

RAJAVARTIOLAITOKSEN TILINPÄÄTÖS

2023

RAJAVARTIOLAITOS
GRÄNSBEVAKNINGSVÄSENDET
FINNISH BORDER GUARD

27 .2.2024

RAJAVARTIOLAITOKSEN TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2023

Oheisena lähetetään tiedoksenne Rajavartiolaitoksen tilinpäätös vuodelta 2023.

Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö
Kontra-amiraali

Markku Hassinen

Suunnittelu- ja talousyksikön päällikkö
Eversti

Jaakko Olli

JAKELU Rajavartiolaitoksen päällikkö
Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö
Rajavartiolaitoksen esikunnan osastot ja suunnittelu- ja talousyksikkö
Rajavartiolaitoksen hallintoyksiköt
Rajavartiolaitoksen YT-lautakunta
Rajavartiolaitoksen intranet
Tutkihallintoa.fi
Sisäministeri
Sisäministeriön valtiosihteeri
Sisäministerin erityisavustajat
Sisäministeriön kansliapäällikkö
Sisäministeriön osastot
Eduskunnan hallintovaliokunta (29)
Eduskunnan valtionvarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto
(linkki aineistoon)
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Johtava tilintarkastaja Elina Rautavalta, VTV
Valtiovarainministeriö
Budjettineuvos Lauri Taro, VM
Valtiokonttori
Palkeet

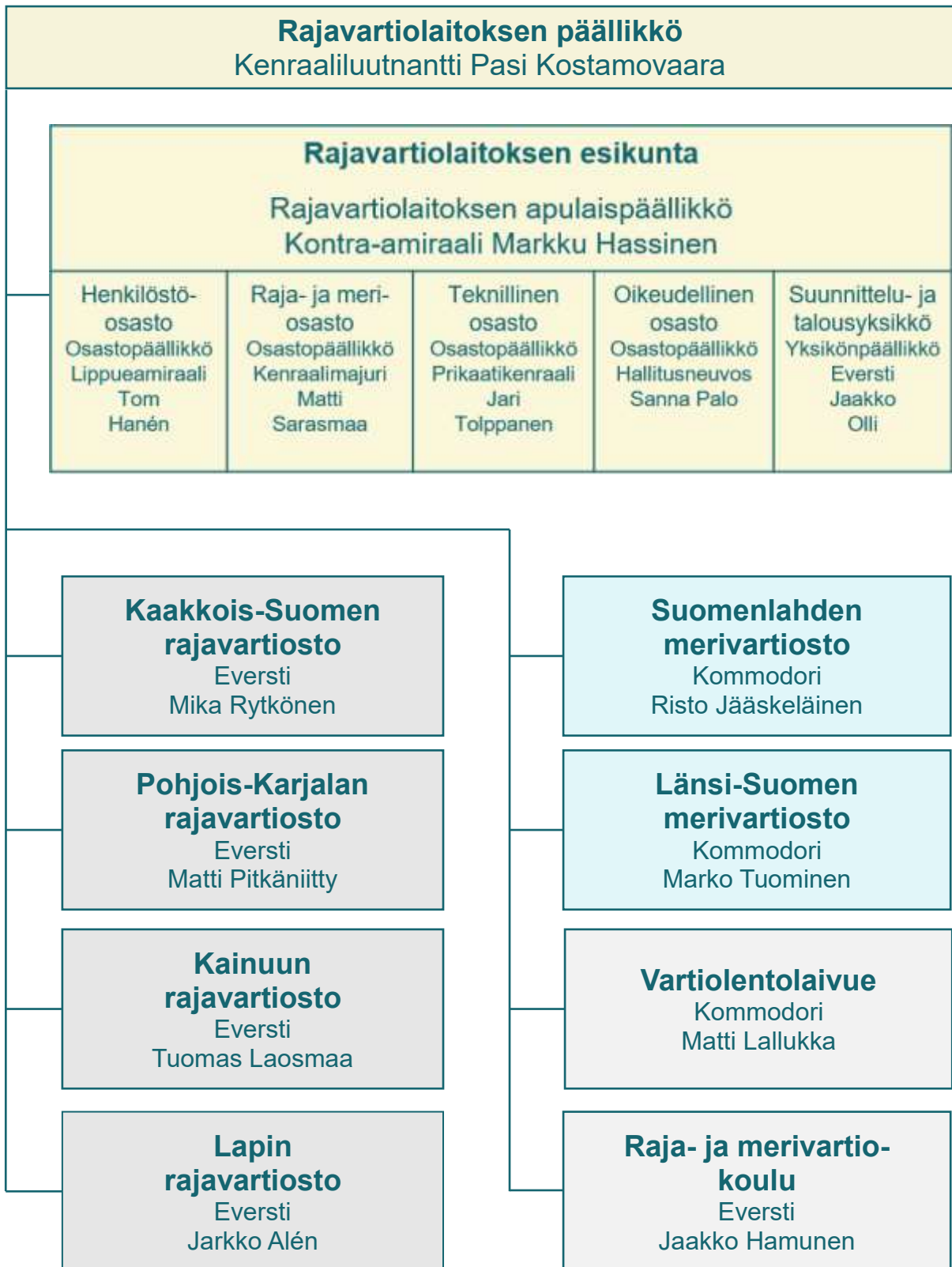
RAJAVARTIOLAITOKSEN TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2023

RAJAVARTIOLAITOKSEN ORGANISAATIO 1.1.2024	1
TOIMINTAKERTOMUS	2
1. JOHDON KATSAUS	2
2. TOIMINNAN VAIKUTTAVUUS, TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS, TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA.....	4
2.1 YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS JA TOIMINNALLINEN TULOSELLISUUS	4
Sisäministeriön ja Rajavartiolaitoksen tulossopimukseen sisältyneiden tavoitteiden toteutuminen.....	5
2.1.1 Rajaturvallisuus	7
Yhteiskunnallinen vaikuttavuustavoite	7
Yhdyshenkilötoiminta ja kansainväliset operaatiot	8
Yhteistyö naapurimaiden viranomaisten kanssa	8
Rajavalvonta	9
Rajojen valvonta	11
Rajatarkastukset	11
Rikostorjunta	11
Panokset ja tehokkuus.....	12
2.1.2 Meriturvallisuus	12
Yhteiskunnallinen vaikuttavuustavoite	12
Meripelastus.....	12
Merellinen ympäristönsuojelu	13
Panokset ja tehokkuus.....	14
2.1.3 Alueellinen koskemattomuus ja sotilaallinen maanpuolustus.....	14
Yhteiskunnallinen vaikuttavuustavoite	14
Häiriö- ja poikkeusolovalmiuden ylläpito.....	14
Rajavartiolaitoksen joukkotuotanto ja sotilaallisen maanpuolustuksen koulutus	14
Panokset ja tehokkuus.....	15
2.1.4 Sisäiset toiminnot.....	15
Teknillisen toimialan yleiskatsaus.....	15
Materiaalihallinto	16
Tietotekniikka-ala	16
Toimitilahallinto	16
Alustoimiala.....	16
Ilma-alustekniikka	17
Kaupallinen toimiala.....	17
Tiedonhallinta.....	17
Turvallisuus.....	17
Turvallisuusjohtaminen	17
Meriturvallisuusjärjestelmä	17
Lentoturvallisuus	18
Työ- ja palvelusturvallisuus.....	18
Tieto- ja kyberturvallisuus	18
Toimitilaturvallisuus	18
Ympäristöasioiden hallinta.....	18
Viestintä	18
Säädösvalmistelu.....	19
Suunnittelu- ja taloushallinto.....	19

Tutkimus- ja kehittämistoiminta	20
2.1.5 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	21
2.1.6 Yhteisrahoitteinen toiminta	21
2.1.7 Arvio toiminnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutuksista	22
3. HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN.....	23
3.1 HENKILÖSTÖJOHTAMINEN	23
3.2 HENKILÖSTÖN TILAA JA MÄÄRÄÄ KÄSITTELEVÄT TUNNUSLUVUT.....	23
3.2.1 Henkilötyövuodet	24
3.2.2 Henkilöstömäärä ja sukupuolijakauma	24
3.2.3 Ikärakenne	25
3.2.4 Koulutusrakenne.....	25
3.2.5 Lähtö- ja tulovaihtuvuus.....	26
3.3 HENKILÖSTÖKUSTANNUKSIA JA TYÖAJANKÄYTTÖÄ KUVAAVIA TUNNUSLUKUJA	27
3.3.1 Työvoimakustannukset.....	27
3.3.2 Työajan käyttö	28
3.3.3 Perhevapaiden käyttö	28
3.3.4 Koulutukseen osallistuminen	29
3.4 TYÖHYVINVOINTIA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT	30
3.4.1 Työtyytyväisyys.....	30
3.4.2 Fyysinen kunto ja kenttäkelpoisuus.....	31
3.4.3 Työterveyshuolto ja työturvallisuus.....	31
3.4.4 Sairaus- ja tapaturmapoissaolot	31
4. VASTUULLISUUS.....	33
4.1 Vastuullisuus Rajavartiolaitoksessa	33
4.2 Kestävän kehityksen tavoitteet ja Rajavartiolaitoksen toimenpiteet	33
4.2.1 Terveys ja hyvinvointi - lisätään henkilöstön työssä viihtyvyyttä, parannetaan terveyttä ja vähennetään poissaoloja, kehitetään toimitiloja	34
4.2.2 Vastuullista kuluttamista – kehitetään Rajavartiolaitoksen ympäristönsuojelua ja vähennetään riskejä ympäristön saastumiseen.....	34
4.2.3 Ilmastotekoja – vähennetään Rajavartiolaitoksen hiilidioksidipäästöjä	35
4.2.4 Vedenalainen elämä - kehitetään ympäristövahinkojen torjuntaa ja vähennetään omasta toiminnasta johtuvaa ympäristön kuormitusta	35
4.2.5 Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto - varmistetaan ja kehitetään Rajavartiolaitoksen hyvää hallintoa ja oikeusvarmuutta	36
5. TILINPÄÄTÖSANALYYSI SEKÄ MUUT OIKEAT JA RIITTÄVÄT TIEDOT	37
5.1 RAHOITUKSEN RAKENNE	37
5.2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	38
5.2.1 Rajavartiolaitoksen toimintamenot 26.20.01.....	38
5.2.2 Rajavartiolaitoksen investoinnit 26.20.70.	40
5.2.3 Muut talousarviotilit	41
5.2.4 Valtuudet.....	42
5.3 TUOTTO- JA KULULASKELMAN ANALYYSI	42
5.4 TASEEN ANALYYSI.....	43
6. SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA	44
6.1 SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA RAJAVARTIOLAITOKSESSA	44
6.2 SISÄINEN LAILLISUUSVALVONTA RAJAVARTIOLAITOKSESSA	44
6.3 SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN ARVIOINTI JA TULOKSET	44
6.4 SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA	45
7. ARVIOINTIEN TULOKSET	46
8. YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ JA TAKAISINPERINNÄT	46

RAJAVARTIOLAITOKSEN TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA JA TALOUSARVION TOTEUMALASKELMAN TIEDOT VALTUUKSISTA JA NIIDEN KÄYTTÖSTÄ MOMENTIN TARKKUUDELLA	47
TUOTTO- JA KULULASKELMA	52
TASE	53
LIITETIEDOT	55
1. Tilinpäätöslaskelmien liitteet	55
Liite 1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus	55
Liite 2 Nettotuetut tulot ja menot	57
Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset	58
Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat	58
Liite 5 Henkilöstökulujen erittely	58
Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset	59
Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot	61
Liite 8 Rahoitustuotot ja –kulut.....	62
Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat	62
Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset	62
Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat.....	62
Liite 12 Valtiontakaukset ja –takut sekä muut monivuotiset vastuut	63
Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat.....	64
Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat	64
Liite 15 Velan muutokset	64
Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio.....	64
Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot	64
Liite 18 Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista	64
2. Muut liitteet.....	65
2.1 Tuotannon tekijöiden käyttö.....	65
Kustannukset	65
Operatiivisen toiminnan työajankäyttö	65
2.2 Rajojen valvonta	66
Partiointi	66
Ilma-aluspartiointi.....	67
Vartioaluspartiointi	67
Tekninen valvonta.....	68
Rajatapahtumat raja- ja merialueella	69
Muut suoritteet raja- ja merialueella.....	71
2.3 Rajatarkastukset	73
Tarkastetut henkilöt ulkorajaliikenteessä	73
Henkilöiden rajatarkastukset ulkorajaliikenteessä rajanylityspaikoittain.....	74
Henkilöiden kokonaisliikennemäärät sisärajaliikenteessä	75
Havainnot ja jatkotoimenpiteet.....	76
Käännytysperusteet vuonna 2023	76
2.4 Rikostorjunta	77
Esitutkintaan tulleet tapaukset 2023.....	77
Jatkotoimenpiteet vuonna 2023.....	77
2.5 Turvallisuus merialueilla	78
Pelastus- ja avustussuoritteet	78
2.6 Alueellinen koskemattomuus ja sotilaallinen maanpuolustus.....	79
Koulutusvuorokaudet	79
ALLEKIRJOITUKSET	80

RAJAVARTIOLAITOKSEN ORGANISAATIO 1.1.2024

TOIMINTAKERTOMUS

1. JOHDON KATSAUS

Itärajalla on käynnissä vakava rajaturvallisuuden häiriötilanne, jonka johdosta Valtioneuvosto on päättänyt sulkea väliaikaisesti itärajan rajanylityspaikat sekä keskittää kansainvälisen suojelun hakemisen lento- ja vesiliikenteen rajanylityspaikoille. Päätöksen tavoitteena on pysäyttää itärajalla käynnissä ollut sääntöjenvastaisen maahantulon ilmiö. Rajavartiolaitoksen ja muiden viranomaisten tekemien havaintojen ja saamien tietojen perusteella on selvää, että sääntöjenvastainen maahantulo tapahtuu vieraan valtion viranomaisten tai muiden toimijoiden vaikutuksesta. Ilmiöön liittyy myös kansainvälistä rikollisuutta.

Päättäneen vuoden aikana myös merialueillamme on ollut poikkeavia tapahtumia, joissa Suomen kriittistä infrastruktuuria on vahingoittunut ulkopuolisen toiminnan johdosta.

Muuttuneessa turvallisuustilanteessa rajaturvallisuus on ylläpidetty niin itärajalla kuin merialueilla. Viimeisten vuosien aikana johdonmukaisesti kehitettyä suorituskykyä, osaamista, kalustoa ja toimivaltuuksia on käytetty tehokkaasti tilanteen hallitsemiseksi, tiedonhankintaan valtioneuvoston päätösten perustaksi sekä tapahtumien tutkintaan. Rajavartiolaitoksen kaikkia resursseja on kohdennettu joustavasti sinne, missä niitä kulloinkin on eniten tarvittu. Viranomaisyhteistyö ja keskinäinen tuki ovat olleet myös merkittävässä roolissa. Eurooppalaisen raja- ja merivartioston joukkoja on käytetty toimintamme tukena nähdyssä laajuudessa ensimmäisen kerran.

Rajaturvallisuuteen kohdistuvat yhdenaikaiset uhkat ovat korostaneet varautumisen ja kriinsietokyvyn merkitystä. Rajavartiolaitoksen henkilöstövahvuus nousi 2921 henkilötyövuoteen vuoden 2023 aikana. Turvallisuustilanne kuitenkin edellyttäisi vähintään 3100 henkilötyövuotta viimeistään vuoteen 2027 mennessä kriinsietokyvyn parantamiseksi. Strategiset hankkeemme etenivät vuoden aikana merkittävästi. Ulkovartiolaiva 2025 hankkeessa aloitettiin ensimmäisen laivan rakentaminen täsmälleen aikataulussa loppuvuodesta 2023. Maa- ja merirajan uudistaminen on edennyt suunnitellusti ja siirtyi ydintietojärjestelmämme uudistamiseen. Kyseessä on aivan keskeinen hanke käsittelemämme tiedon ja tilannekuvan kannalta. Itärajan esteaidan pilotti saatiin valmiiksi ja rakentaminen tärkeimmille alueille käynnistyi. Vallitsevan tilanteen johdosta esteaidan rakentamista nopeutetaan.

Uusien valvontalentokoneiden hankintasopimuksen ajankohtaa siirrettiin noin puolella vuodelle. Tämä johtui ensisijaisesti siitä, että hallitusohjelman mukainen lainsäädäntöhanke radioteknisen valvonnan toimivaltuudesta halutaan saada eduskunnan käsittelyyn ennen sopimuksen allekirjoittamista. Tällä tavoin varmistetaan uuden merkittävän suorituskyvyn rakentaminen osaksi uutta valvontalentokonekalustoa.

Rajavartiolaitos toimeenpani harjoituksia ja kehitti osaamistaan erityisesti rajaturvallisuuden häiriötilanteiden hallintaan ja sotilaalliseen maanpuolustukseen enemmän kuin koskaan viimeisten vuosikymmenten aikana. Sotaharjoitusvuorokausien määrä kasvoi noin 15 % edelliseen ennätysvuoteen verrattuna. Henkilökunnan osaamista ja valmiuksia uuden välineistön ja toimivaltuuksien käyttöön parannettiin huomattavasti. Voidaan todeta, että henkilöstömme on osaavampaa ja paremmin varustettua kuin koskaan Rajavartiolaitoksen historiassa. Asevelvollisten antama kokonaisarvosana palveluksesta oli yhtä korkealla kuin vuonna 2022 (4,3/2023, 4,3/2022).

Vuonna 2023 rajanylitysliikenne oli edelleen rajoitettua, mutta kasvoi vuoteen 2022 verrattuna. Valtioneuvoston päätös venäläisten maahantulorajoituksista jatkui Ukrainan sodan seurauksena. Rajaturvallisuuden vakavan häiriötilanteen perusteella 17.11.2023 alkanut rajanylityskenteen rajoittaminen, turvapaikan hakemisen keskittäminen ja rajanylityspaikkojen sulkeminen itärajan rajanylityspaikoilla jatkui marraskuun ja joulukuun ajan muutaman päivän keskeytyksiä lukuun ottamatta. Rajavartiolaitos otti vuonna 2023 vastaan 1655 tilapäisen suojelun hakemusta (2022: 5085). Suurin osa tilapäisen suojelun hakijoista saapui Suomeen laillisesti

sisärajojen kautta, ja on jättänyt hakemuksensa muulle viranomaiselle kuin Rajavartiolaitokselle. Rajavartiolaitos vastaanotti 1 983 turvapaikkahakemusta, mikä oli selvästi enemmän kuin edellisenä vuonna (2022: 807). Itärajan kautta Suomeen 31.7.2023 alkaen saapuneiden 1284 turvapaikanhakijan osalta siirryttiin hakemusten suuren määrän vuoksi keskitettyyn rekisteröintiin, minkä vuoksi heistä noin 600 rekisteröi muu viranomainen kuin Rajavartiolaitos. Rajavartiolaitos käännytti tai epäsi pääsyn ulkorajoilla 2168 henkilöltä (vuonna 2022: 4193). Heistä 1826:lla pääsy evättiin itärajalta, mikä on edellisvuotta vähemmän rajoitusten pitkäaikaisesta vaikutuksesta johtuen. Lentoliikenne Helsinki-Vantaalla on palautumassa ja Lapin kausiliikenteessä määrä on uusissa ennätyslukuissa. Itärajan liikenteessä ei ole nähtävissä nopeaa kasvua sodan jatkuessa.

Rajavartiolaitos aloitti viime vuonna 3153 epäillyn rikoksen esitutkintaa, missä oli nousua yli 30% edelliseen vuoteen. Kasvun selittää itärajan ilmiöön liittyvä suuri määrä käynnistettyjä valtiorajarikosten tutkintoja, yhteensä yli 1000 tutkintaa. Rikostorjunnan näkökulmasta merkittävin muutos oli kuitenkin suuri kasvu avattujen laittoman maahantulon järjestämisrikosten lukumäärässä. Näiden tutkintojen määrässä on myös yli 30% kasvu edelliseen vuoteen. Tämä muutos selittyy osaltaan itärajan ilmiöllä ja erityisesti EU-alueen sisäisellä liikehdinnällä. Maastorajan tilanne säilyi vuoden aikana kohtuullisen rauhallisena, eikä luvattomasti maastorajan ylittäneiden lukumäärä kasvanut edellisestä vuodesta. Itäisen maasto- ja merirajan laittomasti Venäjältä Suomeen ylitti luvattomasti yhteensä 22 henkilöä. Rajatilanteeseen vaikutti merkittävästi se, että Venäjän rajavartiolaitos jatkoi laittomien rajanylitysten ennalta estämistä edelleen maastorajalla pysäyttäen useita satoja laittomia maahantuloyrityksiä Suomeen. Maastorajan tilanteeseen liittyy kuitenkin merkittävä heikkenemisen riski johtuen Venäjän rajaviranomaisten muuttuneesta toiminnasta, mistä on nähty ensimmäisiä merkkejä kuluneen talven aikana. EU:n ulkorajoilla havaittujen laittomien rajanylitysten määrä jatkoi kasvuaan vuonna 2023, ollen 380 000 henkilöä (2022: 330 000). Selvästi aktiivisin reitti oli keskisen Välimeren reitti, jonka kautta tehtiin noin 158 000 laitonta rajanylitystä.

Merialueilla Rajavartiolaitos pelasti 2288 ihmistä (2022: 2724). Meripelastustehtäviä oli 1084 (2022: 1108). Tehtävämäärät asettuivat koronapandemian aikaisia korkeampia tehtävämääriä edeltäneiden vuosien normaaliin vaihteluun. Rajavartiolaitoksen tietoon tuli 23 varmistettua, määrältään vähäistä öljypäästöhavaintoa Suomen merialueilla. Merialueen ympäristövahinkojen torjunnan (YVT) suorituskyvyn kehittämistä jatkettiin ottamalla käyttöön merivartioasemien ensilähtövarusteet. Kehitystyötä jatkettiin myös vähärikkisten polttoaineiden, jääolosuhteissa tapahtuvan öljyntorjunnan sekä kemikaalitorjunnan osalta. Rajavartiolaitoksen meriturvallisuusjärjestelmän toimivuus ja tehokkuus vahvistettiin Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta toimesta ensimmäistä kertaa toimeenpannun auditoinnin kautta. Rannikkovartiostoiminnassa tehostettiin Euroopan meriturvallisuusvirasto EMSA:n kanssa tehtävää yhteistyötä.

Vuonna 2023 asetettiin kolme säädöshanketta, jotka koskevat teknologian hyödyntämistä rajaturvallisuuden ylläpitämisessä, Rajavartiolaitoksen henkilöstöresurssien turvaamista ja Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain tarkistamista. Rikostorjuntaa koskevat ensimmäiset muutokset tulivat voimaan marraskuussa 2023.

EU-yhteistyössä keskeisintä oli eurooppalaisen raja- ja merivartioston (EURMV) pysyvän joukon käyttö eri operaatioissa ja erityisesti Suomessa rajaturvallisuuden häiriötilanteen hallinnan tukena. Rajavartiolaitos täytti puolestaan EURMV-osallistumisvelvoitteet Frontexin kanssa sovitulla tavalla. Operatiiviset yhteistyösuhteet Venäjän rajaviranomaisiin ylläpidettiin.

Turvallisuusympäristö on muuttunut perusteellisesti ja pitkäaikaisesti. Rajavartiolaitoksen toimintakyvyn turvaaminen hallitusohjelman mukaisesti edellyttää Rajavartiolaitoksen perusrahoituksen nostamista. Perusrahoituksessa olevat vajeet ovat syntyneet aikaisemmista sopeuttamistoimista, merkittävästä kustannustason noususta ja uusien käyttöön saatavien suorituskykyjen nousevista operointikustannuksista. Operatiivisissa, välttämättömissä tukitoiminnissa olevat rahoitusvajeet eivät saisi heijastua operatiivisen toiminnan heikentymisenä.

2. TOIMINNAN VAIKUTTAVUUS, TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS, TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

2.1 YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS JA TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisina vaikuttavuustavoitteina ovat rajaturvallisuus, turvallisuus merialueilla sekä alueellinen koskemattomuus ja sotilaallinen maanpuolustus. Tehtävät hoidetaan kustannustehokkaasti maalla, merellä ja ilmassa kaikissa luonnon oloissa sekä kaikissa yhteiskunnan häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden indeksi lasketaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden indekseistä. Vaikuttavuusindeksi lasketaan kolmen osa-alueen useista mittareista. Nämä muodostavat painotettuina kyseisen osa-alueen tunnusluvun. Osa-alueiden painotetuista tunnusluvuista muodostuu kokonaisvaikuttavuuden tunnusluku. Kukin osa-alue käsitellään tarkemmin seuraavissa alaluvuissa.

Vuonna 2023 jatkuneella poikkeuksellisella raja- ja meriturvallisuustilanteella oli merkittäviä vaikutuksia Rajavartiolaitoksen toimintaan ja tuloksellisuuteen. Syyskuussa 2022 aloitettua Venäjän kansalaisten maahantulon rajoittamista Suomen ulkorajalla Suomen kansainvälisten suhteiden turvaamiseksi jatkettiin vuonna 2023. Syksyllä 2023 alkanut laajamittainen rajaturvallisuuden häiriötilanne vaikutti merkittäväällä tavalla Rajavartiolaitoksen toiminnan suuntaamiseen ja rajanylityspaikkojen sulkeminen vaikutti itärajan rajaliikenteen määrään laskevasti.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	2021 Tot	2022 Tot	2023 Sma	2023 Tot
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus (ind)	93,4	96,4	91,7	95,4
Vaikuttavuus (ind)	98,9	99,7	96,4	97,7
Vaikuttavuus (1-5)	4,1	4,2	4,0	4,1
Rajaturvallisuus (1-5)	4,1	4,2	4,0	4,1
Meriturvallisuus (1-5)	4,2	4,2	4,3	4,0
Alueellinen koskemattomuus ja sotilaallinen maanpuolustus (1-5)	3,9	3,9	3,7	3,9
Kustannusvaikuttavuus (ind)	80,4	88,7	80,8	90,0
Kustannusvaikuttavuus, kustannukset/painotetut suoritteet (abs)	1,9661	1,7825	1,9561	1,7569
Painotetut suoritteet (1000 kpl) resurssoinnin perusteella	130 455	146 940	128 742	155 325
Kustannukset, ko vuoden hintatasossa (1000e)	303 367	319 001	307 600	346 980
Toiminnallinen tuloksellisuus				
Laatu ja palvelukyky (ind)	98,9	99,7	96,4	97,7
Tuottavuus ind	89,6	101,8	88,7	106,5
Taloudellisuus ind	80,4	88,7	80,8	90,0
Voimavarojen hallinta				
Henkilötyövuodet	2 916	2 890	2 907	2 921

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus heikkeni edellisestä vuodesta vaikuttavuuden laskun vuoksi. Vaikuttavuus laski maltillisesti rajaturvallisuuden ja meriturvallisuuden osa-alueilla ollen kuitenkin edelleen hyvällä tasolla. Vertailuvuodet 2021 ja 2022 samoin kuin tilinpäätöstä koskeva vuosi 2023 ovat olleet kaikki omalla tavallaan hyvin poikkeuksellisia, joka tekee vertailusta vaikeaa. Kustannusvaikuttavuus nousi, koska painotettujen suoritteiden määrä nousi suhteessa enemmän kuin kustannukset. Painotettujen suoritteiden määrään vai-

kuttaa edelleen ulkorajatarkastusten normaalitilannetta vähäisempi määrä, mutta toimintaympäristön muutoksista johtuen suoritteita syntyi suunniteltua enemmän rajavalvonnan ja alueellisen koskemattomuuden ja sotilaallisen maanpuolustuksen vaikuttavuusalueilla. Kehittyneen teknisen valvontajärjestelmän suoritteiden myötä kokonaissuoritteiden määrä nousi matalasta ulkorajaliikenteestä huolimatta.

Tuottavuus parani edellisestä vuodesta, koska kasvaneilla henkilötyövuosilla tuotettiin suhteessa enemmän painotettuja suoritteita. Samoin taloudellisuus parani, koska painotettujen suoritteiden määrä nousi enemmän kuin niiden tuottamiseen käytetyt kokonaiskustannukset.

Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Rajavartiolaitoksen tuloksellisuuden laskentajärjestelmä ei huomio suoraan Rajavartiolaitoksen investoinnit momentille myönnettyjen määrärahojen vaikuttavuutta Rajavartiolaitoksen toiminnassa. Maa- ja merirajojen tekniseen valvontajärjestelmään, itärajan esteaitaan, uusien ulkovartiolaivojen ja uusien valvontalentokoneiden hankkimiseen myönnettyt määrärahat ovat tehostaneet ja tulevat edelleen tehostamaan valvontaa maa- ja merirajoilla. Kehittyvät suorituskyvyt lisäävät teknisen valvonnan tunteja ja näkyvät lisääntyvien ulkovartiolaivojen valvontavuorokausien ja valvontalentokoneiden valvontatuntien myötä lisääntyvinä painotettuina suoritteina suunnittelukauden loppupuolella, joka parantaa Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Samoin investoinnit mahdollistavat Rajavartiolaitoksen henkilövuosikehkeyksen kasvun rajoittamisen suunnittelukaudella 3100 henkilötyövuoteen, joka tulee näkymään tuottavuuden kasvuna.

Sisäministeriön ja Rajavartiolaitoksen tulossopimukseen sisältyneiden tavoitteiden toteutumisen

Suomen rajavalvonta on uskottavaa. Luvattomat rajanylitykset, rajat ylittävä rikollisuus ja muu laiton toiminta paljastetaan ja luvattomat rajanylittäjät otetaan kiinni.

Rajaturvallisuus on kyetty ylläpitämään korkealla tasolla kaikilla ulkorajoilla ja rajavalvonnan tasoa voidaan pitää uskottavana. Voimavaroja on suunnattu tilanteen vaatimalla tavalla. Tilanteen kehittymistä, muun muassa itärajan ja lentokenttien laittoman maahantulon tilannetta ja turvapaikan hakijoiden määrän ja laadun suhdetta on seurattu tarkasti. Raportointia aina valtiojohdolle saakka on toteutettu tilanteen edellyttämällä tavalla. Välineellistetyn sääntöjenvastaisen maahantulon ilmiön käynnistyttyä itärajalla Rajavartiolaitos on toimeenpannut valtioneuvoston päätösten mukaisesti toimet ilmiön hallitsemiseksi ja lopettamiseksi.

Kehitetään kansainvälisen rajaturvallisuusavun vastaanottamista ja antamista ja osallistutaan Euroopan rajaturvallisuutta lisääviin operaatioihin.

Rajavartiolaitos järjesti lokakuussa 2023 laajan laittoman maahantulon hallintaan keskittyneen harjoituksen, johon osallistui runsaasti viranomaisia valtakunnallisesti ja alueellisesti sekä Euroopan raja- ja merivartiostojen Frontexin, Viron poliisi- ja rajavartiostojen sekä EU:n turvapaikkaviraston henkilöstöä. Eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvän joukon henkilöstöä on työskennellyt rajalla ja rajanylityspaikoilla.

Rajavartiolaitos on täyttänyt eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvän joukon osallistumisveloitteet Frontexin kanssa sovitulla tavalla. Vuonna 2023 pysyvään joukkoon on lähetetty täysimääräisesti 10 henkilöä kahden vuoden komennukselle (pysyvän joukon luokan 2 henkilöstö) sekä toteutettu Frontexin resurssipyynnöiden mukaisesti 247 operaatiokuukauden verran lyhyempiä 1–4 kk komennuksia (pysyvän joukon luokan 3 henkilöstö), mikä on 77 % asetuksen edellyttämästä luokan 3 henkilöstön lähettämisen maksimiveloitteesta. Rajavartiolaitoksen kalustoa miehistöineen on lähetetty Frontex-operaatioon Välimerelle yhden nopean veneen 4 kuukauden mittaisen komennusjakson verran sekä monialaiseen merelliseen yhteisoperaatioon (Multipurpose Maritime Operation, MMO) Itämerellä RV20-luokan partioveneellä kahden kuukauden ajan.

Meripelastustoimen hätätilanteisiin ja ympäristövahinkoihin osoitetaan viipymättä vaikuttavaa apua.

Rajavartiolaitos kykeni ylläpitämään jatkuvaa johtamis-, viestitys- ja suoritusvalmiutta meripelastustoimen etsintä- ja pelastustehtäviin. Kaikkiin Rajavartiolaitoksen tietoon tullessiin merellä tapahtuneisiin meripelastuksen vaaratilanteisiin kyettiin osoittamaan apua. Ensimmäinen yksikkö saapui meripelastuksen hätätilanteissa onnettomuuspaikalle keskimäärin 26 minuutissa, mikä vastaa aiempien vuosien tasoa. Muiden meripelastustoimeen osallistuvien toimijoiden voimavaroja hyödynnettiin tehokkaasti.

Rajavartiolaitoksen valmius ja suorituskyky vastaavat tehtäviä ja toimintaympäristön vaatimuksia. Varaudutaan määrätietoisesti hybrdivaikuttamiseen itärajalla ja merellä.

Rajavartiolaitoksen valmius on ylläpidetty korkealla tasolla ja suorituskykyä on nostettu materiaalihankinnoin, henkilöstön ja asevelvollisten osaamisen kehittämisellä, runsailla harjoituksilla sekä kehittämällä edelleen viranomaisyhteistyötä. Voimavarojen käytön painopiste on ollut valvontatoimissa itärajalla ja merialueella, alueellisen koskemattomuuden turvaamistehtävät mukaan lukien. Laajan laittoman maahantulon hallinnan harjoitusten avulla testattiin ja kehitettiin toimintamalleja ja valmiuksia uusien toimivaltuuksien käyttöön laajamittaisen maahantulon hallinnassa. Rajavartiolaitos on seurannut ja raportoinut tarkasti rajatilanteesta niin itärajalla kuin merialueilla. Balticconnectorin tapauksen yhteydessä tapahtuma kyettiin selvittämään nopeasti viranomaisyhteistyössä.

Rajavartiolaitos kykenee havaitsemaan ja vaikuttamaan tilanteisiin, jotka uhkaavat alueellista koskemattomuutta.

Alueloukkauksia havaittiin 5 kpl, joista 2 kpl ilma-aluksen ja 3 kpl aluksen aiheuttamia. Kaikki alueloukkaukset tutkittiin.

Rajavartiolaitoksen toiminta ja näkyvyys lisäävät turvallisuutta ja turvallisuuspalvelujen saatavuus on hyvä.

Rajavartiolaitos on toiminut näkyvästi harvaan asutuilla seuduilla ja merialueilla sekä saaristossa tuottaen sinne turvallisuuspalveluita, joita muutoin sinne on vaikea suunnata (ensimmäisen partion periaate, saariston ensivaste helikoptereilla ja partioveneillä, itärajan ensivaste-partiot).

Rajavartiolaitos on tiedottanut aktiivisesti ja etupainotteisesti toiminnastaan ja turvallisuuteen liittyvistä tapahtumista. Eritystä huomiota tiedottamisessa on kiinnitetty niihin Rajavartiolaitoksen toimintoihin, jotka saatujen kyselytutkimusten perusteella ovat vähemmän tunnettuja, kuten merellinen toiminta. Balticconnectorin viestintä sai kiitosta ja nosti esille erityisesti merellisen turvallisuuden toimintaa. Myös laajamittaisen maahantulon hallinnan harjoitus sai hyvin julkisuutta ja lisäsi tietoisuutta varautumisesta mahdollisiin hybridiuhkiin maalla ja merellä.

Toimitilahankkeiden toimeenpano terveellisten ja turvallisten työolosuhteiden takaamiseksi henkilöstölle.

Rajavartiolaitokselle osoitetun rahoituksen riittämättömyys on aiheuttanut suuria haasteita toimitilojen ylläpidossa. Vuoden 2024 talousarviossa Rajavartiolaitokselle myönnettiin pysyvä 4 milj. euron korotus perusvuokraan, jotta Senaatti-kiinteistöillä olisi varallisuutta ylläpitää kiinteistöt turvallisessa ja terveellisessä kunnossa. Tämän varallisuuden käyttämiseksi yhdessä Senaattikiinteistöjen kanssa laaditaan kunnossapito-ohjelma, johon perustuen kiinteistöt ylläpidetään jatkossa vaadittavalla tasolla.

Suuret rakennushankkeet ovat edenneet pääosin suunnitelmien mukaisesti. Suurin uusi haaste on Ivalossa ilmenneet vakavat sisäilmaongelmat kasarmirakennuksessa, jotka edellyttivät välitöntä siirtymistä väistötiloihin. Onttolan kasarmirakennuksen osalta tehdään ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä sisäilmaongelmien välttämiseksi. Sopeuttamistoimien johdosta Rajavartiolaitoksen kiinteistökantaa on virtaviivaistettu ja vähennetty siinä määrin, että vähentämisen varaa ei enää ole.

Rajavartiolaitos varmistaa ja edistää henkilöstön ja asiakkaiden yhdenvertaista ja tasa-arvoista kohtelua kaikissa tilanteissa perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen. Keskeisenä painopisteenä on erityisen haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten tarpeiden huomioiminen toiminnassa.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma on päivitetty vuoden 2023 aikana. Suunnitelmassa on huomioitu saadut havainnot sekä yhdenvertaisuus ja tasa-arvovaltuutettujen kannanotot. Suunnitelman mukaiset toimenpiteet käynnistyvät vaiheittain vuoden 2024 aikana. Erityisen haavoittuvassa olevien ihmisten asema ja tarpeet on huomioitu itärajan välineellistetyin sääntöjen vastaisen maahantulon ilmiön hallinnassa.

Hyvinvoivan henkilöstön osaaminen vastaa muuttuvan toimintaympäristön (mm. digitaalisuus) ja konsernistrategian toimeenpanon edellyttämiä vaatimuksia.

Työtyytyväisyys on ollut hienoisessa nousussa monilla tärkeimmillä mittareilla mitaten. Sitä voidaan pitää erinomaisena tuloksena ottaen huomioon, että taustalla on hyvin poikkeuksellinen ajanjakso, jossa ensin koronan vastaiset toimet ja työskentely laajasti sisärajoilla kuormitti henkilöstöä poikkeavalla tavalla ja jonka jälkeen siirryttiin välittömästi Venäjän hyökkäyksen aikaan ja sen edellyttämiin toimiin. Työtyytyväisyyskyselyissä on korostunut lähiesimiesten toiminta ja vertaistuki työhyvinvoinnin ylläpitäjänä. Osaamisen kehittämiseen on panostettu kahden viimeisen vuoden aikana, ei pelkästään määrän ja laadun suhteen, vaan myös osaamisen keskitetympään johtamiseen.

Rajavartiolaitos viestii avoimesti, aktiivisesti, monikanavaisesti ja oikea-aikaisesti raja- ja meriturvallisuudesta lisäten sidosryhmien ja kansalaisten luottamusta. Keskeisenä viestinnän painopisteenä on vähemmän tunnettujen ydintoimintojemme näkyvyyden lisääminen.

Rajavartiolaitos on panostanut viestinnässään kohderyhmiin, joita kohdataan päivittäisessä työssä. Rajavartiolaitos on viestinyt asiakokonaisuuksista, jotka edellisten kyselyiden perusteella on koettu vieraammiksi sekä käynnissä olevista strategisista hankkeista. Operatiivisen viestinnän valmius, nopeus ja saatavuus on ylläpidetty korkealla tasolla. Vuonna 2023 kiinnostusta ovat herättäneet erityisesti itärajan sääntöjenvastainen maahantulon ilmiö, Balticconnector-operaatio sekä MVX- ja itärajan esteita -hankkeet. Kiinnostus on ollut laajaa ulkomaita myöten.

Tiedostusvälineet ovat arvioineet Rajavartiolaitoksen viestintää, sen laatua ja nopeutta sekä tavoitettavuutta myönteiseen sävyyn esimerkiksi viimeisimmässä Luottamus&Maine -tutkimuksessa vuonna 2023, jossa Rajavartiolaitos saavutti ensimmäisen sijan kolmatta vuotta peräkkäin. Harva-alueen muiden viranomaisten näkemys Rajavartiolaitoksen merkityksestä alueen turvallisuudelle nousi arvoon 4,2 (2021: 4,1). Harva-alueen asukkaiden kokemus Rajavartiolaitoksen merkityksestä turvallisuudelle sai arvon 3,9 (2021: 3,7).

Ilmastonmuutoksen torjumiseksi hiilijalanjälki pienenee 50% vuoteen 2027 mennessä.

Rajavartiolaitos on toimeenpannut vastuullisuussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä hiilijalanjäljen pienentämiseksi mm. ajoneuvokaluston uusimisessa ja kehittämällä venekaluston valmiutta käyttää kokonaan biopohjaista nestemäistä polttoainetta. Uusien vartiolaivojen hankintojen valmistelussa on huomioitu energiatehokkuus sekä käytettävien polttoaineiden ympäristöystävällisyys. Sisäministeriön laatima hiilijalanjälkilaskema saadaan huhtikuun 2024 aikana.

2.1.1 Rajaturvallisuus

Yhteiskunnallinen vaikuttavuustavoite

Estetään valtakunnanrajan ja ulkorajan ylittämistä annettujen säännösten rikkomisen ja rajat ylittävistä henkilöliikenteestä yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle aiheutuvat uhkat. Torjutaan rajat ylittävää rikollisuutta sekä varmistetaan rajanylitysten sujuvuus ja turvallisuus.

	2021 Tot	2022 Tot	2023 Sma	2023 Tot
Rajaturvallisuus (1-5)	4,1	4,2	4,0	4,1

Vuoden 2023 loppupuolella Suomi kohtasi vakavan rajaturvallisuuden häiriötilanteen välineellistetyin sääntöjenvastaisen maahantulon ilmiön muodossa. Ilmiöllä on ollut välittömiä vaikutuksia rajaturvallisuuden ylläpitämiseen rajanylityspaikoilla ja maastorajoilla.

Rajaturvallisuuden tunnusluku laski edellisestä vuodesta, mutta ylitti suunnitellun arvon. Mallista laskua oli kaikilla rajaturvallisuuden osa-alueilla. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan sekä itärajan rajaturvallisuuden häiriötilanne on vaikuttanut toiminnan ja resurssien suuntaamisen rajatarkastuksista rajojen valvontaan sekä valmiuden ja varautumiseen nostoon ja ylläpitoon.

Rajatarkastusten kattavuus pysyi korkealla tasolla, osittain johtuen matalasta ulkorajaliikenteen määrästä. Epäiltyjen valtionrajarikosten määrä kasvoi merkittävästi loppuvuoden välineellistetyin sääntöjenvastaisen maahantulon ilmiön vuoksi. Rajojen valvonnan valmius ja reagoitukyky kasvoi ja rajojen valvonnan kohdentuminen paranivat.

Yhdyshenkilötoiminta ja kansainväliset operaatiot

Rajavartiolaitoksen yhdyshenkilöiden toiminnalla ennalta estetään luvaton maahantuloa, siihen liittyvää ihmiskauppaa ja muuta rajat ylittävää rikollisuutta lähtöalueilla. Yhdyshenkilöiden toiminnalla tuetaan myös muiden EU-maiden toimintaa. Rajavartiolaitoksen osallistuminen kansainvälisiin rajaturvallisuusoperaatioihin ja siviilikriisinhallintaan parantaa EU:n ja Suomen rajaturvallisuutta.

Yhdyshenkilötoiminta ja kansainväliset operaatiot	2021 Tot	2022 Tot	2023 Sma	2023 Tot
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1-5)	4,7	4,7	4,3	4,6
Yhdyshenkilötoiminnan vaikuttavuus (1-5)	5,0	5,0	5,0	5,0
Kokemus yhdyshenkilötoiminnan onnistumisesta (1-5)	4,3	4,3	3,6	4,2
Tuotokset				
Yhdyshenkilötoiminnan perusteella estetyt luvattomat rajanylitykset (kpl)	1 416	766	1 700	706
Operaatiovuorokaudet Frontex (kpl)	6 990	10 110	11 300	11 238
Operaatiovuorokaudet muut (kpl)			50	30
Operaatiovuorokaudet harjoitukset (kpl)		455	250	94

Rajavartiolaitoksen yhdyshenkilöiden työn tuloksena on estetty ennalta 706 maahanpääsyä Suomeen tai Suomen myöntämien viisumien avulla muihin Schengen-maihin. Vaikka lukumäärä laski edelliseen vuoteen verrattuna, on se suuri suhteessa viisumihakemuksiin, joiden lukumäärä on vain noin kymmenesosa tasosta ennen koronapandemiaa. Tästä syystä yhdyshenkilötoiminnan vaikuttavuus säilyi korkealla tasolla. Myös kyselytutkimuksella mitattu tyytyväisyys yhdyshenkilötoiminnan onnistumiseen säilyi hyvällä tasolla.

Rajavartiolaitos osallistui vuonna 2023 Euroopan raja- ja meriturvallisuusviraston Frontexin operaatioihin eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen velvoitteiden mukaisesti. Raportoitujen operaatiovuorokausien määrä kasvoi vuodesta 2022 osallistumistason suunnitellun noston vuoksi.

Yhteistyö naapurimaiden viranomaisten kanssa

Kahden- ja monenvälisellä yhteistyöllä ehkäistään rajaan liittyvien säännösten rikkomuksia ja ylläpidetään hyvää rajajärjestystä.

Yhteistyö naapurimaiden viranomaisten kanssa	2021 Tot	2022 Tot	2023 Sma	2023 Tot
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1-5)	2,9	4,1	2,8	3,9
Rajanaapuriyhteistyön vaikuttavuus (1-5)	2,6	5,0	2,2	4,3
Yhteisten riskianalyyysien laatu (1-5)	3,2	3,2	3,4	3,4
Tuotokset				
Rajanaapuriyhteistyö (kpl)	278	894	262	386

Venäjän rajavartioviranomaisten ilmoittamien estojen ja heiltä saatujen ennakkotietojen määrä laski merkittävästi edellisestä vuodesta. Tästä johtuen rajanaapuriyhteistyön vaikuttavuuden tunnusluku laski. Riskianalyyysien laadun sidosryhmäkyselyssä saama arvio parani edellisestä mittauksesta.

Suomen ja Venäjän rajaviranomaisten yhteistyötä jatkettiin Suomen rajaturvallisuuden kannalta välttämättömiksi katsottujen operatiivisten kysymysten ratkaisemiseksi. Vuoden aikana järjestettiin 189 Suomen ja Venäjän rajaviranomaisten välistä tapaamista. Tapaamisissa vaihdettiin säännöllisesti tietoja laittoman maahantulon ja rikollisuuden torjumiseksi. Kolmikantaista yhteistyötä Suomen, Viron ja Venäjän sekä Suomen, Norjan ja Venäjän rajaviranomaisten välillä ei järjestetty vuoden 2023 aikana.

Rajavalvonta

Rajojen valvonnalla luotava tilannekuva mahdollistaa resurssien tehokkaan käytön. Luvattomat rajanylitykset ja muu laiton toiminta paljastetaan ja luvattomat rajanylittäjät otetaan kiinni. Rajaturvallisuutta uhkaavat tilanteet hallitaan kaikissa oloissa maalla ja merellä.

Kaikki Schengen alueen ulkorajan ylittävät henkilöt tarkastetaan. Schengen alueen sisärajoilla ylläpidetään valmius rajavalvonnan väliaikaiseen palauttamiseen. Maahantulo ja maastalähtö vastoin säädettyä järjestystä paljastetaan.

Rajanylitysliikenne on turvallista ja sujuvaa.

Rajaseudun ja saariston ihmiset ja sidosryhmät kokevat Rajavartiolaitoksen toiminnan lisäävän turvallisuutta. Rajavartiolaitos on tavoitettavissa. Rajavartiolaitos antaa viranomaisapua hädässä olevien ihmisten auttamiseksi ja muille kuuluvien tehtävien hoitamiseksi.

Rajavalvonta	2021 Tot	2022 Tot	2023 Sma	2023 Tot
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1-5)	4,2	4,2	4,1	4,1
Rajatarkastusten kattavuus: Saapuva (1-5)	5,0	5,0	5,0	5,0
Rajatarkastusten kattavuus: Lähtevä (1-5)	5,0	5,0	5,0	5,0
Rajatilannekuvan laatu (1-5)	4,3	4,3	3,9	4,4
Rajatarkastusten laatu (1-5)	3,9	3,4	2,1	4,4
Rajatapahtumien estäminen (1-5)	4,3	4,1	4,4	3,3
Rajatapahtumien paljastaminen (1-5)	2,5	2,8	3,7	4,2
Rajanylityksiin liittyvä rikollisuus (1-5)	5,0	5,0	5,0	5,0
Rajanylittäjien näkemys rajaturvallisuuden tasosta (1-5)	4,8	4,8	4,1	4,7
Rajatarkastusten oikeusturva (1-5)	4,9	4,9	4,9	4,5
Rikoslakirikosten selvitystaso (1-5)	4,5	3,8	4,7	2,3
Laittoman maahantulon järjestämisten ja ihmiskaupparikosten selvitystaso (1-5)	3,2	2,7	2,9	2,4
Rikostorjunnan oikeusturva (1-5)	5,0	5,0	5,0	5,0

Rajavalvonta	2021 Tot	2022 Tot	2023 Sma	2023 Tot
Rajojen valvonnan valmius ja reagointikyky (1-5)	3,6	3,7	3,4	3,8
Rajojen valvonnan kohdentuminen (1-5)	3,3	3,7	3,7	4,0
Rajatarkastusten sujuvuus RVL:n toimenpiteet (1-5)	4,9	5,0	5,0	5,0
Rajatarkastusten sujuvuus kokonaisaika (1-5)	5,0	5,0	5,0	5,0
Rajanylittäjien tyytyväisyys rajanylityksen sujuvuuteen (1-5)	4,7	4,7	4,2	4,6
Rajatarkastusten asiakaspalvelu (1-5)	4,8	4,8	4,2	4,7
Partioidinnin kattavuus maarajalla (1-5)	5,0	5,0	5,0	3,9
Partioidinnin kattavuus merirajalla (1-5)	3,3	3,8	5,0	3,2
Turvallisuuden tunne, harva-alueen asukkaiden kokemus (1-5)	3,7	3,7	3,8	3,9
Turvallisuuden tunne, harva-alueen viranomaisten näkemys (1-5)	4,1	4,1	3,5	4,2
Rajavartiolaituksen antama viranomaisapu (1-5)	5,0	3,0	2,6	2,0
Tuotokset				
Partiointi (h)	338 517	293 737	299 725	313 015
Tekninen valvonta (h)	4 324 601	4 859 146	4 935 000	5 762 007
Rajojenvalvonnan tarkastukset (kpl)	55 904	63 007	52 997	57 462
Rajatarkastukset (milj.hlöä)	2	5	6	5
Rajatarkastusten sujuvuus RVL:n toimenpiteet (min)	10,5	9,2	5,8	8,5
Rajatarkastusten sujuvuus kokonaisaika (min)	6,3	13,5	9,4	7,8
Rajatarkastuksia/vrk (kpl)	3 848	12 106	16 089	13 524
Tullitarkastukset (hlöä)	562	118	580	223
Pääsyn epäämiset (hlöä)	683	3 609	3 410	1 944
Käännyttämispäätös (kpl)	2 498	583	521	224
Myönnetyt viisumit (kpl)	374	800	758	209
Vastaanotetut turvapaikkahakemukset (hlöä)	465	807	3 104	1 983
Rikosilmoitus (R-ilmoitus) (kpl)	625	660	919	1 666
Valtionrajarikos (kpl)	219	198	130	1 275
Väärennys (kpl)	193	231	233	202
Laittoman maahantulon järjestäminen ja ihmiskauppa (kpl)	96	98	79	181
Muu rikos tai rikkomus (kpl)	1 742	2 077	4 694	1 861
Pakkokeino (kpl)	1 156	1 192	1 540	1 553
Huomautus (kpl)	1 067	1 342	2 205	1 355
Sakko (kpl)	1 182	1 613	3 885	1 385
Turvallisuuspalvelut harva-alueilla (poliisi- ja virka-aputehtävät) (kpl)	1 677	552	467	307
Etsinnät maa-alue (kpl)	110	134	131	97
Pelastustehtävät maa-alue (kpl)	98	128	171	126
Ensihoitotehtävä, muu kuin meripelastus (kpl)	270	254	316	260

Rajavalvonta	2021 Tot	2022 Tot	2023 Sma	2023 Tot
Muu pelastussuorite maa-alue (kpl)	109	85	134	102

Rajojen valvonta

Tilanne maasto- ja meriulkorajalla saatiin säilytettyä vakaana huolimatta rajaturvallisuuden vakavasta häiriötilanteesta. Luvattomien rajanylitysten määrä maastorajalla oli jälkimmäisellä vuosipuoliskolla koholla rajanylityspaikkojen ollessa suljettuna. Rajatapahtumien estämisen tunnusluku laski edellisestä vuodesta, koska tärkeillä alueilla estettyjen rajatapahtumien määrä laski suhteessa jälkikäteen ilmitulleisiin tapauksiin, joka pysyi edellisen vuoden tasolla. Sen sijaan muilla kuin tärkeillä alueilla paljastettujen laittomien rajanylitysten tunnusluvun arvo nousi, koska paljastettuja laittomia rajanylityksiä oli suhteessa enemmän kuin jälkikäteen ilmitulleita tapauksia.

Partioiden määrä kasvoi rajatilanteen hallitsemiseksi lisätyn valvonnan vuoksi. Teknisen valvonnan määrä kasvoi merkittävästi aiemmasta vuodesta. Erityisesti siirrettävän teknisen valvontajärjestelmän valvontatunnit lisääntyivät. Rajojen valvonnan yhteydessä tehtyjen tarkastuksen laskeneeseen määrään vaikutti erityisesti ulkomaalaissäännöksiin liittyvien tarkastusten väheneminen edellisestä vuodesta. Sen sijaan Schengen rajasäännöstöön liittyvät tarkastukset lisääntyivät. Rajavartiolaituksen antaman viranomaisavun määrä laski aiemmista vuosista. Harva-alueen viranomaisten ja asukkaiden antamat arviot Rajavartiolaituksen vaikutuksesta turvallisuuden tunteeseen kasvoivat edellisestä vuodesta.

Rajatarkastukset

Rjavartiolaitos on huolehtinut valvomillaan rajanylityspaikolla Schengen-säännösten mukaisista henkilöiden rajatarkastuksista. Rajanylitysten määrä kasvoi maltillisesti edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvu johtuu etenkin Helsinki-Vantaan lentoaseman lisääntyneestä ulkorajaliikenteestä. Venäjän kansalaisten maahantulon rajoittaminen Suomen kansainvälisten suhteiden turvaamiseksi sekä itärajan rajanylityspaikkojen sulkeminen loppuvuodesta piti rajatarkastusten määrän itärajalla normaalitilanteeseen verrattuna matalampana. Vastaanotettujen turva-
paikkahakemusten määrä nousi merkittävästi välineellistetyn sääntöjenvastaisen maahantulon ilmiön vuoksi. Rajanylittäjille suunnattujen kyselyjen perusteella rajanylitysten sujuvuus ja rajanylittäjien näkemys rajaturvallisuuden tasosta laskivat edellisestä mittauskerrasta, mutta olivat edelleen korkealla tasolla. Itärajan rajanylityspaikkojen oltua suljettuina kyselyn toteutushetkellä kyselyt toteutettiin Helsinki-Vantaan, Kuusamon ja Rovaniemen lentoasemilla.

Ulkorajan rajanylityspaikkojen kautta kulki noin 5,4 miljoonaa henkilöä (+9,7 %). Suomen ja Venäjän välisten rajanylityspaikkojen kautta kulki noin 1,5 milj. henkilöä (-21,3 %). Vaalimaa oli itärajan vilkkain rajanylityspaikka (n. 0,8 milj. henkilöä). Rajavartiolaituksen tarkastusvastuulla olevassa ulkorajat ylittävässä lentoliikenteessä tarkastettiin 3,8 milj. matkustajaa (+29 %).

Rikostorjunta

Rjavartiolaitos ennaltaehkäisee, paljastaa ja selvittää vakavaa rajat ylittävää rikollisuutta tiiviissä yhteistyössä muiden kansallisten ja kansainvälisten lainvalvontaviranomaisten kanssa. Rajavartiolaituksen rikostorjunnan painopiste on Schengen-ulkorajat ylittävässä liikenteessä. Tiiviillä kansainvälisellä rikostorjuntayhteistyöllä ja Europolin tarjoamien palveluiden avulla on ennalta estetty, paljastettu ja selvitetty organisoitua laittoman maahantulon järjestämisrikollisuutta sekä muuta vakavaa rajat ylittävää rikollisuutta.

Rikoslakirikosten ja laittoman maahantulon järjestämisten ja ihmiskaupparikosten selvitystasot laskivat aiemmasta vuodesta. Uusien esitutkintaan otettujen rikosepäilyjen määrä nousi merkittävästi johtuen loppuvuonna 2023 käynnistyneestä välineellistetyn laittoman maahantulon

ilmiöstä, joka nosti epäiltyjen valtionrajarikosten määrän poikkeuksellisen korkealle tasolle. Samalla päätökseen saatujen esitutkintojen määrä laski hieman edellisestä vuodesta.

Panokset ja tehokkuus

Rajaturvallisuus	2021 Tot	2022 Tot	2023 Sma	2023 Tot
Kustannukset (1000e) ko vuoden hintatasossa	273 320	281 966	270 688	293 867
Henkilötyövuodet	2 627	2 555	2 558	2 474
Tuottavuus ind	91	106	93	115
Taloudellisuus ind	82	92	84	97

Rajaturvallisuuden ylläpitämisen kustannukset nousivat selvästi suunnitellusta ja vuoden 2022 toteumasta. Keskeisenä syynä tähän on toiminnan tehostaminen toimintaympäristön muutoksen ja itärajan vakavan rajaturvallisuuden häiriötilanteen vuoksi. Rajaturvallisuuden osa-alueen tuottavuus nousi edellisestä vuodesta. Myös taloudellisuus nousi, koska suoritteiden määrä kasvoi kustannusten kasvua enemmän.

2.1.2 Meriturvallisuus

Yhteiskunnallinen vaikuttavuustavoite

Rajavartiolaitos on Suomen johtava rannikkovartiostotoimintojen toteuttaja. Rannikkovartiostotoiminnot ovat eurooppalainen laaja-alainen käsite, joka sisältää rajojenvalvonnan merialueella, meripelastuksen, meriympäristön suojelun, yleisen lainvalvonnan merellä, meriturvallisuuden, kalastuksen valvonnan, tullivalvonnan sekä merenkulun turvatoimet.

Suomen meripelastusjärjestelmä on luotettava. Rajavartiolaitoksen johtamis- ja toimintavalmius merellisiin monialaonnettomuuksiin on välitön. Rajavartiolaitos edistää merellisen ympäristön suojelua.

	2021 Tot	2022 Tot	2023 Sma	2023 Tot
Meriturvallisuus (1-5)	4,2	4,2	4,3	4,0

Merellisen turvallisuuden kokonaistilanteessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Meripelastuksen osalta toiminnan laatu laski edellisestä vuodesta, mutta merellisen ympäristön suojelun laatu ja palvelukyky paranivat.

Meripelastus

Rajavartiolaitoksessa on jatkuva johtamis-, viestitys- ja suoritusvalmius meripelastustoimen etsintä- ja pelastustehtäviin sekä avomerellä tapahtuvien ympäristövahinkojen torjuntatehtäviin.

Kaikkiin merellä tapahtuviin hätätilanteisiin kyetään osoittamaan apua. Muiden meripelastustoimeen osallistuvien toimijoiden voimavarat hyödynnetään. Meripelastuksen osaaminen varmistetaan harjoittelulla, koulutuksella, katselmoinneilla ja tarkastuksilla.

Meripelastus	2021 Tot	2022 Tot	2023 Sma	2023 Tot
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1-5)	4,7	4,7	4,6	4,2
Meripelastusavun saapuminen onnettomuuspaikalle (1-5)	4,9	4,9	5,0	4,3
Meri- ja ympäristötilannekuvan laatu (1-5)	4,3	4,3	4,0	4,1
Tuotokset				

Meripelastus	2021 Tot	2022 Tot	2023 Sma	2023 Tot
Meripelastustehtävät (kpl)	1 338	1 108	1 443	1 084
Meripelastuksen ensihoitotehtävä (kpl)	41	46	45	39
Merialueen avustustehtävä (kpl)	462	537	290	356
Muu meripelastustoimen pelastussuorite (kpl)	166	258	190	410
Pelastettu henkilö (kpl)	2 846	2 724	3 500	2 288
Estetty onnettomuus (kpl)	3	5	8	5

Meripelastuksen toiminnan laatua ja palvelukykyä mittaavan tunnusluvun arvo laski edellisestä vuodesta. Muutos johtuu siitä, että uudistettu meripelastuksen tietojärjestelmä oli käytössä nyt ensimmäisen kokonaisen vuoden. Näin ollen vuoden 2023 tilastointi ja tunnusluvut eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia aiempiin vuosiin verrattuna. Meripelastusavun saapumisesta onnettomuuspaikalle meripelastustoimen hätätilanteissa mittaava aika oli samalla tasolla edellisvuosiin verrattuna ja tietyillä merialueilla apu oli perillä nopeammin kuin vuonna 2022. Meripelastus- ja avustustehtävien valtakunnallinen kokonaismäärä laski vuodesta 2022 noin 3 %.

Meri- ja ympäristötilannekuvaa koskeva tunnusluku kuvaa kaikkea Rajavartiolaitoksen merellistä toimintaa, ei pelkästään meripelastuksen tilannekuvaa.

Merellinen ympäristönsuojelu

Merellinen ympäristön valvonta sekä ympäristöriskosten selvittäminen ja tutkinta ennalta ehkäisevät tehokkaasti merellisen ympäristön saastumista. Valmius avomerellä tapahtuvaan ympäristöonnettomuuksien torjuntaan on hyvä.

Merellisen ympäristön suojelu	2021 Tot	2022 Tot	2023 Sma	2023 Tot
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1-5)	3,3	3,2	3,5	3,5
Rajavartiolaitoksen ympäristövahinkojen torjuntavalmius (1-5)	3,2	2,9	3,5	3,6
Merellisten öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntakyky (1-5)	3,4	3,4	3,4	3,3
Tuotokset				
Aluspäästötapausten määrä (kpl)	21	5	35	23
YVT-torjuntavalmiusvuorokaudet (vrk)	2 005	2 318	1 970	2 370
YVT-koulutusvuorokaudet (vrk)		197		284
YVT-hälytysharjoitukset (kpl)		14		42

Rajavartiolaitoksen ympäristövahinkojen torjuntavalmius oli aiempien vuosien tasolla. Havaittuja alusöljypäästötapauksia oli vuonna 2023 enemmän kuin vuonna 2022. Havaitut alusöljypäästöt olivat satamien tai rannikon tuntumassa ja ne olivat määrältään pääasiallisesti hyvin pieniä. Rajavartiolaitos laati vuoden 2023 aikana suorituskykyvaatimukset kemikaalitorjuntaan merialueilla.

Ympäristövahinkojen torjuntavalmiusvuorokausiin lasketaan Rajavartiolaitoksen omien ulkovartiolaivojen merellä toimimisvuorokaudet ja erikseen tehtyjen sopimusten perusteella torjuntavalmiudessa olevien merivoimien ja kaupallisten toimijoiden alusten valmiusvuorokaudet. Ympäristövahinkojen torjuntavalmiusvuorokausia toteutui edellisvuotta enemmän Rajavartiolaitoksen vartiolaivojen ulkovartiiovuorokausien kasvun myötä. Sopimustoimijoilta hankitut valmiusvuorokaudet pysyivät edellisen vuoden tasolla.

Panokset ja tehokkuus

Turvallisuus merialueilla	2021 Tot	2022 Tot	2023 Sma	2023 Tot
Kustannukset (1000e) ko vuoden hintatasossa	13 214	13 988	14 765	13 394
Henkilötyövuodet	127	127	140	113
Tuottavuus ind	165	157	149	162
Taloudellisuus ind	148	137	136	137

Tuottavuus nousi ja taloudellisuus pysyi edellisen vuoden tasolla. Tuottavuuden kasvu johtuu meriturvallisuuteen kohdistuneista vähentyneistä henkilötyövuosista, joilla saatiin tuotettua edellisvuotta vastaava määrä suoritteita.

2.1.3 Alueellinen koskemattomuus ja sotilaallinen maanpuolustus

Yhteiskunnallinen vaikuttavuustavoite

Rajavartiolaitoksella on hyvä toimintakyky yhteiskunnan turvaamiseksi kaikissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Rajavartiolaitoksella on hyvä valmius alueellisen koskemattomuuden turvaamiseen ja valtakunnan puolustamiseen.

	2021 Tot	2022 Tot	2023 Sma	2023 Tot
Alueellinen koskemattomuus ja sotilaallinen maanpuolustus (1-5)	3,9	3,9	3,7	3,9

Alueellisen koskemattomuuden ja sotilaallisen maanpuolustuksen tunnusluku pysyi edellisen vuoden tasolla. Sotilaallisen maanpuolustuksen harjoitteluun ja koulutukseen osoitettiin lisää resursseja.

Häiriö- ja poikkeusolovalmiuden ylläpito

Rajavartiolaitoksella on ajanmukaiset varautumis- ja puolustussuunnitelmat, tilanteen edellyttämä johtamis- ja toimintavalmius sekä valmius joukkojen perustamiseen. Rajavartiolaitoksen kriisivalmius sekä kyky alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen rauhan aikana on jatkuva.

Häiriö- ja poikkeusolovalmiuden ylläpito	2021 Tot	2022 Tot	2023 Sma	2023 Tot
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1-5)	4,2	4,2	3,9	4,0
Suunnitelmavalmius (1-5)	4,1	4,3	4,0	3,8
Sijoitustilanne (1-5)	4,5	4,5	4,4	4,5
Materiaalivalmius (1-5)	4,0	3,8	3,6	3,8

Häiriö- ja poikkeusolovalmiuden ylläpidon laatua ja palvelukykyä mittaava tunnusluku laski vuoden 2022 tasosta. Lasku johtuu suunnitelmavalmiuden laskusta vuoteen 2022 verrattuna.

Rajavartiolaitoksen joukkotuotanto ja sotilaallisen maanpuolustuksen koulutus

Rajavartiolaitoksen henkilökunta, varusmiehet sekä vapaaehtoista asepalvelusta suorittavat naiset ja reserviläiset on koulutettu kriisiajan tehtäviin ja sijoitettu rajajoukkoihin.

Rajavartiolaitoksen joukkotuotanto ja sotilaallisen maanpuolustuksen koulutus	2021 Tot	2022 Tot	2023 Sma	2023 Tot
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1-5)	3,6	3,7	3,5	3,8
Koulutettavuus (1-5)	3,2	3,4	2,8	3,7
Sijoitettavuus (1-5)	3,7	3,5	3,5	3,7
Koulutus (1-5)	3,8	4,1	3,9	4,0
Tuotokset				
Koulutusvuorokaudet asevelvolliset (kpl)	106 648	111 297	122 627	122 712
Koulutusvuorokaudet henkilöstö (kpl)	4 400	9 022	8 816	13 862
Järjestetyt kertausharjoitukset (kpl)	16	24	23	20
Itse järjestetyt sotilaallisen maanpuolustuksen koulutustilaisuudet (kpl)	101	255	226	182

Rajavartiolaitoksen joukkotuotannon ja sotilaallisen maanpuolustuksen koulutuksen laatu ja palvelukyky paranivat edellisestä vuodesta. Asevelvollisten koulutusvuorokaudet ja oman henkilöstön koulutusvuorokaudet kasvoivat, mutta järjestetyt kertausharjoitukset ja sotilaallisen maanpuolustuksen koulutustilaisuudet vähenivät suunnitellusti edellisestä vuodesta. Henkilöstö voitiin sijoittaa rajajoukkoihin.

Panokset ja tehokkuus

Alueellinen koskemattomuus ja sotilaallinen maanpuolustus	2021 Tot	2022 Tot	2023 Sma	2023 Tot
Kustannukset (1000e) ko vuoden hintatasossa	16 833	23 047	22 147	39 719
Henkilötyövuodet	162	209	209	334
Tuottavuus ind	139	166	180	189
Taloudellisuus ind	125	145	164	160

Alueellisen koskemattomuuden ja sotilaallisen maanpuolustuksen kustannukset ja henkilötyövuodet nousivat selvästi vuodesta 2022. Lisäys johtuu kahdesta laajan laittoman maahantulon harjoituksesta, jotka toteutettiin osittain sotilaallisena harjoituksena. Tuottavuus parani ja taloudellisuus pysyi edellisen vuoden tasolla, koska painotettujen suoritteiden määrä kasvoi samaan aikaan kohdennettujen henkilötyövuosien ja kustannusten kasvaessa.

2.1.4 Sisäiset toiminnot

Teknillisen toimialan yleiskatsaus

Kunnossapito- ja peruspalvelut on tuotettu hallintoyksiköille niiden tarpeita vastaavasti. Rajatilanteen hallinnan edellyttämät tukipalvelut ja kiireelliset hankinnat kyettiin toteuttamaan. Tuossuunnitelman mukaisia hankkeita kyettiin toimeenpanemaan pääosin suunnitellusti. Vanhentuneen materiaalin ja kaluston uudistamista sekä toimitilojen välttämättömiä uudistamishankkeita on jatkettu.

Rajavartiolaitos on jatkanut materiaallisen valmiuden kehittämistä muuttuneen turvallisuustilanteen seurauksena. Hankintoihin osoitettiin vuosille 2022–2024 80 milj. euron määräraha.

Strategisia hankkeita on toimeenpantu vaatimusten mukaisesti, vaikka hankkeiden määrä on poikkeuksellisen suuri. Hankintojen ja hankkeiden toimeenpanossa näkyy edelleen selkeästi toimintaympäristön muutosten seurauksena yleisen kustannustason merkittävä nousu.

Materiaalihallinto

Materiaalihallinnon painopiste oli asevelvollisten koulutuksen tukemisessa, operatiivisen liikkuvuuden turvaamisessa sekä valmiudellisen suorituskyvyn ja rajavartiomiehen henkilökohtaisen suojan kehittämisessä. Rajavartiolaitoksen materiaalista valmiutta kehitettiin lisäksi yhteistoiminnassa Puolustusvoimien kanssa. Hankinnat toteutettiin suunnitelmien mukaisesti. Tarkastustoiminnassa ei havaittu merkittäviä poikkeamia.

Tietotekniikka-ala

Rajavartiolaitoksen teknisten valvontajärjestelmien uudistamishankkeen (RAVALU I-II) toimeenpanoa jatkettiin huomioiden Itärajan esteaita -hankkeen toimeenpano ja sen tuomat muutokset teknisen valvontajärjestelmän kokonaisuuteen. Uudistamishankkeessa peruskorjataan maarajan ja merialueen tekniset valvontajärjestelmät ja luodaan edellytyksiä uuden teknologian käyttöönotolle. Itärajan esteaidan tekninen valvonta korvaa nykyisen maarajan teknisen valvonnan kohdealueet niillä estealueilla, joissa on jo olemassa oleva valvontalinja. Rajavartiolaitoksen operatiivisten tietojärjestelmien uudistamishanke (RAVALU III) käynnistettiin. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa vuonna 2023 on määritetty Rajavartiolaitoksen tavoite-tila (esiselvitys) ja tehty markkinakartoitusta. Nykyisten järjestelmien korvaaminen aloitetaan vaiheittain vuodesta 2024 alkaen ja toteutetaan vuosien 2024–2027 aikana. Rajavartiolaitos on osallistunut Euroopan Unionin Älykkäät rajat -hankekokonaisuuteen sisältyvien rajanylitystietojärjestelmän (Entry-Exit System, EES) ja Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmän (European Travel Information and Authorization System, ETIAS) valmisteluun ja rakentamiseen. Suurin osa Rajavartiolaitoksen perustietoteknisistä palveluista hankittiin Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorilta.

Toimitilahallinto

Rajavartiolaitos on jatkanut kolmen keskeisimmän kiinteistöhankeeseen valmistelua ja toimeenpanoa osana Senaatti-kiinteistöjen kanssa yhteistyönä toimeenpantavaa kiinteistökannan kehittämishanketta. Kehittämishankkeen tarkoituksena on varmistaa Rajavartiolaitokselle toimivat, turvalliset, terveelliset ja taloudelliset toimitilat. Immolan kasarmialueen kolmas vaihe on käynnissä ja neljättä vaihetta valmistellaan. Hanke etenee aikataulussa. Ivalon kasarmialueen ensimmäinen vaihe on valmis, toinen vaihe on käynnissä ja kolmatta vaihetta valmistellaan. Hankkeesta poiketen käynnistettiin asevelvollisten kasarmien sekä ruokalan väistötilojen rakentaminen sisäilmaongelmista johtuen. Onttolan kasarmialueen ensimmäinen vaihe valmistui ja toista vaihetta valmistellaan.

Merivartioryksiköiden tukeutumiskorjausten toimeenpanoa on jatkettu. Lisäksi Rajavartiolaitos otti käyttöön Lappohjan tukikohdan. Tukikohtaan keskitettiin ulkovartiolaivojen tukeutuminen sekä Hankoniemen ympäristövahinkojen torjunnan varastokokonaisuus. Lisäksi perustettiin Lappohjan merivartioasema, joka korvasi Tammisaaren merivartioaseman.

Rajavartiolaitos käynnisti Itärajan esteaita -hankkeen valtionjohdon päätösten mukaisesti. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa rakentamista pilotoitiin Imatran Pelkolassa sekä Immolassa ja nämä aikakokonaisuudet on vastaanotettu. Hankkeen toisen vaiheen toimeenpano on käynnistetty ensimmäisen prioriteetin alueilla.

Alustoimiala

Kolme ulkovartiolaivaa on pidetty toimintakuntoisina. Ulkovartiolaiva Turvan suorituskykyjä on täydennetty varustehankinnoilla.

Kahden uuden vartiolaivan hankinnan toimeenpanoa on jatkettu. Ensimmäisen laivan rakennustyöt alkoivat joulukuussa. Hankittavilla laivoilla korvataan kaksi Tursas-luokan alusta sekä operatiivisesta käytöstä poistettu ja uudelle haltijalle luovutettu vartiolaiva Merikarhu.

Vanhentuneet rannikkovartioveneet korvattiin uudella venetyypillä vuosina 2020–2023. PV 08 -partioveneluokan elinkaaripäivityshanketta on jatkettu. Ensimmäiset päivitetty seitsemän venettä otettiin vastaan vuoden 2023 aikana. Apuveneinä käytetyn AV-luokan kaluston yhtenäistämistä jatkettiin suunnitelman mukaisesti. Aluskaluston huoltotoimenpiteet ja katsastukset toteutettiin suunnitellusti.

Elinkaaren päässä olevat jääkulkuneuvot korvataan kevytilmatyynyaluksilla vuoden 2026 loppuun mennessä. Vuoden 2023 aikana otettiin vastaan kolme ilmatyynyalusta. Samoin osa suuremmista ilmatyynyaluksista on elinkaarensa lopussa ja niistä tullaan pääosin luopumaan. Ilmatyynyalusten tarkoituksenmukaista korvaamista selvitettiin.

Ilma-alustekniikka

MVX-hankkeessa korvataan vanhentuvat Dornier-valvontalentokoneet kahdella uudella miehitetyllä monitoimilentokoneella. Hankintaa on valmisteltu valittujen toimittajaehdokkaiden kanssa. Valittavan lopullisen toimittajan kanssa tehdään hankintasopimus vuoden 2024 alku-puolella. Hankittavat koneet otetaan operatiiviseen käyttöön vuosien 2026–2027 aikana.

Kaupallinen toimiala

Vuoden 2023 hankkeiden ja hankintojen kaupallinen valmistelu saatiin toteutettua pääosin suunnitellusti. Handi-järjestelmän osalta jatkettiin käytön tehostamishanketta.

Tiedonhallinta

Rajavartiolaitoksen tiedonhallinta on toimeenpantu voimassa olevien säädösten mukaisesti.

Vuoden 2023 aikana käynnistettiin hanke tietosuojamääräyksen valmistelemiseksi vuoden 2023 aikana. Hankkeen toimikautta jatkettiin vuodelle 2024.

Tiedonohjaussuunnitelmatyötä jatkettiin vuoden 2023 aikana laatimalla tehtäväluokituksia. Työssä keskityttiin lakisääteisten tehtävien selvittämiseen. Valmiita tehtäväluokkia ovat henkilöstöhallinto, materiaalihallinto, ympäristövastuullisuus, koulutus, opetus ja tutkimus- ja mu-seotoiminta.

Turvallisuus

Turvallisuusjohtaminen

Rajavartiolaitoksen turvallisuusjärjestelmällä suojattiin Rajavartiolaitoksen toiminta, tiedot, henkilöstö, tekniikka ja tilat niihin kohdistuvilta uhkilta ja omalta osaltaan turvattiin Rajavartiolaitoksen tehtävien toteuttamista. Lisäksi varmistettiin, ettei Rajavartiolaitoksen toiminta vaaranna ulkopuolisten turvallisuutta tai ympäristöä. Henkilöstön ilmoittamien turvallisuushavaintojen ja -tapahtumien, operatiivisen toiminnan tapahtumien sekä sidosryhmäilmoitusten perusteella ylläpidettiin jatkuvasti Rajavartiolaitoksen turvallisuustilannekuvaa. Vuonna 2023 Rajavartiolaitoksessa kirjattiin 2170 ilmoitusta tai havaintoa Rajavartiolaitoksen ja henkilöstön turvallisuuteen liittyvissä asioissa. Kasvua vuoteen 2022 verrattuna oli kolme prosenttia.

Meriturvallisuusjärjestelmä

Rajavartiolaitoksen merellinen toiminta ja merenkulku toteutetaan turvallisesti ja tehokkaasti. Rajavartiolaitoksen meriturvallisuusjärjestelmällä edistetään Rajavartiolaitoksen vesikulkuneuvojen turvallista käyttöä ja täytetään myös työturvallisuuslaissa säädettyjä velvollisuuksia. Meriturvallisuusjärjestelmällä tuetaan turvallista merenkulkua Rajavartiolaitoksessa.

Rajavartiolaitoksen meriturvallisuusjärjestelmän toimivuus ja tehokkuus vahvistettiin Liikenne- ja viestintävirasto Traficom in toimesta ensimmäistä kertaa vuonna 2023 toimeenpannun auditoinnin kautta. Rajavartiolaitoksen vesikulkuneuvojen turvallista käyttöä edistettiin meriturvallisuusjärjestelmän piirissä toteutettujen toiminnallisten tarkastusten kautta.

Meriturvallisuusjärjestelmää kehitettiin vuoden 2023 aikana muun muassa jatkamalla toiminnallisia tarkastuksia merivartiostoissa ja Raja- ja merivartiokoululla. Meriturvallisuusjärjestelmän tarkastustoimintaa kohdennettiin myös vesikulkuneuvoja käyttäviin rajavartiostoihin (Lapin rajavartiosto, Pohjois-Karjalan rajavartiosto). Meriturvallisuusjärjestelmän piirissä puututtiin aktiivisesti havaittuihin poikkeamatilanteisiin analyyseihin perustuvien ohjeistusten, teknisten tarkastusten ja dokumentointien kautta sekä määräämällä käyttörajoituksia ja -kieltoja. Meriturvallisuusjärjestelmän piirissä järjestettiin vakioidut tietojenvaihtokokoukset merivartiostojen sekä Raja- ja merivartiokoulun kanssa. Järjestelmän piirissä valmisteltiin RV20 -luokan toimenpidekortit ja tarkastuslistat sekä aloitettiin vastaavien laadinta PV08 -luokalle elinkaariäiväprosessi huomioiden.

Lentoturvallisuus

Lentoturvallisuudesta vastaa Rajavartiolaitoksessa Vartiolentolaivue. Lentotoiminnan lentoturvallisuusriskejä arvioidaan lentoturvallisuusjärjestelmän ja lentotekniikan turvallisuusjohtamisjärjestelmän avulla. Lentoturvallisuustoiminnan päämääränä on edistää Rajavartiolaitoksen ilmailuun määrättyjen tehtävien suorittamista tehokkaasti ja turvallisesti. Työtä ohjaa lentoturvallisuustoimikunta ja lentotekniikan turvallisuusorganisaatio.

Vuoden 2023 lentoturvallisuustoiminnan tavoitteena oli lento-onnettomuuksien ja vakavien vaaratilanteiden välttäminen, vaara- ja vaurio-tilanteiden minimoiminen sekä virheellisten menettelytapojen ja työvirheiden ehkäiseminen huomioimalla etenkin inhimillisten tekijöiden vaikutukset.

Lento-onnettomuuksia ei vuonna 2023 tapahtunut. Rajavartiolaitos laatii vuosittain lentoturvallisuuskertomuksen, jossa raportoidaan lentoturvallisuustapahtumat.

Työ- ja palvelusturvallisuus

Rajavartiolaitos otti vuonna 2023 käyttöön sisäisen työ- ja palvelusturvallisuutta koskevan määräyksen, jossa määrätään tavoitteet ja vastuut. Lisäksi vahvistettiin päivitetty ohje haitta- ja vaaratekijöiden tunnistamisesta sekä työn riskien arvioinnista.

Tieto- ja kyberturvallisuus

Rajavartiolaitokseen perustettiin kevään 2023 aikana tieto- ja kyberturvallisuusyksikkö. Yksikössä on käynnistetty tunnistettujen kehittämistarpeiden suunnittelu ja toimeenpano.

Toimitilaturvallisuus

Toimitilaturvallisuuden parantamista jatkettiin Rajavartiolaitoksen kohteissa toimitilojen turvallisuuskartoituksen perusteella. Vuonna 2023 aloitettiin kulunvalvonta- ja työajanseurantajärjestelmien modernisointi sekä eriyttäminen omiksi järjestelmiksi.

Ympäristöasioiden hallinta

Ympäristöriskien arviointityötä jatkettiin vuonna 2023. Osana arviointia selvitettiin Rajavartiolaitoksen ajoneuvo-, vene- ja helikopteritankkauspaikkojen vaatimusten mukaisuutta. Kartoituksen perusteella käynnistettiin hanke korjaus- ja uusintasuunnitelman laatimiseksi.

Ympäristölupa- ja rekisteröintiprosesseja jatkettiin valvovien viranomaisten osoittamien velvoitteiden mukaisesti.

Viestintä

Toimintaympäristön muutos ja vakavat rajaturvallisuuden häiriötilanteet merirajalla sekä itärajalla näkyivät Rajavartiolaitoksen viestinnässä vuonna 2023. Rajavartiolaitoksen viestinnän re-

surssit suunnattiin vuoden alussa viestinnän kehittämiseen ja vuoden loppupuolella Balticconnector- tapauksen sekä itärajan laittoman maahantulon ilmiön viestintään. Yhdenvertaista verkkoviestintää vahvistettiin luomalla uusi ruotsinkielinen intranet-sivusto. Uutena viestinnässä vahvasti näkyvänä aiheena nousi esille Rajavartiolaitoksen rooli Suomen Nato-jäsenyyteen liittyen. Rajavartiolaitoksella on samanaikaisesti käynnissä useita mittavia ja toiminnan kannalta merkittäviä strategisia kiinteistö-, kalusto- ja teknologiahankkeita, joiden toimeenpanosta viestittiin vuoden 2023 aikana.

Rajavartiolaitos pystyi vuoden 2023 aikana toiminnallaan ja viestinnällään vaikuttamaan positiivisesti kansalaisten luottamukseen ja turvallisuuden tunteeseen. Luottamus&Maine -tutkimuksen mukaan Rajavartiolaitos on kansalaisten silmissä luotetuin julkishallinnon organisaatio kolmatta vuotta peräkkäin. Rajavartiolaitoksen vaikuttavuustavoitteena on ollut vastata oloissa kuin oloissa kansalaisten ja median kysymyksiin, informoida, rauhoittaa ja tukea näin kansalaisten turvallisuuden tunnetta. Samoin Rajavartiolaitos on pyrkinyt kehittämään viestintää innovatiivisesti ja kannustanut kokeilukulttuuriin. Kansalaisten arvioiden mukaan Rajavartiolaitos on onnistunut edistämään näitä tavoitteita. Rajavartiolaitos nousi julkishallinnon organisaatioista vuorovaikutuksessa arvioituna parhaimmaksi.

Säädösvalmistelu

Rajavartiolaitoksen säädösvalmistelussa huomioitiin sisäministeriön yhteiset ja omat säädösvalmistelun laadun parantamista koskevat tulostavoitteet. Rajavartiolaitoksella on tiedonkeräysjärjestelmä sitä koskevien säädösten toimivuudesta ja muutostarpeista.

Rajavartiolainsäädännön toimivuutta arvioitiin keväällä 2022 päättyneessä esiselvityshankkeessa erityisesti rajojen valvonnan, rajatarkastusten ja Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan kannalta. Esiselvityksen perusteella asetettiin vuonna 2023 kolme säädöshanketta, jotka koskevat teknologian hyödyntämistä rajaturvallisuuden ylläpitämisessä, Rajavartiolaitoksen henkilöstöresurssien turvaamista ja Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain tarkistamista. Rikostorjuntaa koskevat ensimmäiset muutokset tulivat voimaan marraskuussa 2023.

Suunnittelu- ja taloushallinto

Toiminnan ja talouden suunnittelu toteutettiin vuonna 2023 sisäministeriön toiminnanohjausmallin mukaisesti. Sisäministeriön konsernistrategia, tulos- ja johtajasopimukset sekä Rajavartiolaitoksen strategia ja tulos- sekä toiminnan ja talouden suunnitelma muodostavat selkeän ketjun ja jatkumon. Edellä mainittujen kanssa linjassa on myös kansallinen yhdennetyn rajaturvallisuuden strategia, joka päivitetään vuonna 2024 eurooppalaisen monivuotisen toimintapolitiikan toimeenpanon aikataulun mukaan. Rajavartiolaitoksen strategian päivitystyö tehtiin vuoden 2023 aikana ja strategia julkaistaan vuonna 2024.

Eduskunnan myöntämien lisävoimavarojen johdosta strategisten tavoitteiden ja linjausten toimeenpanolle oli hyvät taloudelliset edellytykset vuonna 2023. Lisävoimavarat olivat pääosin kertaluonteisia ja ne käytettiin Rajavartiolaitoksen suorituskyvyn ja häiriönsietokykyjen nostamiseen vastaamaan perusteellisesti ja pitkäaikaisesti muuttuneeseen turvallisuustilanteeseen.

Strategisista hankkeista Vartiolaiva 2025 sekä maa- ja merirajan teknisen valvontajärjestelmän uudistamishanke ovat toimeenpanossa. Kahden uuden valvontalentokoneen hankinnasta on tarkoitus tehdä sopimus vuoden 2024 aikana. Itärajan esteaidan rakentaminen käynnistyi vuoden 2023 aikana. Edellä mainittujen lisäksi on suuri määrä muita hankkeita, joiden avulla Rajavartiolaitoksen suorituskykyä nostetaan eduskunnan tahdon mukaisesti. Monien päällekkäisten hankkeiden yhtäaikainen toimeenpano asettaa korkeat vaatimukset Rajavartiolaitoksen toimeenpanokyvylle sekä taloushallinnolle.

Rajavartiolaitoksen toiminnan ja talouden seurantajärjestelmällä on tuotettu säädösten, määräysten sekä Rajavartiolaitoksen johtamisen edellyttämät tarpeelliset ja ajantasaiset tiedot.

Talousarvion ulkopuolisia rahoitusvälineitä on hyödynnetty monipuolisesti. Rajavartiolaikossa on vuoden 2023 aikana ollut käynnissä 13 ulkopuolisella rahoituksella tuettua hanketta, joihin rahoitusta on myönnetty neljästä eri rahoituslähteestä.

Euroopan unionin sisäasioiden rahastojen (EUSA) osalta vuonna 2023 on toimeenpantu vielä kahden eri ohjelmakauden hankkeita. Ohjelmakauden 2014-2020 puitteissa ei ole järjestetty enää uusia hakuja, mutta Rajavartiolaikoksella on ollut vielä käynnissä kaksi sisäisen turvallisuuden rahastosta (ISF) rahoitettua hanketta, jotka ovat liittyneet Älykkäät rajat -kokonaisuuteen sisältyvien Rajanylitystietojärjestelmän (EES) sekä Matkustustieto- ja lupajärjestelmän (ETIAS) käyttöönottoon.

Uuden EUSA-ohjelmakauden 2021-2027 toimeenpano on jatkunut tehokkaana. Vuonna 2023 Rajavartiolaitos on saanut tukea yhteen uuteen hankkeeseen yhdenmetyt rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineestä (BMVI). Kyseisessä hankkeessa tehdään valvontakykyyn liittyviä hankintoja ensimmäisenä valmistuvaan uuteen vartiolaivaan. Myönnetty tuki on noin 14,2 milj. euroa ja samalla suurin yksittäinen Suomessa EUSA-rahastoista tuettu hanke. Vuoden 2023 loppuun mennessä Rajavartiolaituksen hankkeisiin oli BMVI-rahoituksesta si-
dottu kaikkiaan 37,5 milj. euroa.

Palauma EUSA-rahastoista oli vuonna 2023 noin 5,8 milj. euroa (sis. alv) (2022: 18,3 milj. euroa). Hankkeita on ollut käynnissä myös Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta sekä Euroopan ulkorajayhteistyöohjelmasta (ENI CBC).

Valtiokonttori on asettanut kirjanpitoyksiköille seuraavat laskujen käsittelyyn liittyvät automaatiotavoitteet vuodelle 2023:

Automaatio	Tavoite 2023	RVL toteuma 2023	RVL toteuma 2022	RVL toteuma 2021
Kokonaisautomaatioaste	45 %	45,5 %	46,7 %	51,6 %
Ostotilauslaskuja	12 %	13,8 %	15,5 %	15,2 %
Automaatioprosessiin kohdistuneita laskuja	-	65,6 %	66,7 %	64,4 %

Automaatioasteeseen laskevasti vaikuttaa laskujen lukumäärän kasvu, joka on kasvanut edellisestä vuodesta 11 % erityisesti loppuvuoden toiminnan tehostamiseen liittyvien suunnitelmattomien pikahankintojen myötä.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Rajavartiolaituksen tutkimuksen painopisteet ovat strategiakaudella 2019–2027 toimintaympäristön muutoksia ennakoiva pitkittäistutkimus sekä operatiivisen toiminnan ja osaamisen kehittämistä tukeva monitieteellinen tutkimus. Tutkimusteemat ja niihin kuuluvat tarkemmat tutkimuskohteet ovat rajaturvallisuus, merellinen toimintaympäristö ja operatiivinen toiminta sekä suorituskyky.

Rajaturvallisuuden tutkimuksen tavoitteena on taata Rajavartiolaituksen kyvykkyys ja luotettavuus eurooppalaisena rajaturvallisuusorganisaationa sekä edistää Suomen ja EU:n rajaturvallisuutta. Rajaturvallisuusteknologian tutkimuksen tavoitteena on varmistaa, että Suomen ulkorajavalvonnassa, merialueiden valvonnassa ja rajatarkastuksissa ovat käytössä kehittyneet teknologiset menetelmät, joiden avulla voidaan muodostaa tilannekuvaa, torjua rajat ylittävää rikollisuutta ja tehdä kehitysarvioita kansainvälisen toimintaympäristön kontekstissa. Merellisen toimintaympäristötutkimuksen tavoitteena on edistää tutkimuksen avulla Rajavartiolaituksen roolia ympäristöonnettomuuksien torjunnassa ja meripelastusjärjestelmän johtamisessa. Toimintakykytutkimuksen tavoitteena on parantaa kriisinsietokykyä ja valmiutta toimia nopeasti muuttuvissa turvallisuustilanteissa.

Keskeisin kehittämistoimintahanke on RAVALU-hanke; Rajavartiolaituksen sisäinen rajojen valvonnan valvontatekniikan kehittämishanke, jonka tehtävänä on ajanmukaistaa ja uudistaa

maarajojen ja merialueen valvontajärjestelmät sekä tilannekuvan ylläpitämisessä ja johtamisessa käytettävät ratkaisut.

Rajavartiolaitoksen tutkimus- ja kehittämistoiminnan uudistaminen aloitettiin vuoden 2023 aikana. Strategista johtamista ja suunnittelua tukevat uudet toimintalinjat on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2024 kuluessa.

2.1.5 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Valtiokonttorin määräyksen mukaan kustannusvastaavuuslaskelmien eri osa-alueiden (maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet ja maksuperustelain mukaiset muut suoritteet) esittämisvelvollisuuden raja on miljoona euroa. Rajavartiolaitoksen maksullisen palvelutoiminnan tulot eri osa-alueilla ovat olleet alle miljoonan eikä kustannusvastaavuuslaskelmia esitetä tilinpäätöksen yhteydessä. Alla olevassa taulukossa on tilikauden tulokertymä osa-alueittain. Tavoite on Rajavartiolaitoksen tulo- ja menosäännössä asetettu tulotavoite ko. tuloryhmälle.

Kustannusvastaavuuden osa-alue	Tavoite 2023	2023	2022	2021
Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet				
Sairaankuljetukset	450 000	433 813	409 664	417 293
Viisumit ja muut luvat	-	15 452	56 779	29 875
Muut julkisoikeudelliset suoritteet	-	-	3 831	-
Yhteensä	450 000	449 265	470 274	447 168
Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet				
Muut liiketaloudelliset suoritteet	-	353	1 673	2 373
Potilassiirrot	-	-9 620	52 910	105 820
Kilpailullinen toiminta (v. 2022 oikaistu 4429)	20 000	13 105	53 334	67 705
Palvelussuhdeasuntojen vuokrat ja käyttökorvaukset, sis. työpaikkamajoitus	465 000	414 148	439 638	438 796
Muu vuokraus	100 000	118 847	125 521	136 090
Yhteensä	585 000	536 833	673 076	750 784
Kaikki yhteensä	1 035 000	986 098	1 143 350	1 197 953

Rajavartiolaitos saa helikoptereilla suoritetuista sairaankuljetuksista korvausta sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 756/2016 mukaan eikä hinta vastaa Rajavartiolaitoksen omakustannushintaa. Aluksilla tehtyjen sairaankuljetusten laskutus on Rajavartiolaitoksen omakustannushintojen mukaista. Viisumien hinnan määrää Euroopan unioni. Muiden liiketaloudellisten suoritteiden tulot ovat pääosin kirjojen myyntituloja.

2.1.6 Yhteisrahoitteinen toiminta

Rajavartiolaitoksen yhteisrahoitteisen toiminnan eri hankkeiden sisältöä on kuvattu kappaleessa suunnittelu- ja taloushallinto. Yhteisrahoitteisten hankkeiden tuotot ovat olleet sisäisen turvallisuuden rahaston ja yhdenmetyt rajaturvallisuuden- ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen kautta rahoitettuja hankkeita. Tulojen väheneminen selittyy yhdenmetyt rajaturvallisuuden- ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen (BMVI) hankkeisiin liittyvien vuosittaisten rahoitusosuuksien hakujen aikatauluista. Vuonna 2023 on saadun rahoituksen osalta palattu normaalille tasolle.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot (milj. euroa)	2023	2022	2021	2020
Tuloutettu toimintamenoihin 26.20.01.	4,8	17,1	5,1	7,7
Tuloutettu sekalaisiin tuloihin 12.39.10. (arvonlisävero)	1,0	3,8	0,7	1,1
Yhteensä yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot	5,8	20,9	5,8	8,8

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmien tuotoissa on Rajavartiolaitoksen saamat rahoitusosuudet eri hankkeisiin. Kuluissa ovat yhteisrahoitteisia hankkeita vastaavat menot. Muissa erilliskuluissa ovat mukana myös rahoitetut käyttöomaisuushankinnat, käyttöomaisuuden keskeneräiset hankkeet sekä maksetut arvonlisäverot.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmassa on huomioitu tukitoimintojen kustannuksina arvioina 5 % yleiskustannuslisä sekä poistoina ja korkoina 1 % Rajavartiolaitoksen vuosittaisista poistoista ja koroista. Tavoitteena on esitetty Rajavartiolaitoksen tulo- ja menosäännössä esitetty arvio ulkopuolisen rahoituksen palaumista.

Tuotot/kustannukset €	2023	Tavoite 2023	2022	2021
TUOTOT				
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot				
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	5 003 262	6 200 000	18 683 784	8 029 586
- EU:lta saatu rahoitus	787 620	0	2 241 376	55 976
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	0	0	9 941	1 077 876
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	0
Tuotot yhteensä	5 790 882	6 200 000	20 935 101	9 163 438
KUSTANNUKSET				
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 152 335		6 136 005	811 321
- henkilöstökustannukset	242 227		331 802	550 659
- vuokrat	208		10 045	996
- palvelujen ostot	1 787 476		2 202 892	1 489 200
- muut erilliskustannukset	6 198 187		14 769 716	8 590 217
Erilliskustannukset yhteensä	9 380 433	9 000 000	23 450 460	11 442 392
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	469 022		1 172 523	572 120
- poistot	269 443		244 354	226 691
- korot	43 580		0	0
- muut yhteiskustannukset	0		0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	782 044	700 000	1 416 877	798 811
Kokonaiskustannukset yhteensä	10 162 477	9 700 000	24 867 337	12 241 203
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
tuotot – kustannukset	-4 371 595	-3 500 000	-3 932 236	-3 077 765
kustannusvastaavuus %	57 %	64 %	84 %	75 %

2.1.7 Arvio toiminnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutuksista

Rajavartiolaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2024–2025 julkaistiin joulukuussa 2023. Suunnitelmassa arvioidaan edellisen suunnitelman toteutumista ja tuodaan esille henkilöstön tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Rajavartiolaitoksessa sekä toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden määrittely ja tavoitteiden asettaminen.

Edellistä suunnitelmaa arvioitaessa todettiin, että tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksissä on tapahtunut selkeää myönteistä kehitystä: henkilöstön kokema tasa-arvo ja yhdenvertaisuus on parantunut, naisten osuus raja- ja merivartijoissa on noussut, naisia on noussut johtaviksi virkamiehiksi, ruotsinkielisten julkaisujen määrä on noussut, yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys viety on opetussuunnitelmiin ja virka- sekä tehtävänimikkeet on muutettu sukupuolineutraaleiksi.

Rajavartiolaitos jatkoi vuonna 2023 henkilöstöstrategian mukaisia toimia naisten osuuden kasvattamiseksi sotilasviroissa. Vuoden 2023 lopussa sotilasviroissa palvelevista henkilöistä oli naisia 8,5 % (Osuus on määritetty aktiivisista ja lepäävistä virkasuhteista. Kohdassa 3.2.2 käytetään osuuden määrittämisessä aktiivisia virkasuhteita). Osuus oli vuoden 2022 lopussa 7,7

% Rajavartiolaitos on asettanut tavoitteeksi, että naisten osuus sotilasviroissa on 10 %. Tavoite saavutetaan arvion mukaan vuonna 2027.

Rajavartijan peruskurssilta valmistui vuonna 2023 yhteensä 17 naista (16,2 % kurssilaisista). Osuus on hieman pienempi kuin vuonna 2022, jolloin se oli 17,1 %. Maanpuolustuskorkeakoulusta valmistui elokuussa kaksi naisupseeria Rajavartiolaitokseen.

3. HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

3.1 HENKILÖSTÖJOHTAMINEN

Rajavartiolaitoksessa toteutetun henkilöstöalan kehittämishankkeen johtopäätösten perusteella uudistettiin Rajavartiolaitoksen henkilöstöalan organisaatio ja henkilöstöalan ydinprosessit. Uudistuksen tavoitteena on Rajavartiolaitoksen henkilöstöstrategian tavoitteiden laadukas toimeenpano sekä vastuullinen henkilöstöjohtaminen organisaation kaikilla tasoilla. Uudistuksen myötä Rajavartiolaitoksen henkilöstöalan ydinprosessit ovat henkilöstövoimavarojen johtaminen, osaamisen johtaminen sekä työ- ja toimintakykyjohtaminen. Henkilöstöalan palvelutuotanto on itsenäinen toiminto henkilöstöalan organisaatiossa.

Rajavartiolaitoksen henkilöstön määrä kasvoi vuoden 2023 aikana. Syynä kasvulle ovat Rajavartiolaitoksen tehtävien, toimintaympäristön muutoksen sekä käynnissä olevien strategisten hankkeiden asettamat vaatimukset. Henkilötyövuosien kasvua selittää osaltaan kohtalaisen suuri määräaikaisten virkasuhteiden määrä itärajan tilanteen hallintaan liittyen.

Vuoden 2023 aikana päivitettiin määräykset Rajavartiolaitoksen henkilöstön työterveyshuollosta sekä työ- ja palvelusturvallisuudesta. Päivitetyt määräykset varmistavat turvallisen työ- ja palveluympäristön ylläpidon Rajavartiolaitoksessa.

3.2 HENKILÖSTÖN TILAA JA MÄÄRÄÄ KÄSITTELEVÄT TUNNUSLUVUT

RAJAVARTIOLAITOS							
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT	2021	% osuus	2022	% osuus	2023	% osuus	% vert.ed. vuoteen
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet (sis. harjoittelijat ja työllisyysrahoihin palkatut)	2 920,3		2 894,1		2 923,6		1,0
henkilöstömäärä *	2 947		2 969		3 001		1,1
naiset	454	15,4	469	15,8	458	15,3	-2,3
miehet	2 493	84,6	2 500	84,2	2 543	84,7	1,7
vakinaiset	2 854	96,8	2 864	96,5	2 808	93,6	-2,0
naiset	423	14,4	439	14,8	420	14,0	-4,3
miehet	2 431	82,5	2 425	81,7	2 388	79,6	-1,5
määräaikaiset	93	3,2	105	3,5	193	6,4	83,8
naiset	31	1,1	30	1,0	38	1,3	26,7
miehet	62	2,1	75	2,5	155	5,2	106,7
kokoaikaiset	2 892	98,1	2 904	97,8	2 949	98,3	1,5
naiset	420	14,3	437	14,7	432	14,4	-1,1
miehet	2 472	83,9	2 467	83,1	2 517	83,9	2,0
osa-aikaiset	55	1,9	65	2,2	52	1,7	-20,0
naiset	34	1,2	32	1,1	26	0,9	-18,8
miehet	21	0,7	33	1,1	26	0,9	-21,2
keski-ikä	40,5		41,0		42,1		2,7
naiset	42,5		42,8		43,5		1,6
miehet	40,2		40,6		41,8		3,0

tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta %		80,5		78,8		79,9	1,4
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	186 501 118		190 271 555		200 306 973		5,3
tehdyn työajan palkat, % osuus palkkasummasta	121 029 987	64,9	119 001 788	62,5	126 580 305	63,2	6,4
välilliset työvoimakustannukset	65 471 131		71 269 767		73 726 668		3,4
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		54,1		59,9		58,2	-2,7
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	3,65		3,66		3,66		0,0
lähtövaihtuvuus %		1,8		1,3		2,3	72,7
tulovaihtuvuus %		1,7		4,6		3,0	-34,8
kenttäkelpoisuus		4,5		4,5		4,5	0,0
fyysinen kunto (1-5)		4,3		4,3		4,3	0,0
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä		0,10		0,00		0,19	-
sairauspoissaolot työpäivää/htv	6,4		9,7		7,3		-24,7
työterveyshuolto €/htv	499		559		457		-18,2
työkunnan ja työtyytyväisyyden edistämisen €/htv	133		153		151		-1,3
työtapaturnat työpäivää/htv	0,6		0,3		0,5		66,7
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi	4,0		4,0		4,1		2,5
naiset	4,3		4,4		4,5		2,3
miehet	3,9		4,0		4,0		0,0
koulutus ja kehittäminen €/htv	1 961		2 501		2 509		0,3
koulutuspanostus työpäivää/htv	6,1		6,7		6,9		3,0

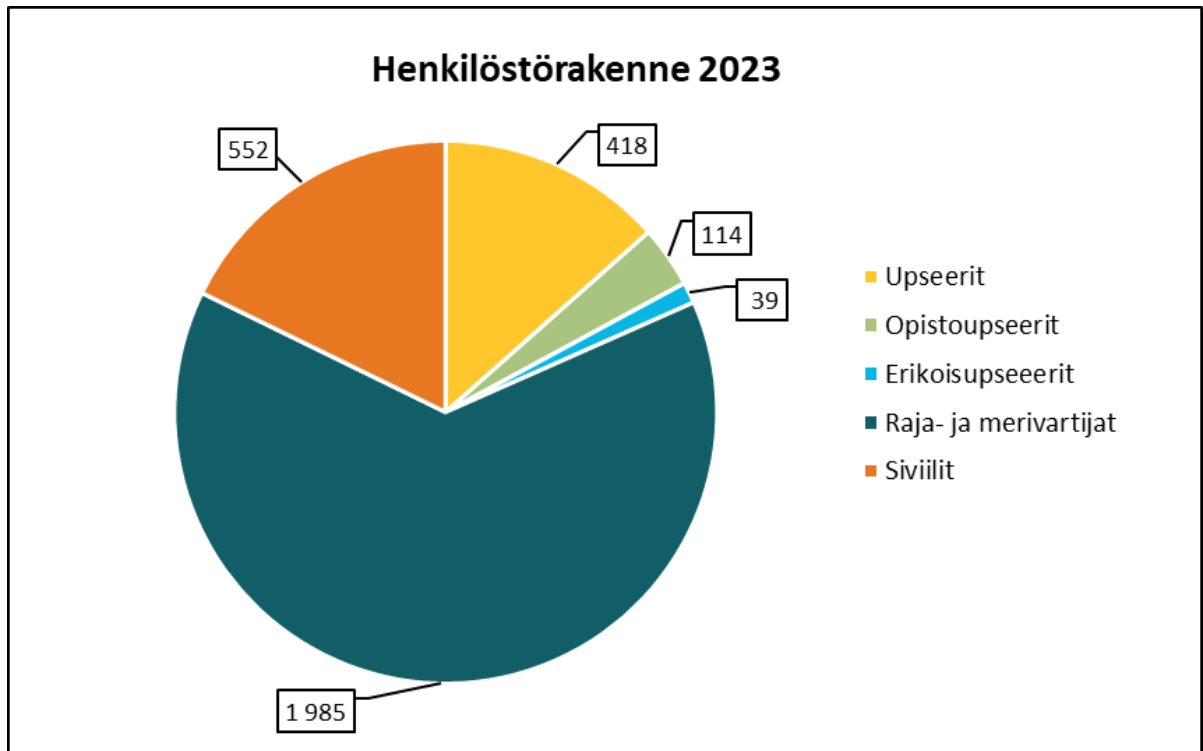
*Luvuista puuttuu 105 15.12.2023 valmistunutta rajavartijaa.

3.2.1 Henkilötyövuodet

Rajavartiolaitoksen henkilötyövuosikertymä (pl. työllisyysvaroin palkatut) oli vuonna 2023 yhteensä 2921 henkilötyövuotta (2022: 2 892). Henkilötyövuosikertymän nousu selittyy suunnitelmallisella HTV-määrän kasvamisella. Nousuun on vaikuttanut osaltaan myös strategisten hankkeiden edellyttämät rekrytoinnit sekä itärajan tilanteen vuoksi palkattu määräaikainen henkilöstö.

3.2.2 Henkilöstömäärä ja sukupuolijakauma

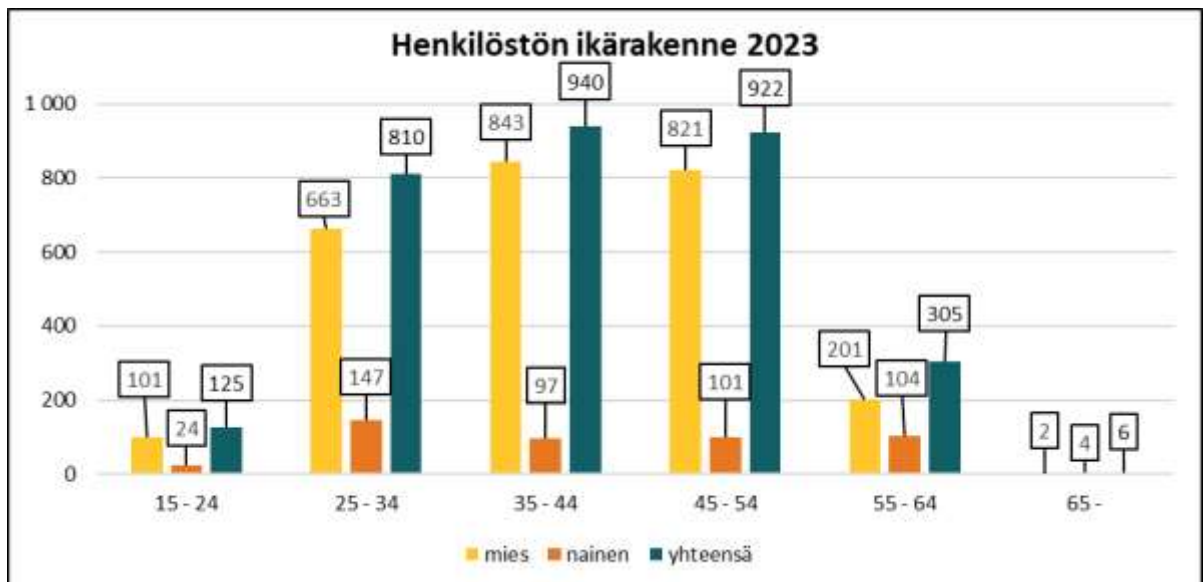
Vuoden 2023 lopussa Rajavartiolaitoksen palveluksessa (aktiiviset) oli yhteensä 3 108 virkamiestä, joista miehiä 2 631 (84,7 %) ja naisia 477 (15,3 %). Sotilasviranhaltijoita on noin 82,2 % henkilöstöstä. Naisten osuus sotilasviranhaltijoista on 7,8 %. Rajavartiolaitoksessa naiset työskentelevät pääsääntöisesti siviilitehtävissä, heidän osuutensa siviilihenkilöistä on 50,4 %. Määrä on laskenut edelliseen vuoteen verrattuna, sillä vuonna 2022 naisten osuus siviilihenkilöistä oli 58,6 %. Itärajan tilanteen vuoksi palkattu määräaikainen henkilöstö on pääosin miehiä ja palkattu siviilivirkoihin, jonka johdosta naisten osuus siviilihenkilöstöstä on laskenut edelliseen vuoteen verrattuna.

3.2.3 Ikärakenne

Rajavartiolaitoksen henkilöstön keski-ikä on 42,1, joka nousi edelliseen vuoteen verrattuna (41,0 vuonna 2022). Keski-ikä on muuhun valtionhallintoon verrattuna matala, johtuen henkilöstörakenteen painottumisesta sotilashenkilöstöön.

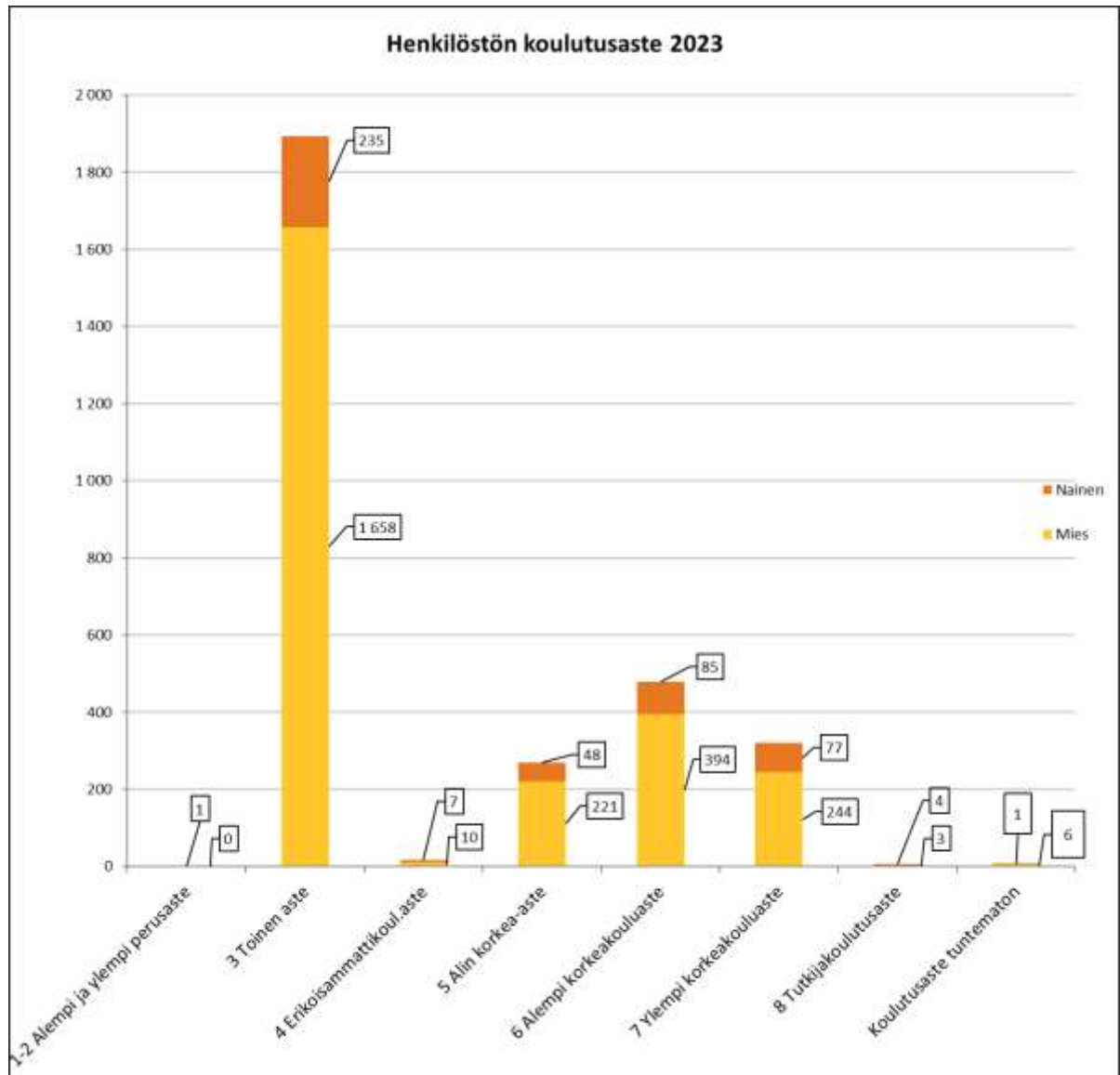
Sotilaiden eläkejärjestelmästä johtuen miesten keski-ikä (41,8 vuotta) on naisten keski-ikää (43,5 vuotta) matalampi. Suurimman henkilöstöryhmän iän perusteella muodostavat 35–44-vuotiaat, joita on noin 30,2 % henkilöstöstä. Toiseksi suurin henkilöstöryhmä on 45–54-vuotiaat, joita on 29,6 %.

3.2.4 Koulutus rakenne

Koulutustasoindeksin tiedot on kerätty Tilastokeskuksen luokituksen mukaan, joka perustuu Unescon laatimaan kansainväliseen koulutusluokitukseen (Unesco International Standard

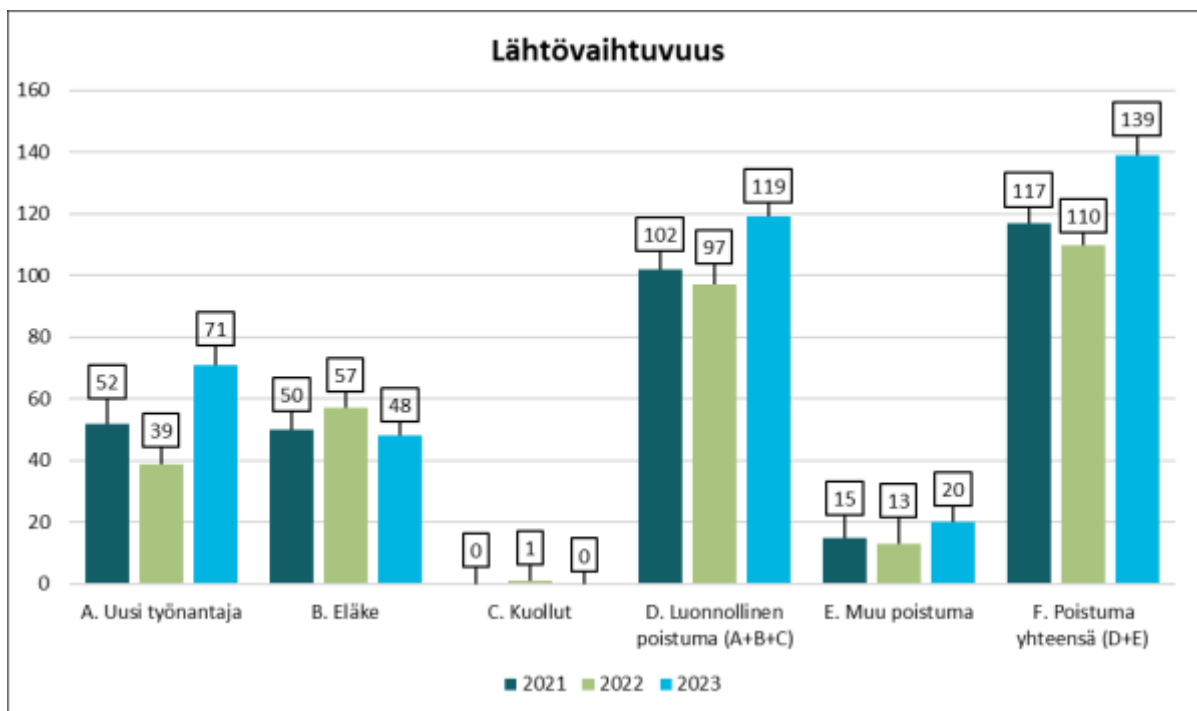
Classification of Education, ISCED). ISCED-luokitus on laadittu tilastollisia tarkoituksia varten ja se vaikuttaa ainoastaan koulutuksen tilastointiin liittyviin asioihin. Koulutustasoindeksi on esitetty kohdassa 3.2 henkilöstön tilaa ja määrää käsittelevien tunnuslukujen taulukossa.

Koulutusastejakauma on edellisvuosien kaltainen. Raja- ja merivartijoiden suuri osuus henkilöstöstä (noin 64 %) nostaa myös toisen asteen koulutuksen saaneiden määrän suureksi verrattuna muihin koulutusasteisiin.

3.2.5 Lähtö- ja tulovaihtuvuus

Henkilöstön kokonaispoistuma oli 4,5 % eli yhteensä 139 henkilöä. Vuonna 2022 määrä oli 3,7 %. Lähtövaihtuvuus toisen työntäjän palvelukseen kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna ollen 2,28 % vuonna 2023. Vuonna 2022 lähtövaihtuvuus toisen työnantajan palvelukseen oli 1,32 %. Rajavartijoiden ja upseereiden osalta muu poistuma kuin eläköityminen on ollut suurempaa kuin kahtena edellisvuonna. Tulovaihtuvuus on esitetty kohdassa 3.2 henkilöstön tilaa ja määrää käsittelevien tunnuslukujen taulukossa.

3.3 HENKILÖSTÖKUSTANNUKSIJA JA TYÖAJANKÄYTTÖÄ KUVAAVIA TUNNUSLUKUJA

3.3.1 Työvoimakustannukset

Rajavartiolaitoksen työvoimakustannuksia kertyi kokonaisuudessaan noin 200,3 miljoonaa euroa. Henkilötyövuotta kohden laskettuna työvoimakustannukset olivat noin 68 514 euroa.

TYÖVOIMAKUSTANNUSERÄ	2021	2022	2023	2023 ja- kauma	muutos %
I. Palkkasumma	150 956 021,50	149 773 637,90	159 099 517,80	79,43 %	6,2
II. Tehdyn työajan palkat	121 029 987,00	119 001 788,00	126 580 304,80	63,19 %	6,4
A. Väililliset palkat	29 926 034,50	30 771 849,90	32 519 213,00	16,23 %	5,7
B. Sosiaaliturva	29 539 034,50	29 249 904,80	31 836 908,30	15,89 %	8,8
C. Muut väililliset kustannukset	6 006 061,50	11 248 012,40	9 370 547,10	4,68 %	-16,7
III. Väililliset työvoimakustannukset	65 471 130,60	71 269 767,10	73 726 668,40	36,81 %	3,4
IV. Työvoimakustannukset yhteensä	186 501 117,60	190 271 555,10	200 306 973,20	100,00 %	5,3
Työvoimakustannukset/HTV	63 958 €	65 747 €	68 514 €		

Työvoimakustannuserien selitykset:

I. Palkkasumma: Palvelussuhteen tieto, ennakonpidätyksen alainen ansio, josta on vähennetty sairausvakuutuksen palautukset.

II. Tehdyn työajan palkat: I. Palkkasummasta vähennetty A. Väililliset palkat. Ydintoimintoihin, ohjaustoimintoihin ja tukitoimintoihin käytetty työaika.

A. Väililliset palkat: Lomaraha, vuosiloma-ajan palkat, sairausajan/äitiysloman palkat, muut palkalliset vapaat, reservin kertausharjoitus, palkalliset arkipyhät, ammattiyhdistystoiminta, yhteistoiminta, työsuojelun yhteistoiminta ja virkistystoiminta.

B. Sosiaaliturvamenot: Sotu-, eläke-, tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksut.

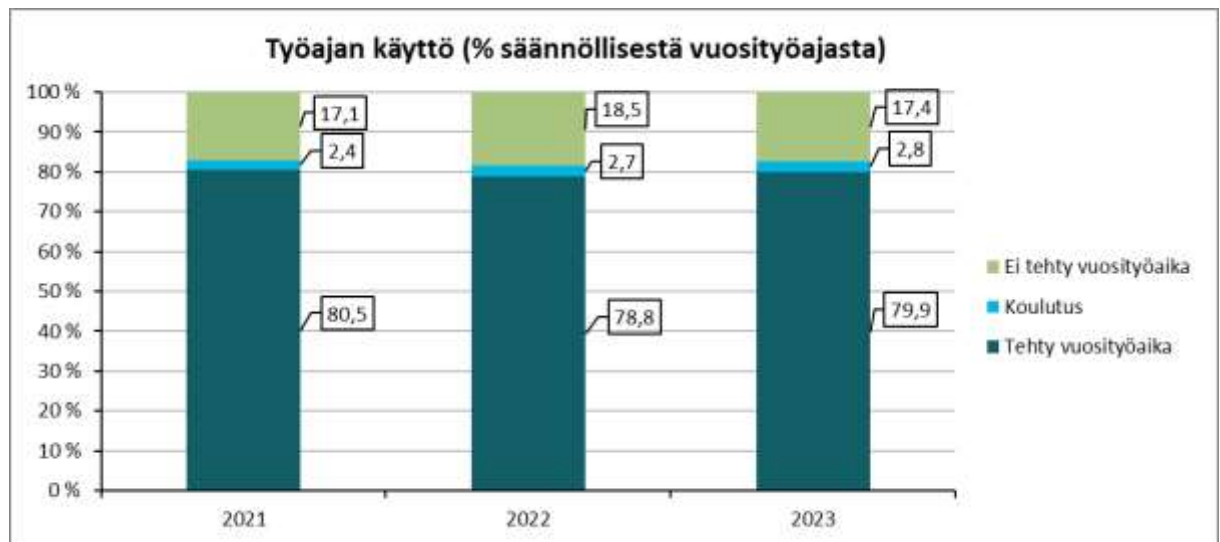
C. Muut välilliset kustannukset: Virka- ja suoja- ja työsuojelu, työsuojelu, terveyden- ja sairaudenhoito, työpaikkaruokailu, virkistys- ja sosiaalitoiminta sekä koulutukseen liittyvät kustannukset kuten esimerkiksi opetusmateriaali, päivärahat, matkakustannukset ja muu koulutuksessa käytetty materiaali.

III. Välilliset työvoimakustannukset yhteensä: A. Välilliset palkat, B. sosiaaliturvamenot ja C. muut välilliset kustannukset yhteensä.

IV. Työvoimakustannukset yhteensä: II. Tehdyn työajan palkat ja III. Välilliset työvoimakustannukset yhteensä.

3.3.2 Työajan käyttö

Tehdyn vuosityöajan (ydintoimintoihin, ohjaustoimintoihin ja tukitoimintoihin kohdistunut työaika) osuus säännöllisestä vuosityöajasta kasvoi edellisvuodesta. Ei tehdyn vuosityöajan (vuosilomat, sairaudet, tapaturmat ja muut palkalliset vapaapäivät) osuus säännöllisestä vuosityöajasta puolestaan laski. Koulutuksen osuus pysyi lähes samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna.

3.3.3 Perhevapaiden käyttö

Rajavartiolaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman mukaisesti tilinpäätöksessä seurataan perhevapaiden käyttöä sukupuolen mukaisesti. Rajavartiolaitoksen henkilöstö käytti lakisääteisiä tai muita perhevapaita seuraavan taulukon mukaisesti:

Perhevapaiden käyttö (työpäivää)	miehet 2021	miehet 2022	miehet 2023	miehet muutos %	naiset 2021	naiset 2022	naiset 2023	naiset muutos %	yhteensä 2021	yhteensä 2022	yhteensä 2023	muutos %
Erytisäitiysvapaa	0	0	0	0,0	87	0	0	0,0	87	0	0	0,0
Erytiraskausvapaa		0	0	0,0		9	0	-100,0		9	0	-100,0
Äitiys-/vanhempainvapaa	694	545	265	-51,4	4 370	2 866	586	-79,6	5 064	3 411	851	-75,1
Raskausvapaa		0	0	0,0		424	418	-1,4		424	418	-1,4
Vanhempainvapaa uusi		691	4 474	547,5		270	3 819	1314,4		961	8 293	763,0
Isyysvapaa	5 902	5 358	2 478	-53,8	0	0	0	0,0	5 902	5 358	2 478	-53,8
Hoitovapaa	1 536	1 004	654	-34,9	1 285	1 499	2 097	39,9	2 821	2 503	2 751	9,9
Osittainen vanhempainvapaa	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0

Perhevapaiden käyttö (työpäivää)	miehet 2021	miehet 2022	miehet 2023	miehet muutos %	naiset 2021	naiset 2022	naiset 2023	naiset muutos %	yhteensä 2021	yhteensä 2022	yhteensä 2023	muutos %
Osittainen hoitovapaa	1 096	1 032	909	-11,9	773	658	387	-41,2	1 869	1 690	1 296	-23,3
Lapsen vaikea sairaus	64	40	40	0,0	8	4	0	-100,0	72	44	40	-9,1
Pakottavat perhesyyt	100	139	42	-69,8	147	3	3	0,0	247	142	45	-68,3
Tilapäinen hoitovapaa	1 623	1 811	1 527	-15,7	206	225	163	-27,6	1 829	2 036	1 690	-17,0
Kaikki yhteensä	11 015	10 620	10 389	-2,2	6 876	5 958	7 473	25,4	17 891	16 578	17 862	7,7

Perhevapaaudistus tuli voimaan 1.8.2022 lukien. Vuoden 2023 aikana on ollut päällekkäin sekä uusia että vanhoja perhevapaita. Kaiken kaikkiaan tarkasteltuna niin miesten kuin naisten osalta perhevapaiden määrä kasvoi 7,7 %.

3.3.4 Koulutukseen osallistuminen

Rajavartiolaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman mukaisesti toimintakertomuksessa seurataan Rajavartiolaitoksen henkilöstön pääsyä koulutukseen. Henkilöstöä osallistui Raja- ja merivartiokoulun sekä Maanpuolustuskorkeakoulun järjestämille perus-, täydennys- ja jatkokursseille alla olevan taulukon mukaisesti. Perus-, täydennys- ja jatkokursseiden osallistujista noin 9,7 % on ollut naisia. Osa henkilöstölle suunnatuista kursseista on muodoltaan sellaisia, että ne ajoittuvat useamman vuoden ajalle. Rajavartiolaitoksen palvelukseen valmistui Maanpuolustuskorkeakoulusta 26 sotatieteiden kandidaattia sekä Raja- ja merivartiokoulusta yhteensä 105 rajavartijaa.

Kursseille osallistuminen 2023		
Kurssit	Kurssille osallistuneet miehet	Kurssille osallistuneet naiset
Esikuntaupseeri 74 (alkanut 2023, valmistui 2023)	6	-
Yleisesikuntaupseerikurssi 61 (alkanut 2021, valmistui 2023)	6	-
Yleisesikuntaupseerikurssi 62 (alkanut 2023, valmistuu 2025)	8	-
Sotatieteiden maisterikurssi 11 (alkanut 2021, valmistui 2023)	14	1
Sotatieteiden maisterikurssi 12 (alkanut 2022, valmistuu 2024)	13	2
Sotatieteiden maisterikurssi 13 (alkanut 2023, valmistuu 2025)	14	1
Lentoupseerien sotatieteiden maisteriopinnot SMOHJ16 (alkanut 2016, valmistui 2023)	1	1
Lentoupseerien sotatieteiden maisteriopinnot SMLENTOUPS19 (alkanut 2019, valmistuu 2026)	2	-
Lentoupseerien sotatieteiden maisteriopinnot SMLENTOUPS20 (alkanut 2020, valmistuu 2027)	2	-
Lentoupseerien sotatieteiden maisteriopinnot SMLENTOUPS21 (alkanut 2021, valmistuu 2028)	2	-

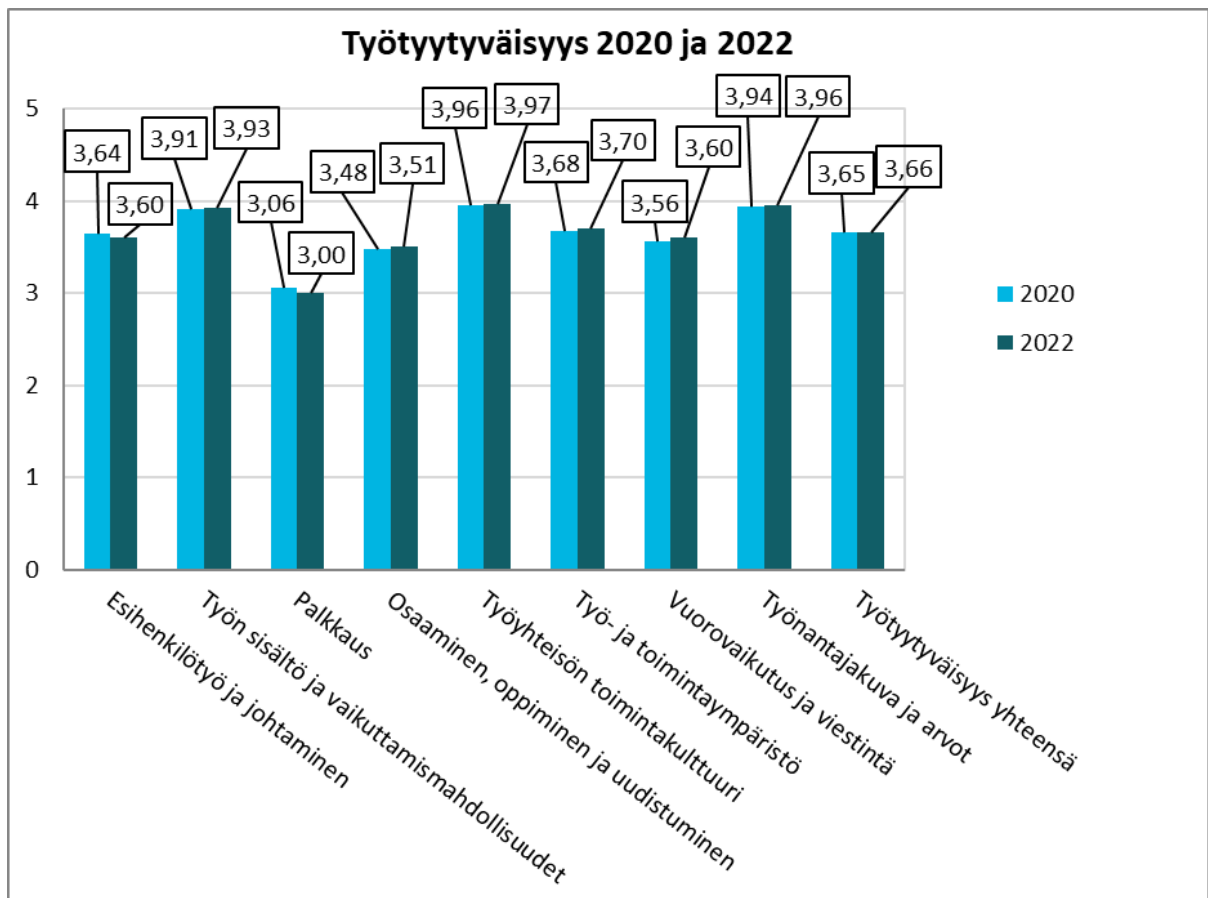
Lentoupseerien sotatieteiden maisteriopinnot SMLENTOUPS22 (alkanut 2020, valmistuu 2029)	2	-
Sotatieteiden kandidaattikurssi 107. kadk ja 90. merikadk (valmistui 2023)	25	1
Sotatieteiden kandidaattikurssi 108. kadk ja 91. merikadk (valmistuu 2024)	26	2
Mestarikurssi 18 (17.1.–24.11.2023)	16	1
Rajavartijan jatkokurssi 25 (9.1.–3.3.2023)	23	-
Rajavartijan peruskurssi 31 (9.1.–15.12.2023)	111	20
Kaikki yhteensä	271	29

Vuoden 2023 aikana Rajavartiolaitoksen siviilivirassa olevista henkilöistä 29,3 % osallistui koulutukseen. Vastaavasti sotilasviroissa olevista henkilöstöstä osallistui 46,9 %.

3.4 TYÖHYVINVOINTIA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

3.4.1 Työtyytyväisyys

Rajavartiolaitoksessa toteutetaan laaja henkilöstötutkimus kahden vuoden välein. Tutkimusta ei toteutettu vuonna 2023. Vuonna 2022 toteutetussa tutkimuksessa kokonaistulokset nousivat hieman verrattuna edelliseen tutkimukseen. Vuonna 2022 työtyytyväisyysindeksi oli 3,66, kun vuonna 2020 se oli 3,65. Arvioitaessa omaa työhyvinvointia kouluasteikolla 4–10, saatujen vastausten keskiarvo oli 8,17 (2020: 8,13). Alla olevassa kuvaajassa on esitetty henkilöstötutkimuksessa saadut keskeiset tulokset (asteikko 1-5).

3.4.2 Fyysinen kunto ja kenttäkelpoisuus

Fyysisen kunnan testit tehdään joka kolmas vuosi, mikäli rajavartiomiehen henkilökohtainen kuntoindeksi on vähintään tyydyttävä 3,0 (HKI \geq 3,0). Edellä mainitusta johtuen testaustulokset ovat kolmen vuoden keskiarvoja.

Numeeriset indeksit ovat säilyneet samalla tasolla. Vuonna 2023 henkilökohtainen kuntoindeksi (HKI) oli 4,3 (2022: 4,3 ja 2021: 4,3) ja kenttäkelpoisuusindeksi 4,5 (2022: 4,5 ja 2021: 4,5).

3.4.3 Työterveyshuolto ja työturvallisuus

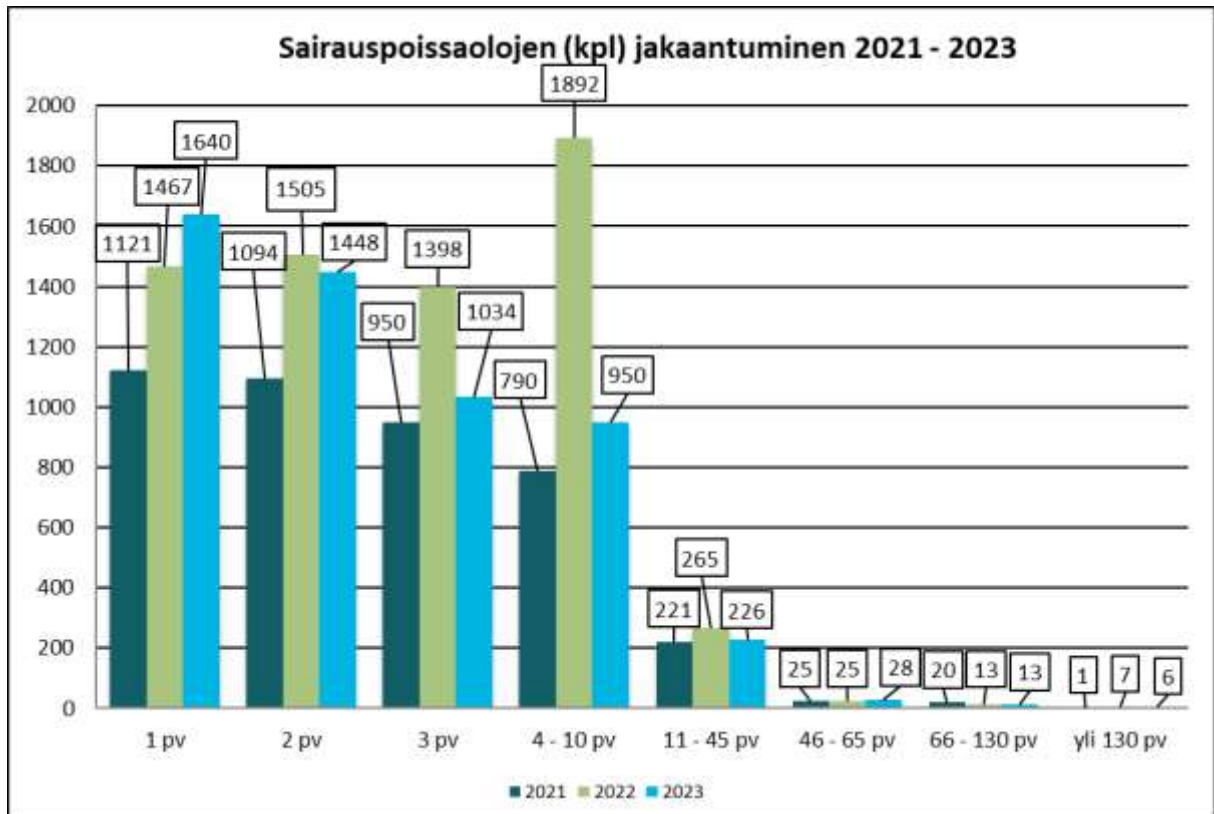
Rajavartiolaitoksen työterveyshuollon palvelutuottajana vuonna 2023 oli Mehiläinen Oy.

Työtapaturmia seurataan Rajavartiolaitoksen Turva-järjestelmään tehtyjen ilmoitusten kautta. Vuonna 2023 Turva-järjestelmään kirjattiin työtaturmailmoituksia 370 kappaletta (355 kappaletta vuonna 2022). Näistä työtaturmista aiheutui työkyvyttömyyttä 22 %:lle. Vuonna 2022 vastaava luku oli 23 %.

3.4.4 Sairaus- ja tapaturmapoissaolot

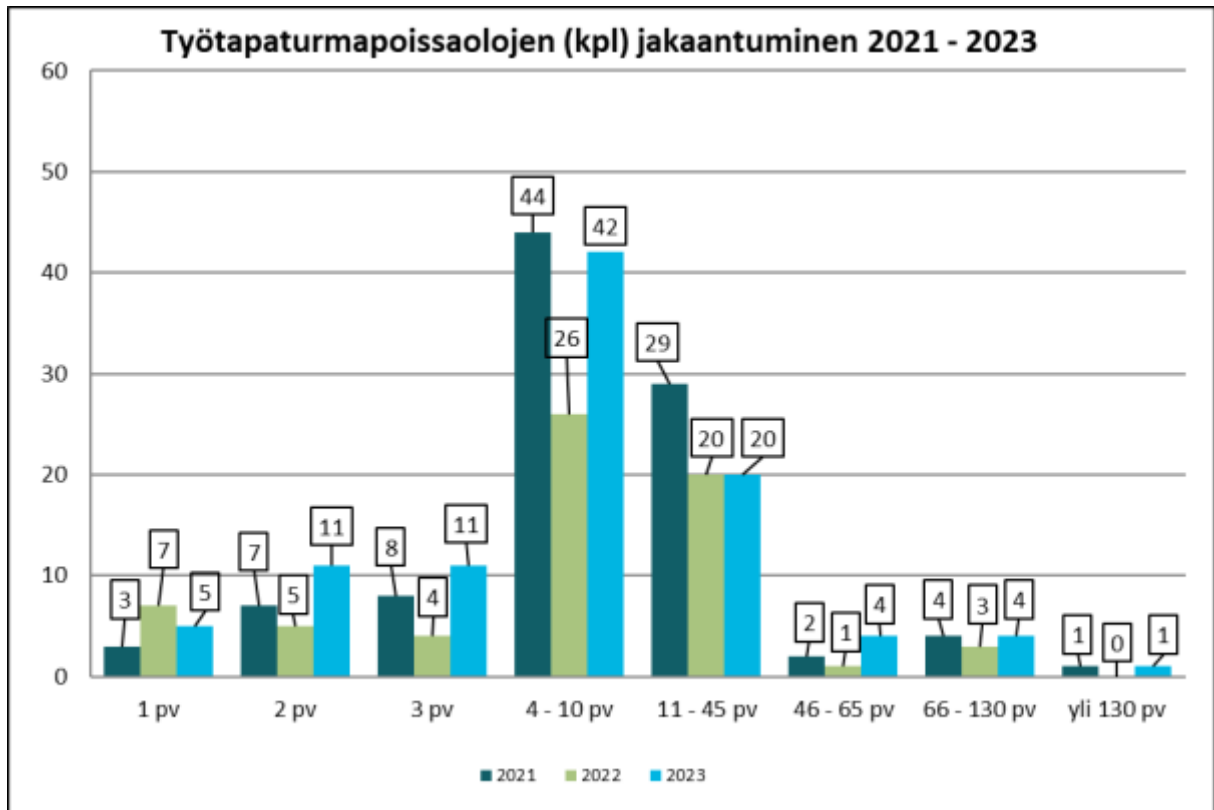
Sairaus- ja tapaturmapoissaolot kirjautuvat virastotyöajan perusteella (työpäiviä ma–pe). Sairaudesta aiheutuvia palkallisia poissaoloja kertyi 21 197 päivää vuonna 2023. Henkilötyövuotta kohden poissaolopäiviä kertyi 7,3 työpäivää, mikä on merkittävä lasku edelliseen vuoteen verrattuna. Erityisesti laskua tapahtui 3–10 päivän poissaoloissa. Sairauspoissaolojen vähentymisen merkittävin syy oli koronapandemian rauhoittuminen. Rajavartiolaitoksessa jatkettiin työkyvyn tuen mallin jalkauttamista tavoitteena varmistaa sujuva työ, riittävän varhainen tuki ja aktiiviset toimet työhön paluun ja työssä jatkamisen tueksi.

Sairauspoissaolojen kehitys	2021	2022	2023	muutos
Sairauspäiviä	18 709	28 035	21 197	-24,4 %
Sairaustapauksia	4 222	6 572	5 345	-18,7 %
Sairauspäiviä/htv	6,4	9,7	7,3	-24,7 %

Työtapaturmista aiheutuvia sairauspäiviä kertyi 1472 työpäivää ja sairauspoissaoloja aiheuttaneita tapaturmia kertyi 98 kappaletta, mitkä ovat molemmat edellisvuotta enemmän.

Tapaturmapoissaolojen kehitys	2021	2022	2023	muutos
Sairauspäiviä	1 666	965	1 472	52,5 %
Sairaustapauksia	98	66	98	48,5 %
Sairauspäiviä/htv	0,6	0,3	0,5	66,7 %

4. VASTUULLISUUS

4.1 Vastuullisuus Rajavartiolaitoksessa

Rajavartiolaitoksen vastuullisuuden eteen tekemä työ syntyy jokapäiväisestä lakisääteisten ydin- ja tukitehtävien hoitamisesta. Rajavartiolaitos toimii monella alalla ja sen toiminnalla on vaikutuksia laajasti ihmisiin ja ympäristöön. Tämä antaa hyvät mahdollisuudet edistää vastuullisuutta ja kestävää kehitystä niillä aloilla, joilla Rajavartiolaitos vaikuttaa.

Rajavartiolaitoksen vuonna 2021 julkaistu vastuullisuussuunnitelma on Rajavartiolaitoksen toimenpidesitumus kestävään kehitykseen. Rajavartiolaitoksen vastuullisuussuunnitelma perustuu YK:n kestävän kehityksen 17 tavoitteeseen. Suunnitelmassa kuvataan Rajavartiolaitoksen tavoitteet sidottuina valittuihin YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin sekä keskeiset toimenpiteet, jotka toimeenpanemalla kestävän kehityksen tavoitteisiin pyritään.

Vastuullisuuden ja kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisilla toimenpiteillä ja tavoitteiden saavuttamisella Rajavartiolaitos on vuonna 2023 lisännyt henkilöstön työssä viihtyvyyttä, työterveyttä ja vähentänyt poissaoloja, kehittänyt ympäristön suojelua, vähentänyt hiilidioksidipäästöjä, kehittänyt merellistä ympäristövahinkojen torjuntaa sekä varmistanut ja kehittänyt hyvää hallintoa ja oikeusvarmuutta.

Rajavartiolaitoksen vastuullisuussuunnitelma päivitettiin ja liitettiin osaksi Rajavartiolaitoksen tulossuunnitelmaa 2024 ja toiminta- ja taloussuunnitelmaa 2025 – 2028. Päivitetyn suunnitelman mukaisista toimenpiteistä raportoidaan vuotta 2024 koskevassa tilinpäätöksessä.

4.2 Kestävän kehityksen tavoitteet ja Rajavartiolaitoksen toimenpiteet

Vastuullisuussuunnitelmassa (2021) valitut kestävät kehityksen tavoitteet, joiden saavuttamista Rajavartiolaitoksen toimenpiteillä erityisesti tuetaan, olivat seuraavat:

Tavoite 3 Terveys ja hyvinvointi

- Lisätään henkilöstön työssä viihtyvyyttä, parannetaan terveyttä ja vähennetään poissaoloja. Kehitetään toimitiloja.

Tavoite 12 Vastuullista kuluttamista

- Kehitetään Rajavartiolaitoksen ympäristönsuojelua ja vähennetään riskejä ympäristön saastumiseen.

Tavoite 13 Ilmastotekoja

- Vähennetään Rajavartiolaitoksen hiilidioksidipäästöjä.

Tavoite 14 Vedenalainen elämä

- Kehitetään ympäristövahinkojen torjuntaa ja vähennetään omasta toiminnasta johtuvaa ympäristön kuormitusta.

Tavoite 16 Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto

- Varmistetaan ja kehitetään Rajavartiolaitoksen hyvää hallintoa ja oikeusvarmuutta.

4.2.1 Terveys ja hyvinvointi - lisätään henkilöstön työssä viihtyvyyttä, parannetaan terveyttä ja vähennetään poissaoloja, kehitetään toimitiloja

Rajavartiolaitos on kehittänyt organisaation osaamista työkykyjohtamisessa ja kouluttanut työkyvyn tuen mallia eri virkaurakursseilla ja erillisissä henkilöstön, henkilöstöjohton ja esihenkilöiden koulutustilaisuuksissa. Vuonna 2022 käyttöön otetun Rajavartiolaitoksen työkyvyn tuen mallin avulla pyritään systemaattiseen työkyvyn johtamiseen, jossa korostuvat ennaltaehkäisy sekä mahdollisimman varhainen ja aktiivinen reagointi ja oikea-aikaiset tukitoimenpiteet.

Työterveyshuollon palvelutuottajan ja työnantajan välistä vuorovaikutusta lisättiin päivittämällä vuoden 2023 aikana ohjausasiakirjat Rajavartiolaitoksen henkilöstön työterveyshuollosta ja työterveysyhteistyöstä. Suunnitelmallista työterveysyhteistyötä tehtiin kehitettyjen toimintamallien mukaisesti organisaation kaikilla tasoilla.

Rajavartiolaitoksessa valmisteltiin vuoden 2023 aikana uusi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2024–2025, jossa arviottiin aiemman suunnitelman toteutumista ja määritettiin uusia toimenpiteitä. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksissä tapahtui selkeää myönteistä kehitystä.

Turvallisuushavaintoilmoitusten TURVA-järjestelmän kehittämistä jatkettiin vuonna 2023 päivitetyn ohjeistuksen mukaisesti. Rajavartiolaitos otti vuonna 2023 käyttöön sisäisen työ- ja palvelusturvallisuutta koskevan määräyksen, jossa määrätään tavoitteet ja vastuut. Lisäksi vahvistettiin päivitetty ohje haitta- ja vaaratekijöiden tunnistamisesta sekä työn riskien arvioinnista.

Rajavartiolaitos on jatkanut kolmen keskeisimmän kiinteistöhankkeen valmistelua ja toimeenpanoa. Kehittämishankkeen toimeenpanon tuloksena Rajavartiolaitos saa henkilöstön käyttöön toimivat, turvalliset, terveelliset ja taloudelliset toimitilat.

4.2.2 Vastuullista kuluttamista – kehitetään Rajavartiolaitoksen ympäristönsuojelua ja vähennetään riskejä ympäristön saastumiseen

Rajavartiolaitos noudattaa toiminnassaan ympäristönsuojelulainsäädäntöä ja kansainvälisiä sopimuksia. Rajavartiolaitoksen ympäristöasioiden hallintaa koskeva määräys saatettiin voimaan 1.3.2022 alkaen. Sillä määrätään Rajavartiolaitoksen ympäristöasioiden hallinnan tehtävistä, organisaatioista ja toimintatavoista. Määräyksen mukainen toiminta on käynnissä.

Rajavartiolaitoksessa käynnistettiin vuonna 2022 ympäristöriskien arviointityö koskemaan luovutettuja ja nykyisiä toimipaikkoja, joissa ympäristövastuu on edelleen Rajavartiolaitoksella. Ympäristöriskikohteiden kartoitus on vielä kesken. Kartoitustyötä jatkettiin vuonna 2023. Arviointityön osana toteutettiin vuosina 2022–2023 Rajavartiolaitoksen ajoneuvo-, vene- ja helikopteritankkauspaikkojen vaatimustenmukaisuustarkastus. Tulosten perusteella asetettiin

hanke, joka laatii tankkauspaikkojen korjaus- ja uusintasuunnitelman vuoden 2024 aikana. Toimeenpano sisällytetään jatkossa toiminnan- ja talouden suunnitteluun.

Yhteistyössä vuokranantajien kanssa selvitetty jätteiden kierrätysmahdollisuuksia toimenpiteit-
tään. Jätehuollon kierrätysastetta parannetaan lisäksi kasarmien rakennushankkeiden sekä
muiden kiinteistökehittämishankkeiden yhteydessä.

Hankintojen ja puitesopimusten kestävä kehityksen ratkaisujen tukemiseksi kaikissa merkit-
tävässä ja soveltuvissa hankinnoissa tarjoajilta edellytetään ISO 14001 mukaista ympäristöjär-
jestelmää, energiataloudellista tarkastelua (ml. vaihtoehtoiset polttoaineratkaisut) sekä työ-
suojeluun, työoloihin ja työehtojen noudattamiseen liittyvää sosiaalista vastuullisuutta.

4.2.3 Ilmastotekoja – vähennetään Rajavartiolaitoksen hiilidioksidipäästöjä

Rajavartiolaitokseen hankittiin suunnitelman mukaisesti vuoden 2023 aikana 14 operatiivista
autoa sekä yhdeksän itselataavaa hybridi kaupunkiautoa. Laskennallisesti näiden nyt hankit-
tujen autojen hiilidioksidipäästöjä vähentävä vaikutus on noin 5000 kg vuodessa.

Virkakäytössä olevien sähköautojen latausmahdollisuuksia laajennetaan suunnitelmallisesti
latausta vaativien lataushybridi tai sähköautojen hankintojen yhteydessä. Rajavartiolaitoksen
ajoneuvokalustossa ei ole toistaiseksi edellytyksiä siirtymään biopolttoaineiden käyttöön kustan-
nussyistä. Siirtymään vaikuttaa myös jakeluasemaverkosto.

Ulkovartiolaiva Turva käyttää polttoaineena nesteytettyä maakaasua. Toteutetun testauksen
perusteella teknistä estettä siirtymään laivalla pelkästään biokaasua ei ole. Biokaasun
käyttöön siirtyminen edellyttäisi lisärahoitusta, jota ei ole myönnetty.

Uusien vartiolaivojen hankintojen valmistelussa on huomioitu energiatehokkuus sekä käytet-
tävien polttoaineiden ympäristöystävällisyys mukaan lukien uusiutuvien polttoaineiden hyö-
dyntämismahdollisuus. Uusiin ulkovartiolaivoihin tulee DualFuel-koneet ja akustot.

Rajavartiolaitoksen uusimmassa venekalustossa on valmius käyttää kokonaan biopohjaista
nestemäistä polttoainetta. Partiovene-luokan veneiden elinkaaripäivityksen jälkeen tämä mah-
dollisuus saadaan myös joko osaan tai kaikkiin partioveneisiin. Uusiutuvien polttonesteiden
käyttöön siirtyminen edellyttäisi lisärahoitusta, jota ei ole myönnetty.

Virkamatkat tehdään Rajavartiolaitoksessa lähtökohtaisesti valtiolle edullisimmalla tavalla ja
virkamatkoilla suositaan julkisia kulkuneuvoja. Rajavartiolaitos on hankkinut virkamatkakäyt-
töön uusia vähäpäästöisempiä ajoneuvoja. Toimintatapa edistää ympäristöystävällistä mat-
kustamista ja vähentää matkustamisesta aiheutuvia hiilidioksidipäästöjä. Rajaturvallisuustilan-
teen hallinta on kuitenkin lisännyt kotimaan virkamatkustamista.

Matkustamista pyritään vähentämään verkkokoulutuksen ja simulaattorien käyttöä kehittä-
mällä. Rajavartiolaitos on edelleen jatkanut oman verkkokoulutusympäristön kehittämistä laa-
jentamalla sen sisältöjä ja lisäämällä henkilöstöä koulutusympäristön kehittämiseen. Rajavar-
tiolaitoksen henkilöstö osallistui kohdennettuun fasilointikoulutukseen verkkokoulutuksen ja
virtuaalitalaisuuksien sisältöjen kehittämiseksi.

4.2.4 Vedenalainen elämä - kehitetään ympäristövahinkojen torjuntaa ja vähennetään omasta toiminnasta johtuvaa ympäristön kuormitusta

Merialueiden valvonnan tehostamista on toteutettu monin tavoin omasta toiminnasta aiheutu-
van kuorman pienentämiseksi ja valvonnan tehostamiseksi.

Rajavartiolaitoksen teknisten valvontajärjestelmien uudistamishankkeen (RAVALU I-II) toi-
meenpanoa jatkettiin. Uudistamishankkeessa peruskorjataan merialueen tekninen valvonta-
järjestelmä ml. tiettyjen sensorikohteiden ekoasemat (sähköntuotto aurinko- ja tuulienergiaa
hyödyntämällä), parannetaan teknisen valvonnan kattavuutta ja tilannekuvan laatua sekä ote-

taan käyttöön UAV valvontateknologiaa. Uudistukset mahdollistavat osaltaan kattavan valvonnan toteuttamisen aikaisempaa pienemmällä ympäristön kuormittamisella sekä torjuntatöiden oikea-aikaisen ja kustannustehokkaan toimeenpanon.

Vartiolaiva 2025 hanke, jossa korvataan kolme elinkaaren päässä olevaa ulkovartiolaivaa kahdella uudella ulkovartiolaivalla, on käynnissä ja ensimmäisen laivan rakennustyöt aloitettiin joulukuussa 2023. Laivat vastaanotetaan vuosina 2025 ja 2026. Hankkeessa ympäristöarvot ja kestävä kehitys tavoitteet ovat esillä korkealla prioriteetilla.

Rajavartiolaitoksen valvontalentokoneet ovat keskeisessä roolissa ympäristövahinkojen torjunnassa. Luvattomia aluspäästöjä valvotaan merialueella suoritettavilla valvontalentoilla. Havaittujen öljypäästöjen määrä on laskenut koko 2000-luvun ajan erityisesti kattavan valvonnan sekä hallinnollisen öljypäästömaksujärjestelmän ja merenkulun ympäristösuojelulain vaikutuksesta.

Rajavartiolaitoksen kalustolla suoritettavien valvontalentojen lisäksi ympäristövahinkojen ja luvattomien aluspäästöjen valvonnassa hyödynnetään Euroopan meriturvallisuusviraston (EMSA) satelliittivalvontaa ja RPAS-palvelua sekä Ruotsin ja Viron kanssa tehtävää lentovalvontayhteistyötä. Rajavartiolaitoksen Dornier-kaluston ikääntymisen aiheuttamat tekniset haasteet koneiden toimintakyvyn ylläpidossa ovat vaikuttaneet valmiuteen ja valvontatehtävien suorittamiseen. Dornier-valvontalentokoneet korvaavien uusien valvontalentokoneiden hankintasopimus vahvistetaan valitun toimittajan kanssa alkuvuodesta 2024. Uudet koneet otetaan käyttöön vuosina 2026 ja 2027.

Ympäristövahinkojen torjuntakaluston varastoinnin keskittämistä ja käyttövalmiuden tehostamista jatkettiin vuoden 2023 aikana. Torjuntakaluston siirrot uusiin, operatiivisiin perustein määritettyihin, sijainteihin toteutettiin ja varastojen palvelukonseptin valmistelua jatkettiin. Merivartioasemien ensilähdön toimintavalmiutta tehostettiin sijoittamalla ensilähdön kalustoa operatiivisiin perustein määritetyille merivartioasemille. Varastoinnin keskittämistä ja palvelukonseptin kehittämistä jatketaan.

Ympäristövahinkojen torjunnan harjoitustoimintaa jatkettiin kattavasti ja osaamisen kehittämistä tukevalla tavalla. Rajavartiolaitoksen sekä merellisen toiminnan yhteistyötahojen henkilöstön ympäristövahinkojen torjuntaosaamista kehitetään Raja- ja merivartiokoulun järjestämällä MER1, MER2, MCAM ja MCRO -kursseilla ja kansainvälisillä kursseilla. Rajavartiolaitoksen esikunnan asiantuntijat toimivat kouluttajina niin Rajavartiolaitoksen järjestämissä kuin ulkopuolisten tahojen toteuttamissa koulutuksissa kotimaassa ja ulkomailla.

Rajavartiolaitos osallistuu Itämeren piirissä yhteisiin kehityshankkeisiin sekä Itämeren suojelusopimuksen (HELCOM) että Kööpenhaminan sopimuksen puitteissa. Vuonna 2023 varmistui rahoitus IMAROS2-hankeelle, johon Rajavartiolaitos osallistuu. Hankkeessa selvitetään vähäreikkisten polttoaineiden keräysmahdollisuuksia mm. kylmissä olosuhteissa.

Rajavartiolaitos toimeenpanee metsästyksen- ja kalastuksenvalvontaa maa-, meri- ja järvi-alueilla. Tarkastustoiminta keskittyy metsästys- ja kalastussäännöksiin liittyviin tarkastuksiin vapaa-ajan ja kaupallisessa metsästyksessä ja kalastuksessa. Vuosittain tehtyjen tarkastusten määrät ovat olleet vuosina 2022–2023 samalla tasolla (metsästyssäännöksiin liittyvät tarkastuksen n. 2700 kpl vuodessa ja kalastussäännöksiin liittyvät tarkastukset n.1700 kpl vuodessa). Rajavartiolaitos ylläpitää lainsäädännön (EU-asetus yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta) mukaisesti Kalastuksenseurantakeskusta.

4.2.5 Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto - varmistetaan ja kehitetään Rajavartiolaitoksen hyvää hallintoa ja oikeusvarmuutta

Kansalaisten kokemaa luottamusta Rajavartiolaitokseen on vahvistettu ajantasaisella ja yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin oikea-aikaisesti reagoivalla monikanavaisella viestinnällä. Rajavartiolaitoksen viestintä on tukenut viraston strategisten tavoitteiden toteutumisen lisäksi myös toiminnan läpinäkyvyyttä.

Raja.fi-sivuston ja Rajamedian teknisessä toteutuksessa ja kehittämisessä saavutettavuuden toteutumista seurataan jatkuvasti. Sen avulla mahdollistetaan sivustojen käyttö avustavien teknologioiden avulla. Vuonna 2022 teetetyt käytettävyytutkimuksen perusteella on pohjoissaamen kieliversiota raja.fi-sivustolla kehitetty sisällöllisesti monipuolisemmaksi, jotta tiedonsaannin mahdollisuudet olisivat tasavertaisemmat. Raja.fi-sivuston ja Rajamedian teknistä ja osin myös kognitiivista saavutettavuutta seurataan säännöllisesti erillisellä työkalulla.

Verkkopalveluiden sisältöjä tuottavia asiantuntijoita on koulutettu säännöllisesti saavutettavien aineistojen tekemiseen. Vuoden 2023 aikana on koulutettu henkilöstöä myös asiakirjojen saavutettavuudesta. Sosiaalisen median alustojen kehittymistä on seurattu ja valmistauduttu mahdollisiin muutoksiin mm. ottamalla Threads –alusta koekäyttöön vuonna 2023.

Rajavartiolaitos on pyrkinyt omalta osaltaan vakiinnuttamaan saavutettavuutta ja esteettömyyttä Rajan kaikkia toimintoja poikkileikkaavana ajattelutapana. Rajavartiolaitos toteutti kyselyn harvaan asuttujen alueiden asukkaille selvittääkseen kansalaisten kokemuksia mm. Rajavartiolaitoksen palveluiden saatavuudesta, viestinnästä sekä selvittääkseen, saako Rajavartiolaitoksen palveluista ja toiminnasta riittävästi neuvontaa ja tietoa vastaajien äidinkielellä (suomi, ruotsi, saame). Kokonaisuudessaan edellä mainittuja asioita mittavien kysymysten keskiarvo nousi (2023: 3,7; 2022: 3,5).

Toiminnan laillisuuden ja asianmukaisuuden tehokkaalla ja uskottavasti toteutetulla valvonnalla edistetään toiminnan laatua ja hyvää hallintoa. Sisäistä valvontaa on toteutettu Rajavartiolaitoksen esikunnan ja hallintoyksiköiden toimesta. Sisäisen valvonnan määräys päivitettiin. Sisäisen valvonnan seurantaa ja raportointia kehitettiin. Rajavartiolaitoksen sisäinen tarkastus aloitti toimintansa.

Rajavartiolaitoksessa otettiin käyttöön 1.4.2023 Rajavartiolaitoksen eettinen kanava, jonka kautta Rajavartiolaitoksen henkilöstö voi, halutessaan myös anonyymisti, ilmoittaa työssään havaitsemistaan väärinkäytösepäilyistä sekä Rajavartiolaitoksen toiminnassa mahdollisesti ilmenneistä virheistä ja puutteista. Eettinen kanava on samalla Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetun lain (1171/2022) 3 luvussa tarkoitettu sisäinen ilmoituskanava.

Rajavartiolaitoksen päällikkö antoi 13.10.2023 sitoumuksen korruptionvastaiseen toimintaan. Sitoumuksen mukaan Rajavartiolaitos sitoutuu vastustamaan korruptiota ja edistämään toiminnassaan avoimuutta ja oikeudenmukaisuutta. Päätöksellä vahvistettiin lisäksi toimenpideohjelma korruptionvastaisen toiminnan kehittämiseksi Rajavartiolaitoksessa vuosina 2023–2025.

5. TILINPÄÄTÖSANALYYSI SEKÄ MUUT OIKEAT JA RIITTÄVÄT TIEDOT

5.1 RAHOITUKSEN RAKENNE

Rajavartiolaitoksen toiminnan rahoitus tulee lähes täysimääräisesti talousarviosta. Toimintamenomomentti on nettobudjetoitu. Rajavartiolaitokselle osoitetut määrärahat talousarvion luvussa 26.20. on avattu kappaleessa 5.2.

Alla olevassa taulukossa on Rajavartiolaitoksen käyttö- ja kirjausoikeudella tai talousarvion tilijaottelun muutoksella saamien määrärahojen käyttö tarkoituksineen. Määrärahapäätökset ja tilijaottelun muutokset on saatu vuosina 2021 - 2023.

Hallinnonala	Talousarviotili ja nimi	Käyttö	Aihe
Valtioneuvoston kanslia	23.01.03.1. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkausmenot	58 792	Euroopan komission sisäasioiden pääosaston Schengen- ja rajat - yksikön (B1) kansallisen asiantuntijan (Cost-free) kulut
Ulkoministeriö	24.90.20. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö.	-	Suomen puheenjohtajuus Itämeren valtioiden neuvostossa

			vv. 2023-2024. Rahoitusta saatiin 135 000 euroa, hanke ei vielä alkanut.
Sisäministeriö	26.01.25. Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunta.	5 863 906	Öljyntorjunnan sopimus- ja korvausvelvoitteiden kustannukset.
Maa- ja metsätalousministeriö	30.40.62.3. Kansalliset toimenpiteet.	19 988	Kalastuksenseurantakeskuksen ruuhka-apu: kahden henkilön palkkaus kolmeksi kuukaudeksi.
Työ- ja elinkeinoministeriö ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö	32.30.51.07. ja 33.20.5x.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto.	101 486	8 henkilöstön palkkaus huoltoasennus-, keittiö-, autonkuljettaja- ja varastonhoitotehtäviin.

5.2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

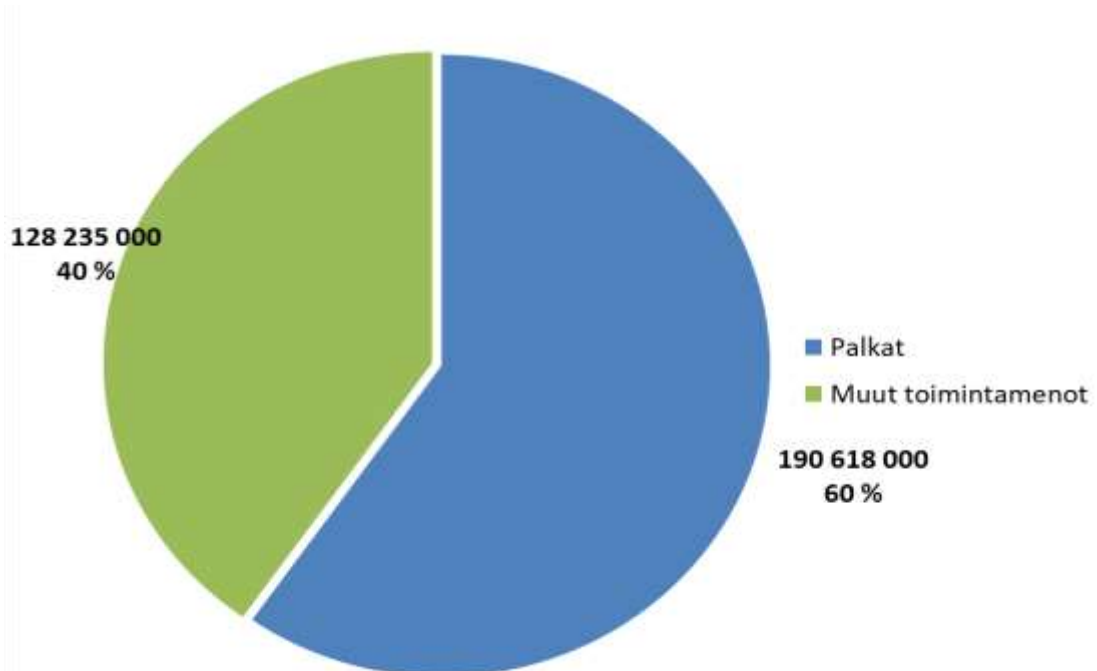
5.2.1 Rajavartiolaitoksen toimintamenot 26.20.01.

Alla olevassa taulukossa on yhteenveto toimintamomentin talousarvioista 2023:

Momentit	TAE/LTA	Euroa	Lisäyksen/vähennyksen perusteet
	TAE täydentävä	305 044 000	+ Nato ja vuokran korotukset
	2. LTA	6 986 000	+ Palkkausten tarkistukset + Korkean tason valtiovierailun kustannukset
26.20.01.	Yhteensä	312 030 000	

Vuoden 2023 täydentävässä talousarviossa Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin momentille 26.20.01. myönnettiin nettomäärärahaa yhteensä 305 milj. euroa. Tässä oli lisäyksenä 1,2 milj. euroa Nato-liittymisen kustannuksiin ja 0,8 milj. euroa vuokrien korotusten kompensointiin. Vuoden toisessa lisätalousarviossa momentille myönnettiin lisäystä noin 7 milj. euroa. Lisäystä aiheutui korkean tason valtiovierailun ylimääräisistä kuluista sekä palkkamenojen tarkistuksesta.

Toimintamenoista palkkoihin kului noin 60 % ja muihin toimintamenoihin noin 40 %.

Rajavartiolaitoksen muiden toimintamenojen kulurakenne voidaan jakaa karkeasti neljään kokonaisuuteen:

- 1) toimitilat (32,8 %/42,1 milj. euroa)
- 2) tieto- ja valvontajärjestelmät (24,3 %/31,2 milj. euroa)
- 3) alus-, ilma-alus- ja muut kuljetusvälineet (22,1 %/28,4 milj. euroa) sekä
- 4) muut toiminnot (20,8 %/37,5 milj. euroa).

Muiden toimintojen osuus kasvoi tilikauden aikana merkittävästi muun muassa itärajan tilanteen tehostamistoimien vuoksi (ydintoimintaa tukevat muut toiminnot +3,8 milj. euroa). Lisäksi kiinteistötoimintojen kulut kasvoivat 6,3 milj. euroa.

Talousarviotili	2023	2022	2021	Muutos-% 2023-2022
Toimintamenot, brutto	328 465 538,06	305 334 701,32	289 422 271,40	7,6 %
Tulot	-9 613 035,38	-20 498 107,46	-8 388 385,75	-53,1 %
Palkat	190 617 667,91	178 867 314,87	180 180 351,16	6,6 %
Muut toimintamenot yhteensä	128 234 834,77	105 969 278,99	100 853 534,49	21,0 %
Toimintamenot, netto	318 852 502,68	284 836 593,86	281 033 885,65	11,9 %

Rajavartiolaitoksen toimintamenojen nettokäyttö kasvoi edellisestä vuodesta 34 milj. euroa: palkkamenot kasvoivat 11,8 milj. euroa ja muut toimintamenot 22,3 milj. euroa. Tuloja arvioitiin kertyvän toimintamenoihin 9,5 milj. euroa. Nettoutettavia tuloja kertyi 9,6 milj. Nettoutettavat tulot vähenivät 10,8 milj. euroa.

Toimintamenoja siirtyi vuodelle 2024 yhteensä 48,6 milj. euroa (2023; 55,4 milj. euroa), joka on noin 14,8 % bruttotoimintamenoista. Vuodelle 2024 siirtyvästä erästä on sidottu 46,6 milj. euroa pääosin pitkäkestoisiiin tieto- ja valvontajärjestelmä-, kiinteistö- sekä alus- ja ilma-alushankkeisiin sekä ajoneuvojen ja voimankäyttö- ja suojavälineiden hankintamenoihin. Alla olevassa taulukossa on Rajavartiolaitoksen toimintamenumomentin (26.20.01) siirtyvän määrän vaihtelu vuosina 2019 - 2023.

Talousarviotili	Vuosi	Siirtyvä erä seuraavalle vuodelle (milj. euroa)	%:a toimintamenoista	Sidottu osuus (milj. euroa)	Sidottu osuus, %:a siirtyvästä erästä
26.20.01.	2023	48,6	14,8 %	46,6	95,9 %
26.20.01.	2022	55,4	18,0 %	48,9	88,3 %
26.20.01.	2021	37,8	13,0 %	30,3	80,2 %
26.20.01.	2020	33,8	12,7 %	22,0	65,1 %
26.20.01.	2019	20,4	8,1 %	10,4	51,0 %

Rajavartiolaitoksen toimintamenumomentilla 26.20.01. on päätösosassa laajennuksia seuraavasti:

Talousarviotilin 26.20.01. laajennus talousarvion päätösosassa:	Selvitys
Rajavartiolain 578/2005 81§ nojalla työsuhde-asuntojen vuokratompensaatioon.	Palvelussuhdeasunnoista perityt vuokrat ja muut tuotot olivat yhteensä 532 995 euroa. Vuokraustoiminnan kustannusvastaavuus oli alijäämäinen.
Sisäministeriön rajavartio-osaston menoihin (noin 1,3 milj. euroa, 10 henkilötyövuotta).	Rajavartiolaitoksen esikunta toimii myös sisäministeriön rajavartio-osastona. Ministeriön tehtävät ovat oikeudellisen osaston lainvalmistelu-tehtäviä sekä suunnittelu- ja talousyksikön toi-

	minnan ja talouden suunnittelutehtäviä sekä sisäisen turvallisuuden rahaston hallinnointitehtäviä.
Eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvän joukon sekä raja- ja merivartioston toimintaan osallistumisen menoihin.	Pysyvä joukko aloitti toimintansa vuonna 2021. Toiminta on luokiteltu pitkiin (2+2 vuotta) ja lyhytaikaisiin (enintään 4 kk) komennuksiin. Pitkiin komennuksiin vuonna 2023 osallistui 10 henkilöä ja lyhyisiin komennuksiin eri operaatioissa yhteensä 193 henkilöä (254 kuukautta).

5.2.2 Rajavartiolaitoksen investoinnit 26.20.70.

Alla olevassa taulukossa on yhteenveto Rajavartiolaitoksen investoinnit -momentin talousarviosta 2023:

Momentit	TAE/LTA	Euroa	Selite, investointimenot
26.20.70.01.	TAE	163 000 000	Uusien valvontalentokoneiden hankinta
26.20.70.06.	TAE	2 100 000	Partioveneiden järjestelmäpäivitykset
26.20.70.07.	TAE	4 785 000	Kertaluonteiset peruskorjaukset ja huollot
26.20.70.08.	TAE	1 115 000	Nopeiden veneiden hankinta
26.20.70.09.	TAE	15 000 000	Maa- ja merirajan teknisen valvontajärjestelmän uudistaminen
26.20.70.10.	TAE täydentävä	139 000 000	+ itärajan este, prioriteetti 1
26.20.70.	Yhteensä	325 000 000	

Rajavartiolaitoksen investoinnit momentin peruskehys on normaalisti 8 miljoonaa euroa ja tämä kohdistuu raskaan kaluston hankinta- ja peruskorjaushankkeisiin. Vuonna 2023 talousarviossa momentille 26.20.70. myönnettiin lisäksi 163 milj. euroa uusien valvontalentokoneiden hankintaan ja 15 milj. euroa maa- ja merirajan teknisen valvontajärjestelmän uudistamiseen. Täydentävässä esityksessä 139 milj. euroa myönnettiin itärajan esteen, prioriteetti 1:n rakentamiseen. Rajavartiolaitos teki lisäksi ko. momentille tilivuoden aikana kaksi omaa tilijäätelun muutosta, jossa nopeiden veneiden hankinta -määräraha siirrettiin kertaluonteisiin peruskorjauksiin ja huoltoihin ja partioveneiden järjestelmäpäivitykseen lisättiin määrärahaa.

Alla olevissa taulukoissa on Rajavartiolaitoksen investoinnit momentin määrärahojen käyttö tilikauden aikana talousarviotileittäin:

Talousarviotili	Käyttö 2023	Käyttö 2022	Muutos %	Muutos €
Rajavartiolaitoksen investoinnit 26.20.70.	56 925 266,04	16 581 533,80	243,31	40 343 732,24

Talousarviotili	Käyttötarkoitus ja tilanne	Käyttö, 1000 euroa
26.20.70.01.	Ilma-alusten hankinta: Uusien valvontalentokoneiden hankintaan liittyvät suunnittelu- hankinta- ja koulutuskustannukset. Tilikauden aikana maksettu asianajotoimistolle sopimusluonnoksen valmistelusta. Ilma-alusten hankintasopimusta ei ole vielä tehty. Kuluva vuoden määräraha.	31
26.20.70.2.	Meriveneen hankinta (7 kpl): Vuoden aikana vastaanotettiin viimeinen merivene. Vuoden 2020 määräraha.	745
26.20.70.3. 26.20.70.03.	Ulkovartiolaiva Turvan varustelu: Upponeen partioveneiden uushankinta ja uusien vartiolaivojen partioveneiden ja työveneiden hankinta. Vuoden 2020 määräraha.	2 689

Talousarviotili	Käyttötarkoitus ja tilanne	Käyttö, 1000 euroa
26.20.70.4.	Ulkovartiolaivan hankinta: Kahden uuden ulkovartiolaivan suunnittelu ja hankinta. Tilikauden aikana maksettiin asiantuntija- ja lakiteknisestä avusta sekä laivojen hankintasopimuksen mukaisia kuluja. Vuoden 2020 määräraha. Laivojen rakentaminen aloitettiin.	31 884
26.20.70.5.	Kahden AB/B412-helikopterin ja niiden varaosavaraston yhdenmukaistaminen: Toisen modernisoidun AB412 -koneen vastaanotto tehtiin lokakuussa 2023. Vuoden 2021 määräraha.	1 017
26.20.70.06.	Partioveneen järjestelmäpäivitys: Partioveneluokan midlife update -hankkeen menoja. Vuoden 2022 ja 2023 määrärahoja.	4 603
26.20.70.7. 26.20.70.07.	Kertaluonteiset peruskorjaukset ja huollot: Itärajan esteen suunnittelu- ja pilottihankkeen kuluja. Vartiolaiva Uiskon ja Tursaksen telakointi. Vuosien 2019–2023 määrärahoja.	7 369
26.20.70.8. 26.20.70.08.	NV-kaluston hankinta (nopeat veneet): Optiosopimuksen mukaisen veneiden toimitukset alkoivat ja kolme venettä vastaanotettiin tilikauden aikana. Vuosien 2021 ja 2022 määräraha.	1 520
26.20.70.9. 26.20.70.09.	Rajavartiolaitoksen investoinnit (hallitusohjelma 2019): Maa- ja merirajan teknillisen valvonnan uudistaminen. Vuoden 2020 määräraha. Vastaavaan tarkoitukseen saatu kuluvan vuoden määrärahaa, jota ei ole vielä käytetty.	4 145
26.20.70.10.	Itärajan este: Itärajan esteen rakentamiseen liittyvien hankintojen ja palveluiden kustannuksia. Itärajan esteen rakentamisen (prio1) kuluja ja hankehenkilöstön palkkauskuluja (momentin laajennus).	2 922
26.20.70.	Yhteensä	56 925

Rajavartiolaitoksen investoinnit momentilla 26.20.70. on päätösosassa laajennuksia seuraavasti:

Talousarviotilin 26.20.70. laajennus talousarvion päätösosassa:	Selvitys
Momentille voidaan myös tulouttaa oikaisuina sopimuksista aiheutuvia sopimussakkoja tai muita vastaavia korvauksia.	Tilivuoden aikana ei tehty sakko- tai muiden korvausten tuloutuksia.
Määrärahaa saa käyttää käyttötarkoituskohdissa 5-8 *) vuosittain enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkauksiin ja muihin kulutusmenoihin.	Itärajan esteen hankehenkilöstön palkkakuluja sivukuluineen on maksettu tilivuoden aikana yhteensä 111 386 euroa. Muihin käyttötarkoitukseeniin (vartiolaiva, valvontalentokone) sisältyy talousarviossa hankinnan lisäksi myös suunnittelu- ja koulutuskustannukset. Maa- ja merirajan valvontatekniikan uudistaminen sisältyy hankintojen ja palveluiden kustannuksia, joista osa aktivoidaan taseeseen ja osa on vuosikulua.
*) Käyttötarkoitukset: maa- ja merirajan valvonta, uuden vartiolaivan hankinta, valvontalentokoneen hankinta, itärajan este.	

5.2.3 Muut talousarviotilit

Momentti	Toteuma	Selvitys
12.26.99.3. Muut tulot	1 460 763 euroa	Vuosikorvaus osallistumisesta Eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvään joukkoon. Itärajan este -hankkeen puuston myyntituloja.
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	1 200 954 euroa	Yhteistoiminnan- ja yhteisrahoitteisen toiminnan hankkeiden arvonlisävero-osuuksia.

26.01.50.x. Eräät avustukset	250 000 euroa	Avustus meripelastusseuroille osallistumisesta meripelastustoimintaan. Avustuksen käytön valvomiseksi tarkastettiin yhdistysten vuoden 2022 toimintakertomukset ja tilinpäätösasiakirjat.
26.01.66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksuosuudet ulkomaille	46 877 euroa	Maailmanlaajuisen meripelastusorganisaation COSPAS-SARSAT -järjestön jäsenmaksuosuus.

5.2.4 Valtuudet

Rajavartiolaitoksella on ollut tilikauden aikana kolme valtuutta seuraavasti:

Vuosi	Valtuuden aihe	Valtuus	Sopimus tehty	Tilanne
2018/TAE 2019/uusittu	Meriveneiden hankinta (7 kpl)	22,5 milj. euroa	08/2019	Seitsemän merivenettä vastaanotettu, näistä kolmeen saatiin 8,1 milj. euroa rahoitusta sisäisen turvallisuuden rahastosta. Valtuus päättyy.
2014/TAE	Öljyntorjuntapalvelut yhteysaluksille	4 milj. euroa	02/2014 ja 12/2014	Valtuus siirtyi Suomen ympäristökeskukselta Rajavartiolaitokselle vuonna 2019. Vuosittaisia kuluja on ollut noin 400 000 euroa vuoteen 2023 saakka. Valtuus päättyy.
2022/1. LTA 2022/2. LTA	Ulkovartiolaivan hankinta (2 kpl)	448 milj. euroa	06/2022	Vartiolaivojen hankinnasta on tehty sopimus telakan kanssa kesällä 2022. Ensimmäinen laiva valmistuu 2025 ja toinen 2026. Aikataulussa.

5.3 TUOTTO- JA KULULASKELMAN ANALYYSI

Tiliryhmä	Muutos +/- (milj. euroa)	Selvitys (sisältö / pääasiallinen syy muutokseen)
30 Maksullisen toiminnan tuotot	-0,13	Potilassiirrot, viisumitulot ja Senaatille tuotettujen kiinteistöhoitopalveluiden tulot laskeneet.
31 vuokrat ja käyttökorvaukset	-0,03	Palvelussuhdeasuntojen vuokraus, muu vuokraus. Vuokrat ja käyttökorvaukset tavanomaisella tasolla.
39 Muut toiminnan tuotot	-13,63	Tulojen väheneminen selittyy yhdennetyn rajaturvallisuuden- ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineestä (BMVI) ja niistä saatavista rahoitusosuuksista. Tässä tiliryhmässä on myös yhteistoiminnan tuotot Frontexilta ja muilta viranomaisilta.
40 Aineet, tarvikkeet, tavara, ml. varaston muutos	+0,83	Suorituskyvyn nostaminen vakavissa häiriötilanteissa. Rakennusmateriaalin ja muiden aineiden ja tarvikkeiden kasvu (+2,8 milj. euroa). Polttoainekulujen lasku (-1,6 milj. euroa), vaatetuskuulujen lasku (-1,7 milj. euroa).
41 Henkilöstökulut	+12,96	Varsinaiset palkat nousivat 6,2 % (+7,3 milj. euroa), työaika- ja suoriteperusteiset lisät 9,2 % (+1,5 milj. euroa) ja eläkemaksut 8,2 % (+2,2 milj. euroa). Sopimusmuutokset ja henkilötyövuosien kasvu (+30,4 htv).
42 Vuokrat	+3,33	Senaatti-kiinteistön vuokrakulujen kasvu (+3,4 milj. euroa).

43 Palveluiden ostot	+ 5,06	ICT-palveluiden (+1,2 milj. euroa) ja korjaus- ja kunnossapitopalveluiden (+1,5 milj. euroa) kasvu, jälkimmäisessä mm. vartiolaivojen Tursas ja Uisko telakointi.
45 Muut kulut	+2,55	Matkustuspalveluiden ja päivärahojen kasvu (+1,9 milj. euroa). Muutos johtuu merkittävimmiltä osin harjoituspäivärahojen ja perus- ja täydennyskoulutuksen sekä siirtotoimien päivärahojen kasvusta.
47 Valmistus omaan käyttöön	+ 0,70	Aktivoitu kiinteistöalman hankkeita sekä teknisten valvontajärjestelmien parannustöitä.
60 Satunnaiset tuotot	+0,92	Tuotot pääosin palvelussitoumusrikkomustuottoja. Lisäksi merkittävän lahjoitusrahan (1 milj. euroa) tuloutus.
61 Satunnaiset kulut	+0,12	Kulut pääosin maksettuja vahingonkorvauksia.

Tilivuoden aikana on tehty tileistä poistoja yhteensä 2401 euroa.

5.4 TASEEN ANALYYSI

Rajavartiolaitoksen käyttöomaisuuden tasearvo oli 318,2 milj. euroa (2022: 270,3 milj. euroa). Aineellisista hyödykkeistä kuljetusvälineet (ilma-alukset, alukset, ajoneuvot) muodostavat merkittävimmän osuuden (200,3 milj. euroa). Tasearvon kasvu muodostuu sekä taseeseen aktivoituista omaisuuseristä, mutta myös lukuisista ja merkittävistä keskeneräisistä hankkeista kalustoon, valvontatekniikkaan ja -laitteisiin sekä itärajan esteeseen.

Aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin aktivoituja hankkeita	Milj. euroa
Tietojärjestelmät ja niiden kehittäminen	1,9
Kiinteistöalman rakennuksia ja rakennelmia, varavoimakoneita	8,4
Ajoneuvoja varusteluineen (mm. moottorikelkat ja maastoajoneuvot)	2,9
Alukset (mm. meriveneet, nopeat veneet, ilmatyynyalukset)	7,9
Ilma-alusten peruskorjaus (AB/AB412 modifikaatio)	2,6
Valvontatekniikan laitteita, kalustoa ja -järjestelmiä	7,2
Muut aktivoituneet koneet, kalusteet, laitteet	0,7
Yhteensä (milj. euroa)	31,6

Aineettoman ja aineellisen käyttöomaisuuden ennakkomaksuissa, keskeneräisissä hankinnoissa sekä keskeneräisissä rakennuksissa ja rakenteissa on muun muassa:

Aineettoman ja aineellisen käyttöomaisuuden keskeneräiset hankkeet	Milj. euroa
Maa- ja merirajan valvontajärjestelmät sekä tietojärjestelmähankeet	6,2
Kiinteistöalman eri hankkeet (itärajan este, kiinteistöjärjestelmät)	11,4
Alushankkeet (mm. vartiolaivat, laivojen partio- ja työveneen, partiovenepäivitys)	46,7
Muut hankkeet	2,4
Yhteensä (milj. euroa)	66,8

Muiden tasetilien sisältö merkittävimpien erien ja muutosten osalta on seuraava:

Tililaji	Saldo (euroa)	Selvitys
150 Aineet ja tarvikkeet	11 178 880	Vartiolentolaiiveen varaosa- ja varalaitetarasto, varusmieskompanioiden muonavarastot, polttoainevarastot.
170 Myyntisaamiset	470 055	Isoimmat yksittäiset saatavat Kansaneläkelaitokselta (sairaankuljetuksista) sekä valtion sisäisiä saamisia.
173 Muut siirtosaamiset	2 947 906	Ulkopuolisen rahoituksen hankesaamiset. Valtion sisäisten saamisten osuus ovat suurimmilta osin (2,8 milj. euroa) sisäisen turvallisuuden rahaston ja yhdennetyn rajaturvallisuuden- ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen hankesaamisia.

174 Muut lyhytaikaiset saamiset	1 848 735	Isoimpana eränä ulkopuolisen rahoituksen hankesaamiset (1,7 milj. euroa).
179 Ennakkomaksut	577 014	Matkaennakot, ennakot Senaatti-kiinteistölle.
255 Talletetut vieraat varat	174 967	Kevyiden ilmatyynyaluksien takuuajan vakuudet.
256 Saadut ennakot	328 324	EU-hankkeiden avoimet ennakot.
262 Muut lyhytaikaiset velat	20 760	Lahjoitetut varat (liitot ja säätiöt).

6. SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

6.1 SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA RAJAVARTIOLAITOKSESSA

Rajavartiolaitoksessa sisäisen valvonnan järjestämistä johtaa ja sen asianmukaisuudesta ja riittävydestä vastaa Rajavartiolaitoksen päällikkö. Rajavartiolaitoksen päällikkö on määrännyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleiset periaatteet ja vastuut Rajavartiolaitoksen pysyväisasiakirjassa RVLPAK A.21.

Rajavartiolaitoksen sisäisen valvonnan järjestelyt pohjautuvat COSO-viitekehykseen ja riskienhallinnan toteutus ISO 31000:2009 -standardiin. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kytketty osaksi toiminnan ja talouden suunnittelua ja seurantaa.

Riskien arviointia toteuttaa koko Rajavartiolaitoksen henkilöstö, kukin oman työtehtävänsä, vastuidensa ja päätösvaltansa laajuudessa. Riskien arviointi perustuu Rajavartiolaitoksen strategisten tavoitteiden ja niihin liittyvien riskien tunnistamiseen ja vaikutusten arvioimiseen kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaatiotasolla.

Strategisten riskien arviointi tehdään arvioimalla riskejä Rajavartiolaitoksen strategisten päämäärien ja toimintaedellytysten suhteen. Strategisten riskien arviointi kattaa koko Rajavartiolaitoksen toiminnan ja rakenteet. Toiminnan ja talouden suunnittelun yhteydessä arvioidaan myös kehityshankkeiden riskit ja suunnitellaan sisäisen valvonnan toimenpiteet.

Rajavartiolaitoksen hallintoyksiköt toimeenpanevat Rajavartiolaitoksen esikunnan määrittämät valvontatoimet ja raportoivat niistä. Hallintoyksiköt vastaavat oman toiminnan riskien arvioinnista, hallinta- ja valvontatoimien suunnittelusta, toimeenpanosta ja seurannasta.

Riskienhallinnassa hyödynnetään sisäministeriön linjauksen mukaisesti sähköistä Granite ERSM -riskienhallintajärjestelmää.

6.2 SISÄINEN LAILLISUUSVALVONTA RAJAVARTIOLAITOKSESSA

Laillisuusvalvonta on vakiintunut osa Rajavartiolaitoksen toimintaa ja se on täyttänyt sille asetetut tavoitteet. Toimintatapoja on ohjattu ja muutettu ylimpien laillisuusvalvojien sekä Rajavartiolaitoksen oman laillisuusvalvonnan havaintojen perusteella. Rajavartiolaitoksen sisäisestä laillisuusvalvonnasta laaditaan vuosittain oma raporttinsa.

Rajavartiolaitoksen laillisuusvalvonnassa on otettu huomioon sisäministeriön asettaman laillisuusvalvonnan kehittämistyöryhmän työ.

6.3 SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN ARVIOINTI JA TULOKSET

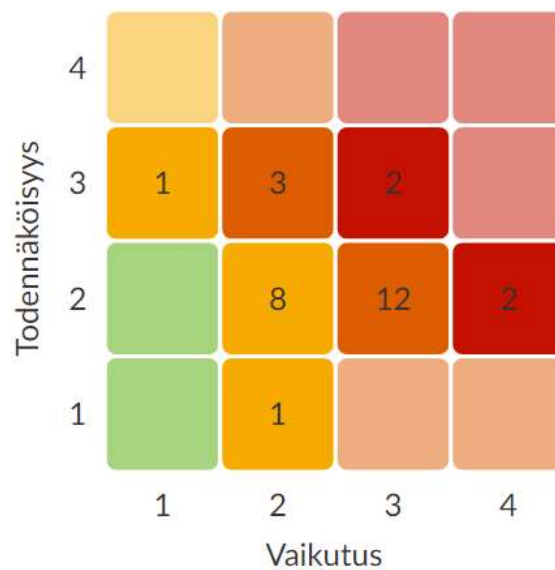
Toimiva sisäisen valvonnan ohjausympäristö on varmistettu johdon esimerkillä ja valvonnalla ja sillä on muodostettu perusta kaikille muille sisäisen valvonnan osatekijöille. Rajavartiolaitoksen johto arvioi alaisensa johdon onnistumista sisäisen valvonnan järjestelyissä sisäisen valvonnan tarkastuskertomusten sekä sisäisen tarkastuksen arviointi- ja varmennustoimeksiantojen avulla. Rajavartiolaitoksen esikunta valvoo Rajavartiolaitoksen tehtävien asianmukaista suorittamista ja tarkastaa alaisensa hallintoyksiköiden toimintaa. Hallintoyksikön esikunta valvoo hallintoyksikön yksiköiden toimintaa.

Sisäisen valvonnan toteuttamista tuetaan Rajavartiolaitoksen sotilaallisella johtamisjärjestelmällä, joka rakentuu selkeistä raportointilinjoista ja vastuista tavoitteiden saavuttamiseksi. Sen vahvuuksia ovat säädösten, käskyjen ja määräysten noudattaminen, saadun tehtävän täyttäminen ja asetettuihin tavoitteisiin pyrkiminen. Säännöllinen tehtäväkierto ennaltaehkäisee väärinkäytöksiä.

Rajavartiolaitoksen strategisia päämääriä uhkaavien riskien käsittelyssä ja seurannassa kiinnitetään erityistä huomiota seuraaviin painopistealueisiin ja niiden mukaisiin riskeihin:

- 1) Riittävät voimavarat, mukaan lukien henkilötyövuodet
- 2) Strategisten hankkeiden sekä muiden suorituskykyä nostavien hankkeiden toimeenpano asetetussa aikataulussa taloudellisesti ja tehokkaasti
- 3) Operatiivisen suorituskyvyn ylläpito, tekniikka ja toimitilat.

Rajavartiolaitoksen strategisia päämääriä koskevien riskien riskitasot ilmenevät lukumäärittäin seuraavasta riskikartasta.

Rajavartiolaitoksen tulossuunnitelman ja Rajavartiolaitoksen esikunnan työsuunnitelman valmistelun yhteydessä arvioitiin kehityshankkeiden ja toimenpiteiden riskit ja suunniteltiin riskienhallintatoimenpiteet. Rajavartiolaitoksen esikunnan osastopäällikkökokouksessa on säännöllisesti arvioitu ajankohtaisia riskejä ja suunniteltu niiden hallintatoimenpiteitä. Rajavartiolaitoksen esikunnan tarkastussuunnitelma on pääosin toteutunut. Hallintoyksiköt toteuttivat omat sisäisen valvonnan toimenpiteensä ja raportoivat niistä.

Rajavartiolaitoksen sisäiseen valvontaan ja riskien arviointiin tehtiin ulkoinen arviointi loppuvuonna 2022. Ulkoisen arvion tulosten ja suositusten perusteella sisäisen valvonnan määräys päivitettiin vuoden 2023 aikana. Määräyksellä vahvistettiin myös sisäisen tarkastuksen ohjesääntö ja sisäinen tarkastus aloitti toimintansa. Sisäisen tarkastuksen ensimmäistä toimintavuotta on luonnehtinut toiminnon perustamiseen, työtapoihin ja -menetelmiin liittyvä kehittäminen. Sisäisen valvonnan tarkastusten raportointia yhtenäistettiin ottamalla käyttöön vakioitu tarkastuskertomuspohja ja kehitettiin johdolle tarkoitettua raportointia. Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta järjestettiin koulutusta. Rajavartiolaitoksen eettinen kanava otettiin käyttöön 1.4.2023. Rajavartiolaitoksen päällikkö antoi 13.10.2023 sitoumuksen korruptionvastaiseen toimintaan ja vahvisti korruption vastaisen toiminnan toimintaohjelman.

6.4 SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttää talousarvioasetuksen 69 §:n vaatimukset.

Keskeisimmät kehittämiskohteet ovat sisäisen valvonnan määräyksen toimeenpanon tukeminen ohjeistuksella ja koulutuksella, sisäisen valvonnan seurannan ja raportoinnin kehittäminen

ja keskeisten toimittajien ja alihankkijoiden sisäisen valvonnan menettelyjen arvioinnin ja varmuuden kehittäminen.

7. ARVIOINTIEN TULOKSET

Vuonna 2023 ei toteutettu ulkoisia arviointeja. Edellinen arviointi toteutettiin vuonna 2022. Arviointi tehdään viiden vuoden välein. Rajavartiolaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa arvioitiin vuotta 2023 koskevassa COSO-viitekehyksen mukaisesti raportoidussa sisäisen valvonnan kertomuksessa. Seurannan ja raportoinnin menettelyt olivat kehittyneet. Valvontatarkastuksissa nousi esiin keskeisinä havaintoina henkilöstöressurssien riittämättömyys, henkilöstön osaamisen ja pätevyyksien seuranta ja kehittäminen, kiinteistöjen kunto ja tarkoituksenmukaisuus sekä annettujen ohjeistuksien noudattaminen ja noudattamisen valvonnan tärkeys.

Sisäinen tarkastus toteutti Itärajan esteita -hankkeeseen arviointi- ja varmennustoimeksianton. Arvioinnin perusteella sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan menettelyt on järjestetty hankkeessa pääosin asianmukaisella ja riittävällä tavalla.

8. YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ JA TAKAISINPERINNÄT

Rajavartiolaitokseen hankintaan kohdistui vuonna 2021 ulkomaalaisen toimijan taholta epäilty petosrikos, jota selvitettiin Rajavartiolaitoksen tekemän rikosilmoituksen perusteella poliisin suorittamassa esitutkinnassa. Syyttäjät teki vuonna 2023 asiassa päätöksen esitutkinnan rajoittamisesta kustannus- ja kilpailusääntöjen perusteella. Rikosasian seurauksena Rajavartiolaitoksessa selvitettiin, oliko tilauksen tehnyt virkamies syyllistynyt lievää tuottamusta törkeämpään tekoon maksaessaan kiireellisesti tarvittavat tuotteet arvoltaan 9712,02 euroa, ennen niiden vastaanottamista. Virkamiehen ei todettu olosuhteet huomioiden syyllistyneen moitittavaan menettelyyn.

Vuoden 2023 aikana palkan kautta perittiin liikaa maksettua palkkaa takaisin yhteensä 43 731,06 euroa, tähän summaan liittyen takaisinperintäpäätöksiä tehtiin 56 kappaletta. Määrällisesti eniten takaisinperintöjä aiheuttivat takautuvasti voimaantulleet suoritusarvioinnit ja vaatavuusluokan muutokset, takautuvasti ilmoitetut virkavapaudet ja sairauslomamat, lisäksi perintää aiheutti takautuvat irtisanoutumisilmoitukset, jotka eivät ennättäneet ajoissa palkanmaksuun. Lisäksi oli jonkin verran määrältään pieniä takaisinperintöjä, joista ei tehty erillistä takaisinperintäasiakirjaa, vaan asia hoidettiin palkanmuutoksen tai seuraavan mahdollisen palkanmaksun yhteydessä. Palvelussitoumuksiin liittyviä takaisinperintöjä vuonna 2023 oli yhteensä kolme kappaletta; kaksi rajavartijan ja yksi nuoremman upseerin palvelussitoumus.

Maksuvapautusta oli haettu neljässä tapauksessa yhteensä 28 159,94 euroa. Hakemuksista kolme kohdistui vuoden 2022 takaisinperintöihin ja yksi hakemus kohdistui vuosien 2019–2022 aikana syntyneeseen takaisinperintään. Valtiokonttori myönsi maksuvapauden kahdessa tapauksessa osittain. Myönnettyt maksuvapautukset olivat yhteensä 1 465,42 euroa. Yhdessä tapauksessa virkamies perui itse oman maksuvapautushakemuksensa, ennen kuin Valtiokonttori ennätti käsittelemään asiaa ja tämän vuoksi asian käsittely raukesi Valtiokonttorissa. Vuoden vaihteessa 2023 Valtiokonttorilla ei ole käsittelyssä yhtään maksuvapautukseen liittyvää asiaa.

Matka- ja kululaskujen osalta takaisinperintöjä tehtiin yhteensä 4 732,85 euroa (32 kpl). Takaisinperinnät liittyivät pääasiallisesti liikaa maksettuihin päivärahoihin ja perheellisten virkamiesten erityiskorvauksiin.

RAJAVARTIOLAITOKSEN TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA JA TALOUSARVION TOTEUMALASKELMAN TIEDOT VALTUUKSISTA JA NIIDEN KÄYTÖSTÄ MOMENTIN TARKKUUDELLA

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero	Osaston, momentin ja tilijaottelun nimi	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2023	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11.	Verot ja veronluonteiset tulot	1 683 683,88	1 964 650	1 964 650,29	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	1 683 683,88	1 964 650	1 964 650,29	0,00	100
12.	Sekalaiset tulot	4 976 899,05	2 661 717	2 661 717,00	0,00	100
12.26.99.	Sisäministeriön hallinnonalan muut tulot	1 016 746,44	1 460 763	1 460 763,24	0,00	100
	12.26.99.3. Muut tulot	1 016 746,44	1 460 763	1 460 763,24	0,00	100
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	74 100,24			0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	3 886 052,37	1 200 954	1 200 953,76	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		6 660 582,93	4 626 367	4 626 367,29	0,00	100

Pääloukan, momentin ja tilijaoittelun numero	Pääloukan, momentin ja tilijaoittelun nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 käyttö	Talousarvion 2023 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot / edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23.	Valtioneuvoston kanslia	0,00	58 792	58 791,64		58 791,64	0,00	0,00	58 791,64	58 791,64	0,00
23.01.03.	Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (S2)		58 792	58 791,64		58 791,64	0,00		58 791,64	58 791,64	
	23.01.03.1. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkausmenot		58 792	58 791,64		58 791,64	0,00		58 791,64	58 791,64	
24.	Ulkoministeriön hallinnonala		135 000		135 000,00	135 000,00	0,00	0,00	135 000,00	0,00	135 000,00
24.90.20.	Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (S3)		135 000		135 000,00	135 000,00	0,00		135 000,00		135 000,00
26.	Sisäministeriön hallinnonala	339 300 236,60	669 383 474	297 105 585,32	372 274 765,94	669 380 351,26	3 122,85	403 179 246,56	1 043 895 246,56	381 891 674,52	662 003 572,04
26.01.25.	Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunta (S3)	1 148 000,00	3 436 000	129 884,07	3 306 115,93	3 436 000,00	0,00	6 559 092,39	9 995 092,39	5 863 905,80	4 131 186,59
26.01.29.	Sisäministeriön hallinnonalan arvonnisäveromenot (A)	24 339 288,24	28 617 474	28 617 474,11		28 617 474,11	0,00				
26.01.50.	Eräät avustukset (S2)	250 000,00	250 000	250 000,00		250 000,00	0,00		250 000,00	250 000,00	0,00
	26.01.50.1. Suomen meripelastusseura	237 900,00	237 900	237 900,00		237 900,00	0,00		237 900,00	237 900,00	0,00
	26.01.50.2. Ålands Sjö- räddssällskap	12 100,00	12 100	12 100,00		12 100,00	0,00		12 100,00	12 100,00	0,00
26.01.66.	Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksu- osuudet ulkomaille (A)	46 948,36	50 000	46 877,15		46 877,15	3 122,85				
26.20.01.	Rajavartiolaitoksen toimintamenot (S2)	302 516 000,00	312 030 000	263 407 202,09	48 622 797,91	312 030 000,00	0,00	55 445 300,59	367 475 300,59	318 852 502,68	48 622 797,91
26.20.70.	Rajavartiolaitoksen investoinnit (S5)	11 000 000,00	325 000 000	4 654 147,90	320 345 852,10	325 000 000,00	0,00	341 174 853,58	666 174 853,58	56 925 266,04	609 249 587,54
	26.20.70.01. Ilma-alusten hankinta (KPY)		163 000 000	30 853,63	162 969 146,37	163 000 000,00	0,00		163 000 000,00	30 853,63	162 969 146,37
	26.20.70.03. Ulkovartiolaiva lisähankinnat (KPY)	250 000,00						5 758 608,71	5 758 608,71	1 412 439,58	4 346 169,13
	26.20.70.06. Partioveneen järjestelmäpäivitys (KPY)	2 100 000,00	6 036 600	1 624 762,69	4 411 837,31	6 036 600,00	0,00	2 978 400,00	9 015 000,00	4 603 162,69	4 411 837,31
	26.20.70.07. Kertaluonteiset peruskorjaukset ja huollot (KPY)	6 420 000,00	1 963 400	76 283,72	1 887 116,28	1 963 400,00	0,00	740 323,36	2 703 723,36	76 358,61	2 627 364,75

Pääloukan, momentin ja tilijaotteen numero	Pääloukan, momentin ja tilijaotteen nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 käyttö	Talousarvion 2023 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot / edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	26.20.70.08. NV-kaluston hankinta (KPY)	2 230 000,00	0	0,00		0,00	0,00	1 489 751,53	1 489 751,53	1 489 751,53	0,00
	26.20.70.09. Maa- ja merirajan teknisen valvontajärjestelmän uudistaminen (KPY)	0,00	15 000 000		15 000 000,00	15 000 000,00	0,00		15 000 000,00		15 000 000,00
	26.20.70.10. Itärajan este (KPY)		139 000 000	2 922 247,86	136 077 752,14	139 000 000,00	0,00		139 000 000,00	2 922 247,86	136 077 752,14
	26.20.70.2. Meriveneen hankinta (KPY)							744 960,22	744 960,22	744 960,22	0,00
	26.20.70.3. Ulkovartiolaiva Turvan varustelu (KPY)							1 276 391,29	1 276 391,29	1 276 391,29	0,00
	26.20.70.4. Ulkovartiolaivan hankinta (KPY)							301 406 856,05	301 406 856,05	31 884 247,45	269 522 608,60
	26.20.70.5. Kahden AB/B 412 helikopterin yhdenmu-kaistaminen							1 016 727,54	1 016 727,54	1 016 727,54	0,00
	26.20.70.7. Kertaluonteiset peruskorjaukset ja huollot (KPY)							8 512 517,89	8 512 517,89	7 292 759,56	1 219 758,33
	26.20.70.8. NV-kaluston hankinta (KPY)							30 294,34	30 294,34	30 294,34	0,00
	26.20.70.9. Rajavartiolaikoksen investoinnit (HO 2019 kertaluonteinen) (KPY)							17 220 022,65	17 220 022,65	4 145 071,74	13 074 950,91
30.	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala		20 000	19 987,56		19 987,56	12,44	0,00	20 000,00	19 987,56	0,00
30.40.62.	Elinkeinokalatalouden edistäminen (S3)		20 000	19 987,56		19 987,56	12,44		20 000,00	19 987,56	0,00
	30.40.62.03. Kansalliset toimenpiteet		20 000	19 987,56		19 987,56	12,44		20 000,00	19 987,56	0,00
32.	Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	129 038,46	72 565	72 564,53		72 564,53	0,00	0,00	72 564,53	72 564,53	0,00
32.30.51.	Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (S2)	129 038,46	72 565	72 564,53		72 564,53	0,00		72 564,53	72 564,53	0,00
	32.30.51.07. Palkattu työ, valtionhallinto (KPY)	129 038,46	72 565	72 564,53		72 564,53	0,00		72 564,53	72 564,53	0,00
33.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	46 817,02	28 921	28 921,24		28 921,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Pääloukan, momentin ja tilijaotteen numero	Pääloukan, momentin ja tilijaotteen nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 käyttö	Talousarvion 2023 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot / edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.20.50.	Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (A)	30 873,58	20 808	20 808,39		20 808,39	0,00				
	33.20.50.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	30 873,58	20 808	20 808,39		20 808,39	0,00				
33.20.52.	Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (A)	15 943,44	8 113	8 112,85		8 112,85	0,00				
	33.20.52.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	15 943,44	8 113	8 112,85		8 112,85	0,00				
Määrärahatilit yhteensä		339 476 092,08	669 698 752	297 285 850,29	372 409 765,94	669 695 616,23	3 135,29	403 179 246,56	1 044 181 602,73	382 043 018,25	662 138 572,04

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarvio-menot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Vuoden 2023 valtuudet	Vuoden 2023 valtuudet	Vuoden 2023 valtuudet	Vuoden 2023 valtuudet	Vuoden 2023 valtuudet	Vuoden 2023 valtuudet	Talousarvio-menot 2023	Määrärahatarve 2024	Määrärahatarve 2025	Määrärahatarve 2026	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu v. 2024 TA:ssa						
26.20.70. Rajavar-tiolaitoksen inves-toinnit	469 600	0	0	0	0	0	0	31 980	126 430	210 000	72 129	0	408 559
Aikaisempien vuosien valtuudet	469 600	0	0	0	0	0	0	31 980	126 430	210 000	72 129	0	408 559
Vuonna 2023 käytetävissä olevat valtuudet		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35.10.20. Ympäris-tövahinkojen tor-junta	4 000	0	0	0	0	0	0	393	0	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet	4 000	0	0	0	0	0	0	393	0	0	0	0	0
Vuonna 2023 käytetävissä olevat valtuudet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	473 600	0	0	0	0	0	0	32 373	126 430	210 000	72 129	0	408 559

1. Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.
2. Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00."
3. Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.
4. Korkotukilainojen lainakannan enimmäismääränä tai valtionapuun oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määriteltyjä valtuuksia.

TUOTTO- JA KULULASKELMA

Rajavartiolaitoksen tuotto- ja kululaskelma	1.1.2023 – 31.12.2023	1.1.2023 – 31.12.2023 YHTEENSÄ	1.1.2022 – 31.12.2022	1.1.2022 – 31.12.2022 YHTEENSÄ
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	453 102,88		582 619,36	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	532 995,09		565 159,32	
Muut toiminnan tuotot	<u>10 815 270,57</u>	11 801 368,54	<u>24 448 835,14</u>	25 596 613,82
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	38 668 038,55		38 784 241,17	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	253 454,78		-690 635,97	
Henkilöstökulut	193 393 393,01		180 437 479,01	
Vuokrat	27 055 735,32		23 726 418,13	
Palvelujen ostot	47 979 224,14		42 918 482,34	
Muut kulut	13 257 592,84		10 705 916,71	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-650 427,82		-1 345 796,52	
Poistot	26 944 288,44	-346 901 299,26	<u>24 435 428,66</u>	-318 971 533,53
JÄÄMÄ I		-335 099 930,72		-293 374 919,71
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	620,94		1 547,57	
Rahoituskulut	<u>-3 872,57</u>	-3 251,63	<u>-4 064,01</u>	-2 516,44
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	1 040 829,89		123 278,67	
Satunnaiset kulut	<u>-185 267,12</u>	855 562,77	<u>-69 367,94</u>	<u>53 910,73</u>
JÄÄMÄ II		-334 247 619,58		-293 323 525,42
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Siirtotalouden tuotot valtionhallinnolta	<u>0,00</u>	0,00	<u>50 000,00</u>	50 000,00
Kulut				
Siirtotaloudenkulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	250 000,00		250 000,00	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	<u>46 877,15</u>	<u>-296 877,15</u>	<u>46 948,36</u>	<u>-296 948,36</u>
JÄÄMÄ III		-334 544 496,73		-293 570 473,78
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	1 964 650,29		1 683 683,88	
Suoritetut arvonlisäverot	-28 595 344,45	-26 630 694,16	<u>-24 361 884,56</u>	<u>-22 678 200,68</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-361 175 190,89		-316 248 674,46

TASE

RAJAVARTIOLAITOKSEN TASE	1.1.2023 – 31.12.2023	1.1.2023 – 31.12.2023 YHTEENSÄ	1.1.2022 – 31.12.2022	1.1.2022 – 31.12.2022 YHTEENSÄ
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	1 276 880,48		1 431 481,11	
Muut pitkävaikutteiset menot	9 508 924,73		9 508 668,90	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>3 865 753,19</u>	14 651 558,40	<u>2 909 831,08</u>	13 849 981,09
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet	98 216,00		98 216,00	
Rakennukset	4 214 549,32		4 507 070,60	
Rakennelmat	17 392 795,30		10 510 780,54	
Koneet ja laitteet	218 419 808,92		220 428 585,83	
Kalusteet	451 957,88		254 584,34	
Muut aineelliset hyödykkeet	42 500,00		12 500,00	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>62 905 994,22</u>	303 525 821,64	<u>20 657 552,18</u>	256 469 289,49
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		318 177 380,04		270 319 270,58
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	<u>11 178 880,13</u>	11 178 880,13	<u>11 432 334,91</u>	11 432 334,91
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	<u>11 245,00</u>	11 245,00	<u>7 517,00</u>	7 517,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	470 055,30		735 586,26	
Siirtosaamiset	2 947 906,36		18 217 824,45	
Muut lyhytaikaiset saamiset	1 848 735,03		893 066,31	
Ennakkomaksut	<u>577 014,20</u>	5 843 710,89	<u>49 504,20</u>	19 895 981,22
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	922,10		922,10	
Kirjanpitoyksikön menotilit	<u>-365,35</u>	<u>556,75</u>	<u>-444,05</u>	<u>478,05</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		17 034 392,77		31 336 311,18
VASTAAVAA YHTEENSÄ		335 211 772,81		301 655 581,76

RAJAVARTIOLAITOKSEN TASE	1.1.2023 – 31.12.2023	1.1.2023 – 31.12.2023 YHTEENSÄ	1.1.2022 – 31.12.2022	1.1.2022 – 31.12.2022 YHTEENSÄ
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	308 130 527,40		308 130 527,40	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-62 347 088,54		-81 342 917,73	
Pääoman siirrot	381 679 498,10		335 244 503,65	
Tilikauden tuotto-/kulujaämä	<u>-361 175 190,89</u>	266 287 746,07	<u>-316 248 674,46</u>	245 783 438,86
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	174 966,80		41 678,40	
Saadut ennakot	328 323,84		2 162 616,97	
Ostovelat	31 800 292,13		18 819 684,41	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	3 935 351,26		3 634 488,94	
Edelleen tilittävät erät	3 877 449,46		3 532 048,78	
Siirtovelat	28 786 883,35		26 813 804,93	
Muut lyhytaikaiset velat	20 759,90	68 924 026,74	<u>867 820,47</u>	<u>55 872 142,90</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		68 924 026,74		55 872 142,90
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>335 211 772,81</u>		<u>301 655 581,76</u>

LIITETIEDOT

1. Tilinpäätöslaskelmien liitteet

Liite 1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

- 1) **Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten vaikutukset**
Ei ilmoitettavaa.
- 2) **Valuuttakurssi, jolla ulkomaanrahamääräiset velat ja saamiset sekä muut sitoumukset on muutettu euroiksi**
Valuuttamaksut maksetaan pääosin keskitetysti Valtiokonttorin pankkatileiltä ja niihin liittyvät kurssierot kirjautuvat Valtiokonttorille.
- 3) **Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja niiden muutokset**
Palkat on kirjattu kirjanpitoon maksuperusteella.

Handi -valtion tilaamisen ja laskujen käsittelyjärjestelmän automaatioprosessiin menevien laskujen kohdennukseen ei ole tilinpäätöksessä pääsääntöisesti puututtu, vaan laskut ovat kohdistuneet automaatiossa laskun kirjauspäivämäärän mukaiseen tilivuoteen, kuitenkin vahvistettavien joulukuun maksuaikakorttilaskujen osalta tehtiin kirjauspäivän massamuutos vuodelle 2023 (400 kpl/148 253 euroa).

Omaisuus on arvostettu tilinpäätöksen laadintaa koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu yhdenmukaisin periaattein, säännösten ja määräysten mukaisesti.

Rajavartiolaitos on tilivuoden aikana aktivoinut taseeseen 14 hanketta (yht. 3,3 milj. euroa), joiden käyttöönottopäivä on ollut aikaisemmalla tilikaudella. Näistä yksi hanke oli jäädytetty odottamaan itärajan esteen mahdollista rakentamispäätöstä ja tällä keskeytyksellä haluttiin estää itärajan esteen rakentamisen kanssa päällekkäinen valvontajärjestelmähanke. Itärajanestepäätöksen jälkeen keskeytetty hanke aktivoitiin omana kokonaisuutenaan ja jäljellä oleva valvontaosuus siirtyi osaksi itärajan esteen pilottihanketta. Merkittävä osa nyt aktivoiduista hankkeista oli jätetty keskeneräiseksi odottamaan vielä hankkeen puuttuvia kuluja, vaikka kohde oli jo käytännössä otettu käyttöön joko kokonaan tai osin. Osa hankkeista oli viivästynyt toimittajan toimitusvaikeuksien vuoksi ja viiveen jatkuessa hankkeet päätettiin aktivoita ilman täysimääräistä suunniteltua toteutusta.

Vaihto-omaisuutena on käsitelty ilma-alusten varaosa- ja varalaittevarastot, varusmieskomppanioiden ruokaloiden muonavarastot (ml. taistelumuonat) ja polttoainetarastot. Näiden omaisuuserien arvostus on tehty aineiden ja tarvikkeiden hankintahintaan ja polttoaineiden osalta inventointihetken (30.11.) hintaan.

Rajavartiolaitos sai Pohjois-Karjalan rajavartioston Onttolan uuden rajasotilaskodin kustannuksiin miljoonan euron lahjoituksen Väinö H Bromanilta vuonna 2021. Senaatti-kiinteistöt vastasi sotilaskodin rakentamisesta ja Rajavartiolaitos valmistelusta kustannuksista, kalustamisesta ja esimerkiksi liikunta- ja vapaa-ajan tilojen kehittämisestä. Sotilaskoti valmistui tilivuoden aikana. Rajavartiolaitos käytti lahjoitusrahan sotilaskodin koneisiin, kalusteisiin ja laitteisiin sekä valvontajärjestelmään. Lisäksi lahjoitusrahasta maksettiin 494 475 euroa (sis. alv) sotilaskotirakennuksen kertaluonteisena vuokrana Senaatti-kiinteistölle, joka kirjattiin maksetuksi ennakoksi. Lahjoitusvaroista maksettiin myös kulujen arvonlisäverot (yhteensä

189 465 euroa). Miljoona euroa tuloutettiin satunnaisesti tuotoiksi neton osalta toimintamenoihin sekä arvonlisäveron osuus sekalaisiin tuloihin.

4) Aikaisempiin vuosiin kohdistuneet tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset

Rajavartiolaitos on laskuttanut Oulun Tilakeskusta Virpiniemen elokuussa 2021 puretusta laiturista vuokraa yhteensä 74 265 (sis. alv) euroa. Vuokrasopimusta ei oltu päivitetty puretun laiturin osalta eikä tietoa laskutusmuutoksesta siten oltu saatu. Rajavartiolaitos hyvittää saamansa 28 kuukauden vuokratulot vuonna 2024, palautus kohdistuu puretun laiturin osalta neljä kuukautta vuoden 2021 ja kokonaan vuosien 2022 ja 2023 tuloihin.

Rajavartiolaitos maksoi Kiinteistö Oy Houselle Ilomantsin aitapohjan teosta, kaapeli- ja kaivuutöistä sekä maston pystytyksestä vuodelle 2022 kuuluvia rakentamiskuluja 28 088 euroa (sis. alv).

Muita merkittävän suuruisia, aikaisempiin vuosiin kohdistuvia tuottoja, kuluja tai virheiden korjauksia ei ole ollut.

5) Selvitys tiedoista, jotka eivät ole vertailukelpoisia edelliseen vuoteen

Ei ilmoitettavaa.

6) Selvitys tilinpäätöksen jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa

Ei ilmoitettavaa.

Liite 2 Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen käyttö vuonna 2023	Siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
26.20.01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	323 014 107,46	321 530 000	273 018 491,64		321 641 289,55				328 465 538,06	
	Bruttotulot	20 498 107,46	9 500 000	9 611 289,55		9 611 289,55				9 613 035,38	
	Nettomenot	302 516 000,00	312 030 000	263 407 202,09	48 622 797,91	312 030 000,00	0,00	55 445 300,59	367 475 300,59	318 852 502,68	48 622 797,91
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (Arviomääräraha)	Bruttomenot	15 943,44		8 112,85		8 112,85					
	Bruttotulot										
	Nettomenot	15 943,44	8 113	8 112,85		8 112,85	0,00				

Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset

Rajavartiolaitoksella ei ole ilmoitettavia tietoja.

Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat

Rajavartiolaitoksella ei ole ilmoitettavia tietoja.

Liite 5 Henkilöstökulujen erittely

Henkilöstökulujen erittely	2023	2022
Henkilöstökulut	161 173 327,36	151 106 123,48
Palkat ja palkkiot	159 820 382,58	150 523 672,85
Tulosperusteiset erät	15 730,00	10 263,00
Lomapalkkavelan muutos	1 352 944,78	572 187,63
Henkilösivukulut	32 220 065,65	29 331 355,53
Eläkekulut	27 831 411,41	25 612 802,37
Muut henkilösivukulut	4 388 654,24	3 718 553,16
Yhteensä	193 393 393,01	180 437 479,01
Johdon palkat ja palkkiot, josta	2 626 091,56	2 504 337,11
- tulosperusteiset erät	15 730,00	10 263,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	2 640,00	3 040,00
Johto	2 160,00	2 560,00
Muu henkilöstö	480,00	480,00

Palkkiot sisältävät asevelvollisten ja kadettien päivärahoja 890 176 euroa (2022: 887 354 euroa).

Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Varainhoitovuoden aikana poistosuunnitelmaan on lisätty käyttöomaisuusluokat 1249010 ja 1249030. Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Omaisuusryhmä	Kom-luokka	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuosina	Vuotuinen poisto-%
112 Aineettomat oikeudet				
11200000 Ostetut atk-ohjelmistot	1120010	Tasapoisto	5	20
11230000 Liittymismaksut	1123010	Tasapoisto	10	10
11290000 Muut aineettomat oikeudet	1129010	Tasapoisto	5	20
114 Muut pitkävaikuttaiset menot				
11400000 Itse valmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	1140010	Tasapoisto	5	20
11400000 Itse valmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	1140020	Tasapoisto	10	10
11490000 Muut pitkävaikuttaiset menot - Esim. vuokratiloihin tehdyt merkittävät perusparannustyöt.	1149010	Tasapoisto	10	10
119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
11900000 Ennakkomaksut aineettomasta käyttöomaisuudesta		Ei poistoja		
11910000 Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat - Keskeneräiset merkittävät tietojärjestelmät	1191010	Ei poistoja		
120 Maa-alueet				
12000000 Metsäalueet	1200010	Ei poistoja		
12090000 Muut maa- ja vesialueet	1209010	Ei poistoja		
122 Rakennukset				
12220000 Teollisuusrakennukset	1222010	Tasapoisto	30	3,3
12230000 Varastorakennukset	1223010	Tasapoisto	20	5
12290000 Muut rakennukset	1229020	Tasapoisto	30	3,3
123 Rakennelmat				
12300000 Rakennelmat - Kontit, laitetilat, polttoainejärjestelmät, kiinteät varavoimat, sillat, laiturit, tornit	1230010	Tasapoisto	15	6,6
12300000 Rakennelmat - Muut rakennelmat, esim. varasto, kaarihallit, partiomajat, katokset, kodat, perusparannukset	1230030	Tasapoisto	20	5
124 Rakenteet				
12490000 Muut rakenteet - Valtakunnan raja-aita	1249030	Tasapoisto	50	2
12490000 Muut rakenteet - Valtakunnan raja-aidan sähköistys	1249010	Tasapoisto	30	3,3
125-126 Koneet ja laitteet				
12500000 Autot ja muut maakuljetusvälineet - Partioajoneuvot, moottorikelkat, maastoajoneuvot, moottoripyörät	1250010	Tasapoisto	5	20
12500000 Autot ja muut maakuljetusvälineet - Hallinnolliset ajoneuvot, traktorit, kuorma-autot, linja-autot	1250020	Tasapoisto	10	10
12510000 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet - Apuveneet, nopeat veneet, jääkulkuneuvot, vesijetit	1251010	Tasapoisto	7	14,3
12510000 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet - Rajavartiolaitokset ulkovartiolaivat ja raskaat ja kevyet rannikkovartiolaivat	1251020	Tasapoisto	30	3,3
12510000 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet - Partioveneet, meriveneet, ilmatyynyalukset, rannikkovartioveneet	1251030	Tasapoisto	15	6,6
12520000 Lentokoneet ja muut ilmakuljetusvälineet - Ilma-alusten elektroniikka ja valvontalaitteet	1252010	Tasapoisto	7	14,3
12520000 Lentokoneet ja muut ilmakuljetusvälineet - Rajavartiolaitoksen ilma-alukset	1252020	Tasapoisto	25	4
12530000 Raskaat työkoneet	1253010	Tasapoisto	7	14,3
12540000 Kevyet työkoneet - Trukit	1254010	Tasapoisto	7	14,3
12550000 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	1255010	Tasapoisto	3	33,3
12560000 Toimistokoneet ja -laitteet	1256010	Tasapoisto	5	20
12570000 Puhelinkeskukset ja viestintälaitteet	1257010	Tasapoisto	5	20

12580000 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	1258010	Tasapoisto	5	20
12590000 Laboratoriolaitteet ja -kalusteet - Asiapapereiden tarkastuslaitteet	1259010	Tasapoisto	5	20
12600000 Muut tutkimuslaitteet - Ensihoitokalusto, defibrillaattorit, elvytyslaitteet, mitta- ja testilaitteet	1260010	Tasapoisto	5	20
12690000 Muut koneet ja laitteet - Kamerat, kamerajärjestelmät, siirtolaitteet, rajatarkastuslaitteet, valvontajärjestelmät, dronet, kulunvalvontalaitteistot - Liikunta- ja kuntosalivälineet - Pumpukalusto	1269010	Tasapoisto	5	20
12690000 Muut koneet ja laitteet - Öljyntorjuntapuomit ja öljynkeräyssäiliöt (Suomen Ympäristökeskukselta siirtyneet) -IE-valvontajärjestelmät, kulunvalvonta	1269020	Tasapoisto	10	10
12690000 Muut koneet ja laitteet - Öljyntorjuntakalusto ja -laitteet, esim. talviharjakeräimet, raskaat puomit ja säiliöt	1269030	Tasapoisto	15	6,6
127 Kalusteet				
12700000 Asuinhuoneisto ja -toimistokalusteet	1270010	Tasapoisto	5	20
12790000 Muut kalusteet - Varastohyllyt, varaston kalusteet	1279010	Tasapoisto	5	20
128 Muut aineelliset hyödykkeet				
12800000 Taide-esineet	1280010	Ei poistoja		
12890000 Muut aineelliset hyödykkeet	1289010	Tasapoisto	5	20
129 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
12980000 Keskeneräiset rakenteet - Keskeneräiset rakennelmat ja rakenteet, polttoaineiden jakelulaitteet, tornit, laiturit ym.	1298010	Ei poistoja		
12990000 Keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuushankinnat - Keskeneräiset merkittävät kalustohankinnat, valvontalaitteet ja tekniset valvontajärjestelmät	1299010	Ei poistoja		
130 Käyttöomaisuusarvopaperit				
13010000 Muut osakkeet	1301010	Ei poistoja		
13030000 Muut osuudet	1303010	Ei poistoja		

Rajavartiolaitoksen poistosuunnitelman (RVLdno2023-1110, 19.5.2023) mukaan

- Kaikki moottorikelkat ja mönkijät aktivoidaan käyttöomaisuuteen hankintahinnasta riippumatta.
- Kaikki perävaunut, lingot, vesakkosilppurit, säiliöperäkärret ja vedettävät maalilaitteet seurataan irtaimistokirjanpidossa hankintahinnasta riippumatta.
- Alusten perämoottorit ovat osa alusta. Uusien perämoottoreiden hankinta on korjausta tai kunnossapitoa - aluksen toimintakyvyn ylläpitoa - eikä niitä viedä käyttöomaisuuteen, vaikka ne olisivatkin ostettu etukäteen varastoon odottamaan aluksen perämoottorin rikkoontumista.
- Kaikki Virve-radiot seurataan yksilöinä Rajavartiolaitoksen irtaimistorekisterissä.
- Ilma-alusten varalaitteiden hankinta on osa ilma-alusten korjaus- ja kunnossapitoa eikä niitä viedä käyttöomaisuuteen vaan ne seurataan Gannet- varastokirjanpidon vaihto-omaisuudessa korjausarvolla hankintahinnasta riippumatta.
- Ilma-alusten maakalustoa ja testilaitteita ei viedä käyttöomaisuuteen vaan Gannet-varastokirjanpidon seurantaan.
- Vuokrattuun vuokrahuoneistoon Rajavartiolaitoksen tekemät merkittävät muutos- ja parannustyöt aktivoidaan muihin pitkävaikutteisiin menoihin.

Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Aineettomat oikeudet	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikut- teiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat					
Hankintameno 1.1.2023	2 438 621,87	14 034 188,58	2 909 831,08					19 382 641,53
Lisäykset	276 973,57	1 627 777,27	2 785 071,38					4 689 822,22
Vähennykset	-7 040,00	0,00	-1 829 149,27					-1 836 189,27
Hankintameno 31.12.2023	2 708 555,44	15 661 965,85	3 865 753,19					22 236 274,48
Kertyneet poistot 1.1.2023	-1 007 140,76	-4 525 519,68	0,00					-5 532 660,44
Vähennysten kertyneet poistot	7 040,00	0,00	0,00					7 040,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-431 574,20	-1 627 521,44	0,00					-2 059 095,64
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00					0,00
Tilikauden arvonlennukset	0,00	0,00	0,00					0,00
Kertyneet poistot 31.12.2023	-1 431 674,96	-6 153 041,12	0,00					-7 584 716,08
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00					0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	1 276 880,48	9 508 924,73	3 865 753,19					14 651 558,40
Aineelliset hyödykkeet	120 Maa- ja vesialueet	122 Rakennukset	123 Rakennelmat	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet	129 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2023	98 216,00	12 083 166,11	16 363 924,36	355 039 355,50	605 906,91	12 500,00	20 657 552,18	404 860 621,06
Lisäykset	0,00	182 145,36	8 201 895,67	20 957 086,39	322 155,49	30 000,00	60 954 277,31	90 647 560,22
Vähennykset	0,00	-40 088,26	0,00	-271 328,00	-134 746,00	0,00	-18 705 835,27	-19 151 997,53
Hankintameno 31.12.2023	98 216,00	12 225 223,21	24 565 820,03	375 725 113,89	793 316,40	42 500,00	62 905 994,22	476 356 183,75
Kertyneet poistot 1.1.2023	0,00	-7 576 095,51	-5 853 143,82	-134 610 769,67	-351 322,57	0,00	0,00	-148 391 331,57
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	40 088,26	0,00	271 328,00	134 746,00	0,00	0,00	446 162,26
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	-466 943,58	-1 319 880,91	-22 924 474,41	-124 781,95	0,00	0,00	-24 836 080,85
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	-7 723,06	0,00	-41 388,89	0,00	0,00	0,00	-49 111,95
Tilikauden arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2023	0,00	-8 010 673,89	-7 173 024,73	-157 305 304,97	-341 358,52	0,00	0,00	-172 830 362,11
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	98 216,00	4 214 549,32	17 392 795,30	218 419 808,92	451 957,88	42 500,00	62 905 994,22	303 525 821,64

Liite 8 Rahoitustuotot ja –kulut

Rajavartiolaitoksella ei ole ilmoitettavia tietoja.

Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat

Rajavartiolaitoksella ei ole ilmoitettavia tietoja.

Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Rajavartiolaitoksella ei ole ilmoitettavia tietoja.

Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat

Rajavartiolaitoksella ei ole ilmoitettavia tietoja.

Liite 12 Valtiontakaukset ja –takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Valtiontakaukset ja -takuut

Rajavartiolaitoksella ei ole ilmoitettavia tietoja.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

Euroina	Talousarviomenot 2023	Määräraha-tarve 2024	Määräraha-tarve 2025	Määräraha-tarve 2026	Määrärahatarve myö- hemmin	Määrärahatarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	21 695 866,55	46 657 859,56	6 231 488,92	5 038 848,84	14 068 166,82	71 996 364,14

Rajavartiolaitoksella on 11 vuokrasopimusta, joihin liittyy jäännösarvovastuu. Jäännösarvovastuut ovat yhteensä 23,1 milj. euroa ja ne on huomioitu vastuuliitteen taulukko-osuudessa irtisanomisajan vuotena.

Tulevien vuosien määrärahatarpeissa ei ole mukana sellaiset koneiden ja laitteiden ylläpitosopimukset, joista rikkoontumisen ja korjaamisen johdosta syntyy kuluja. Näiden sopimusten tulevia määrärahatarpeita ei voida arvioida riittävällä tarkkuudella.

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

Euroina Pelastuslaki (379/2011) 27a §	Talousarviomenot 2023	Määräraha-tarve 2024	Määräraha-tarve 2025	Määräraha-tarve 2026	Määrärahatarve myö- hemmin	Määrärahatarve yhteensä
Sopimus alusöljyvahinkojen torjuntapalvelut avome- riolosuhteissa, Perämeri, RVL Dno-2020-851	1 153 200,00	4 803 396,73	4 803 396,73	800 566,12	0,00	10 407 359,58
Sopimus alusöljyvahinkojen torjuntapalvelut avome- riolosuhteissa, Itäinen Suomenlahti, RVL Dno-2019- 1147	1 483 040,00	2 048 579,15	512 144,79	0,00	0,00	2 560 723,94
Sopimus alusöljyvahinkojen torjuntapalvelut avome- riolosuhteissa, Merenkurkku, RVL Dno-2020-1883	654 805,56	866 946,45	866 946,45	216 736,61	0,00	1 950 629,51
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	3 291 045,56	7 718 922,33	6 182 487,97	1 017 302,73	0,00	14 918 713,03
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	24 986 912,11	54 376 781,89	12 413 976,89	6 056 151,57	14 068 166,82	86 915 077,17

Yllä olevat kolme ympäristövahinkojen torjuntapalvelusopimusta esitetään tilinpäätöksen liitteessä 12 nyt ensimmäistä kertaa. Sopimukset on solmittu vuosina 2019-2020. Sopimusten määrärahat ovat sisäministeriön pääluokassa momentilla 26.10.25.

Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rajavartiolaitoksella ei ole ilmoitettavia tietoja.

Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rajavartiolaitoksella ei ole ilmoitettavia tietoja.

Liite 15 Velan muutokset

Rajavartiolaitoksella ei ole ilmoitettavia tietoja.

Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Rajavartiolaitoksella ei ole ilmoitettavia tietoja.

Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot

Rajavartiolaitoksella ei ole ilmoitettavia tietoja.

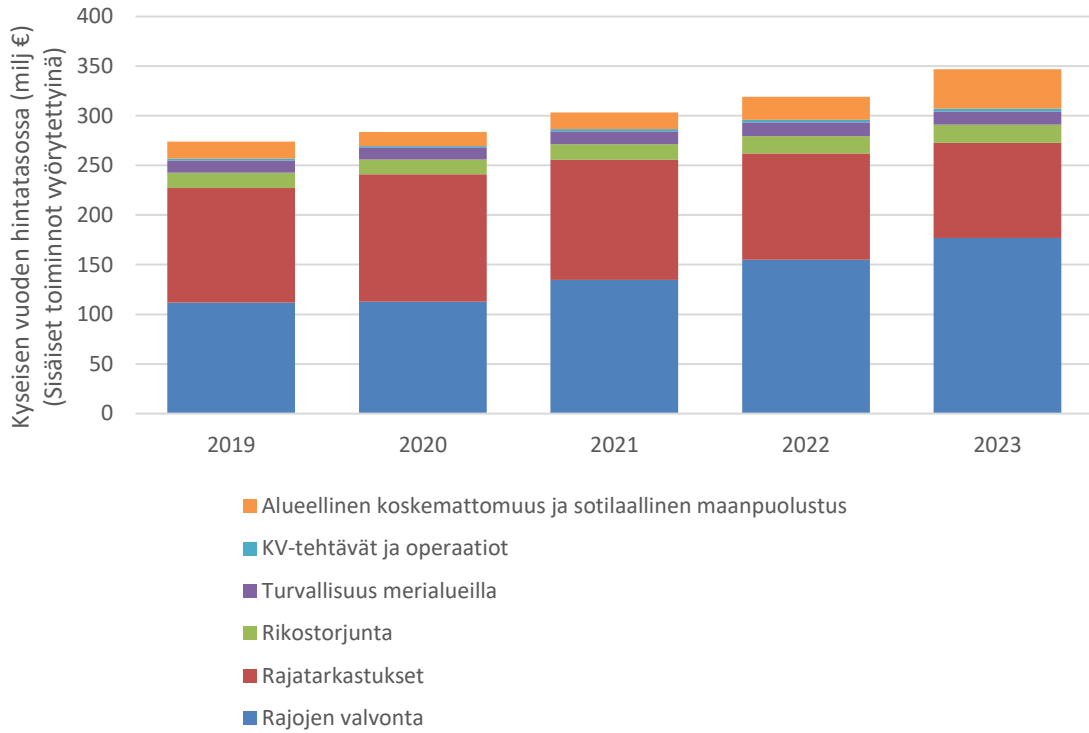
Liite 18 Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

Rajavartiolaitos on tuottanut kiinteistönhoitopalveluja Senaatti-kiinteistölle. Palvelu sisältää Senaatin hallinnassa ja hoitovastuulla oleviin kiinteistöihin liittyviä lumi- ja vihertöitä niissä kohteissa, joissa se on kokonaistaloudellisesti edullisempaa Rajavartiolaitoksen hoitamana. Rajavartiolaitoksen tulot olivat näistä palveluista tilivuoden aikana yhteensä 13 105 euroa. Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelman esittämisen rajana tilinpäätöksessä on kilpailulain (948/2011, 30 d §) mukaan 40 000 euron vuotuiset tulot ko. toiminnasta. Tuloslaskelmaa ei esitetä tilinpäätöksen liitteenä.

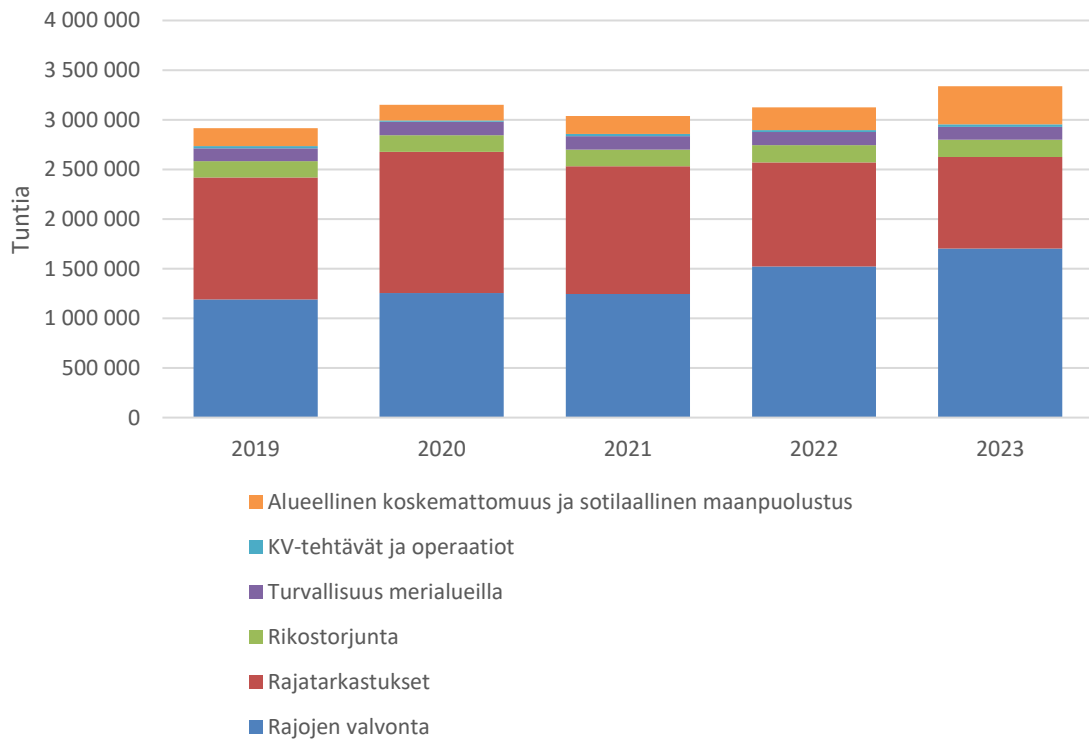
2. Muut liitteet

2.1 Tuotannon tekijöiden käyttö

Kustannukset

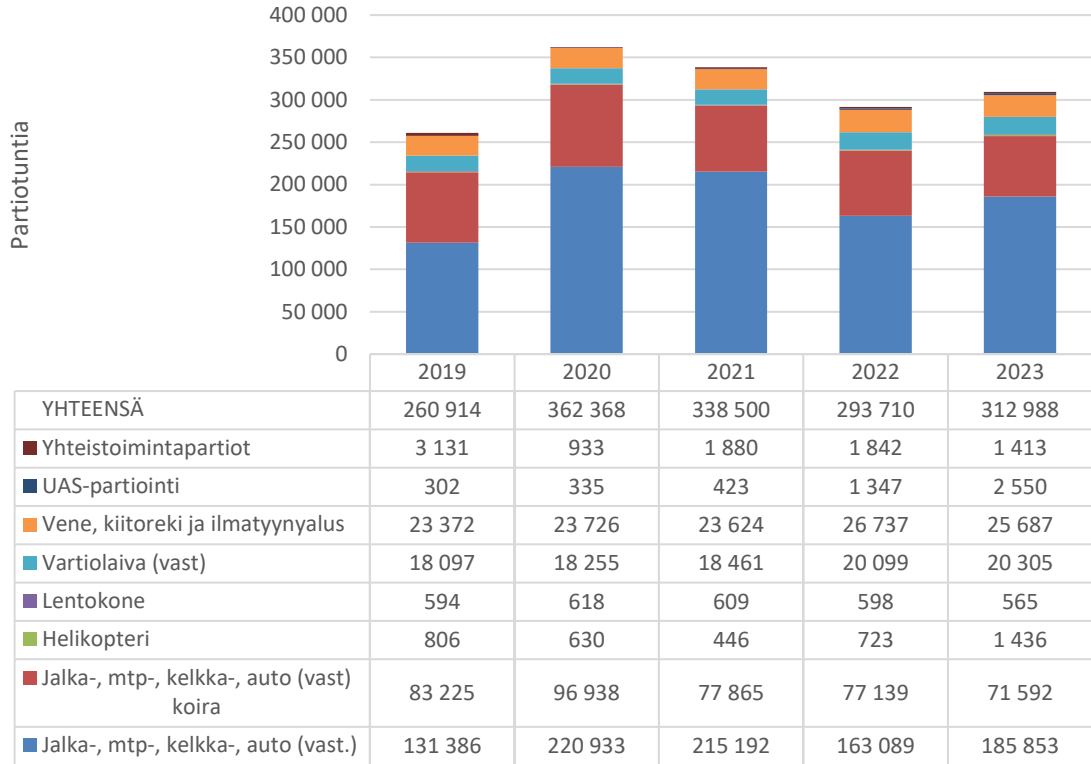
Operatiivisen toiminnan työajankäyttö

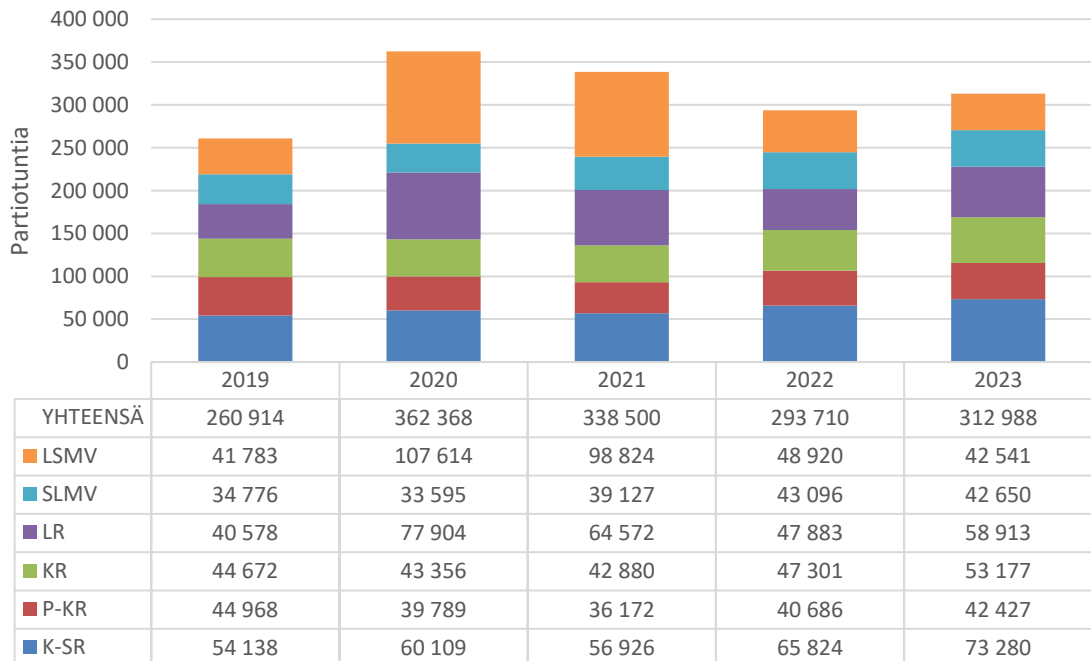
2.2 Rajojen valvonta

Partiointi

Kokonaismäärä

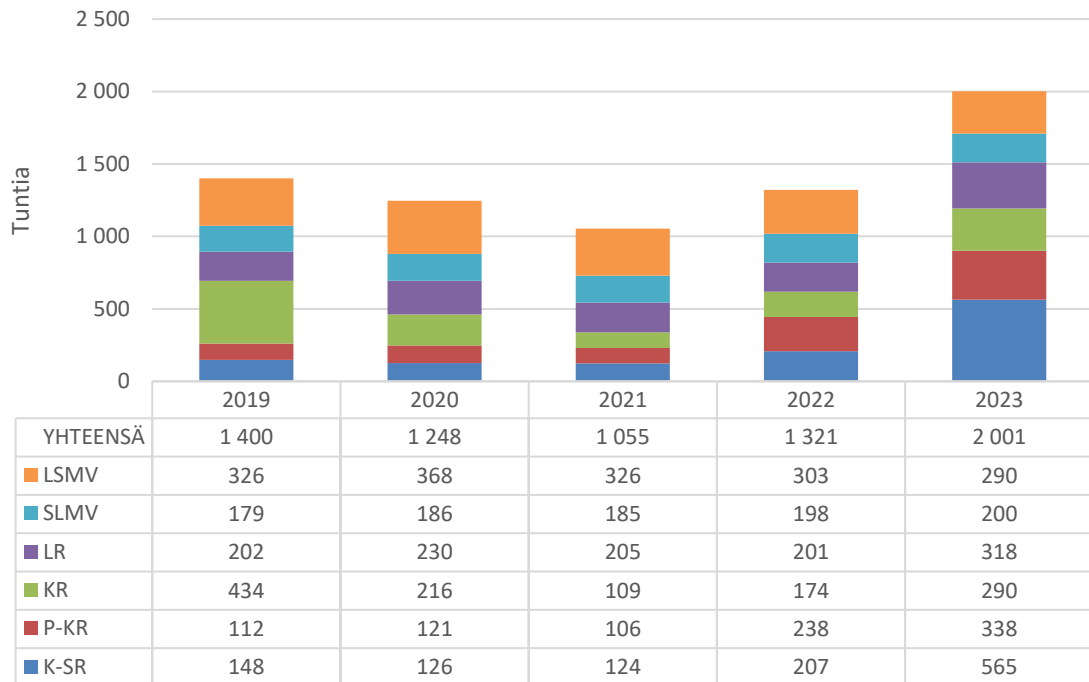

Hallintoyksiköittäin

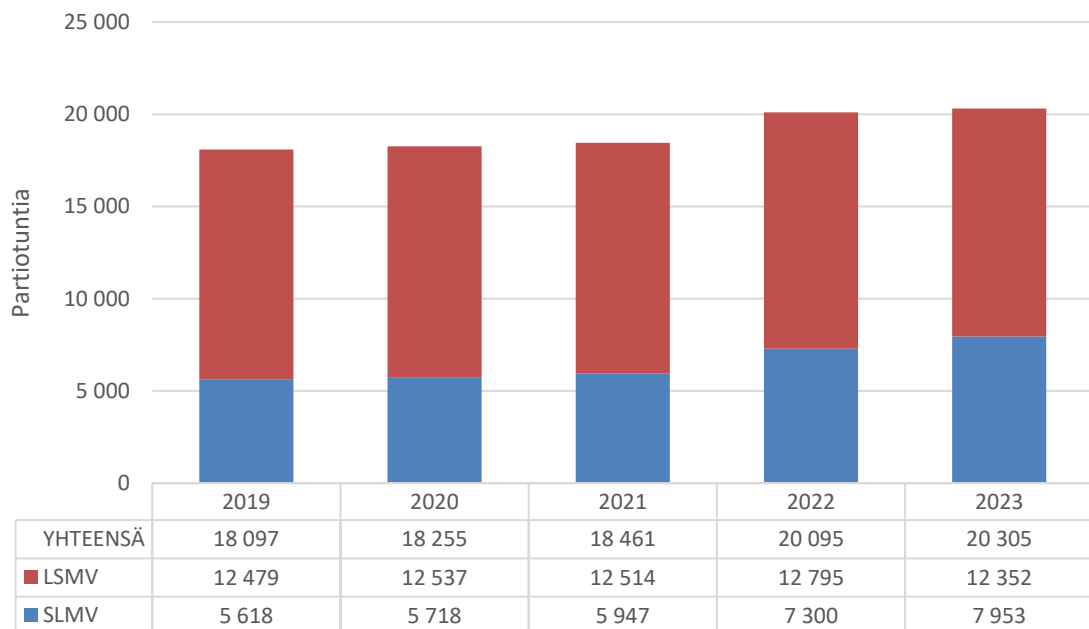
Ilma-aluspartiointi

Hallintoyksiköittäin

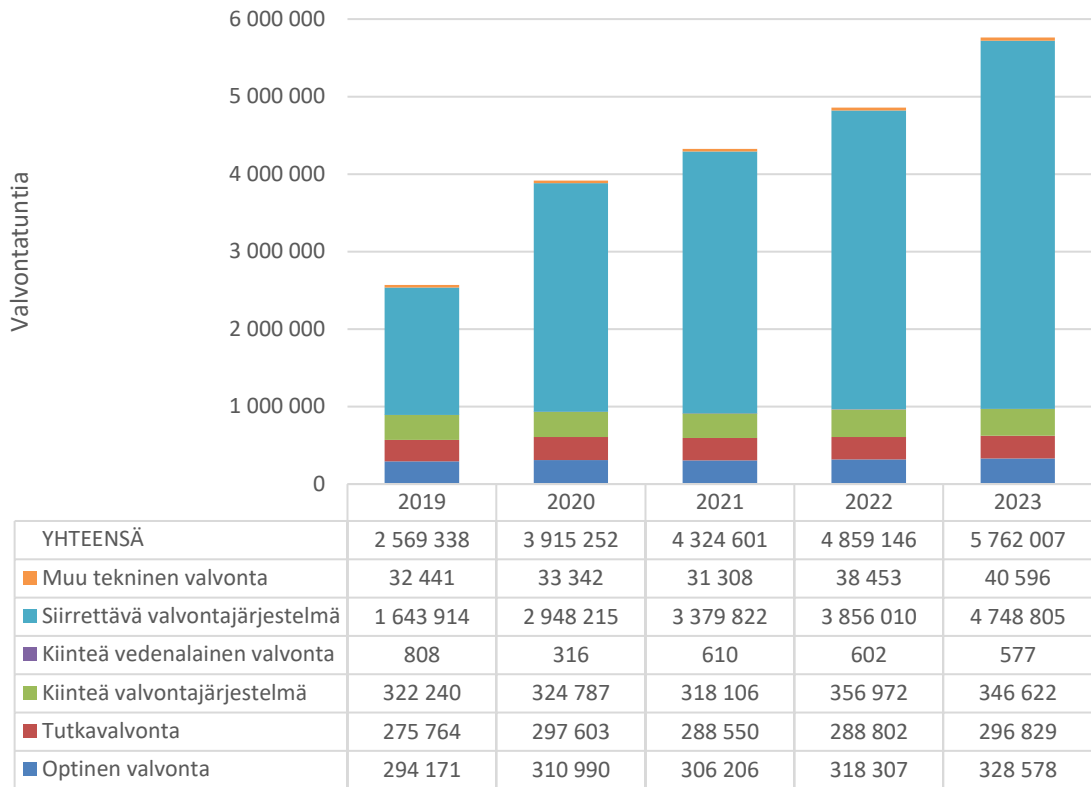
Vartioaluspartiointi

Hallintoyksiköittäin

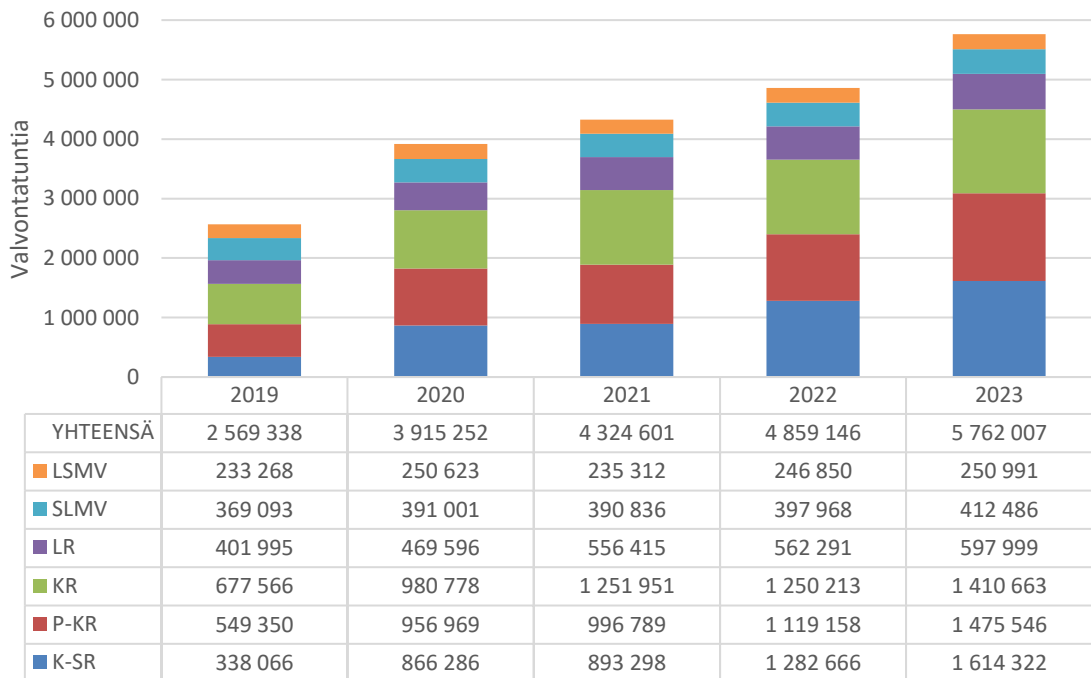

Tekninen valvonta

Kokonaismäärä

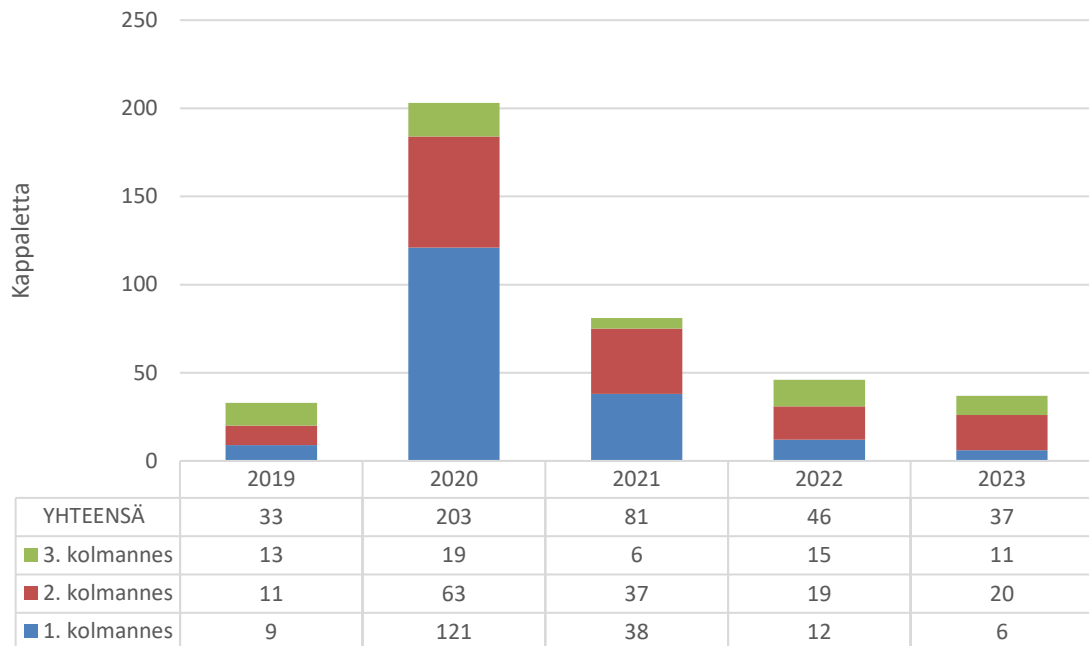

Hallintoyksiköittäin

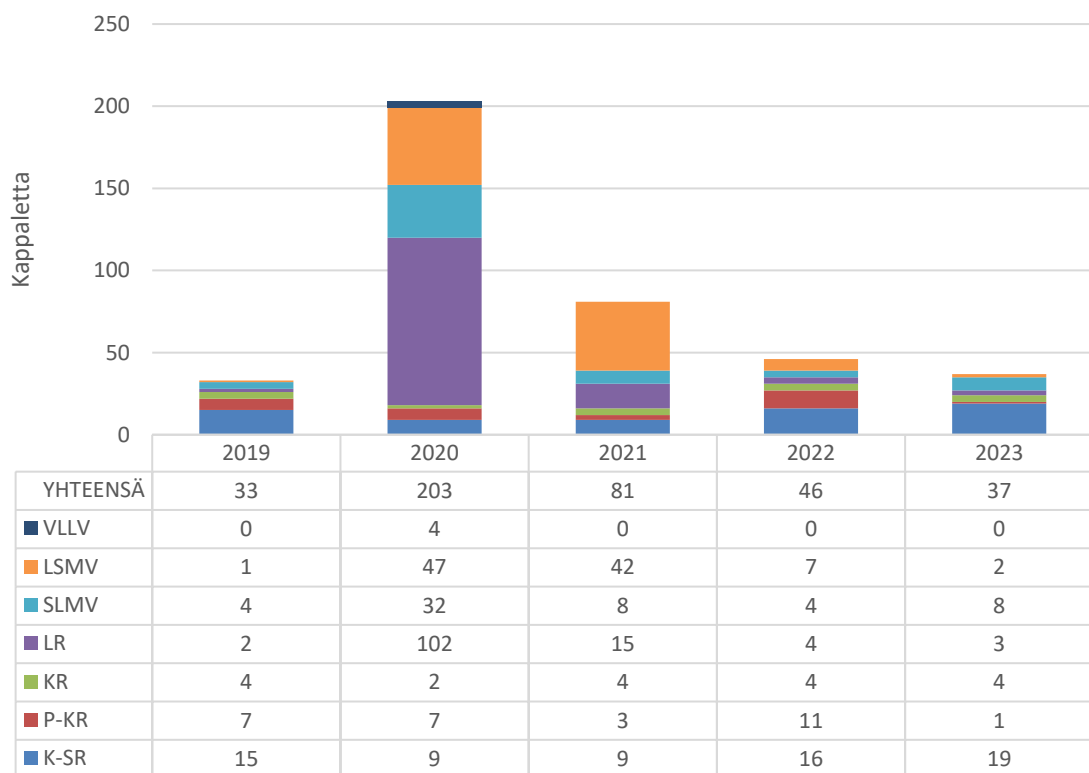

Rajatapahtumat raja- ja merialueella

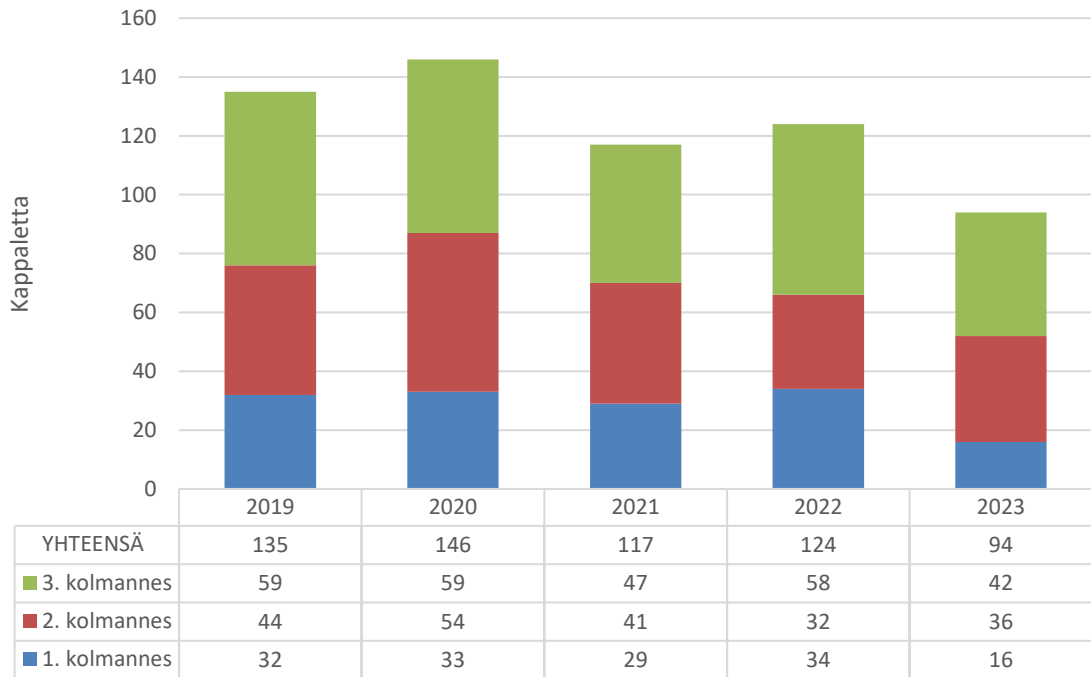
Luvattomat rajanylitykset (hlö, ilma-alus, alus)

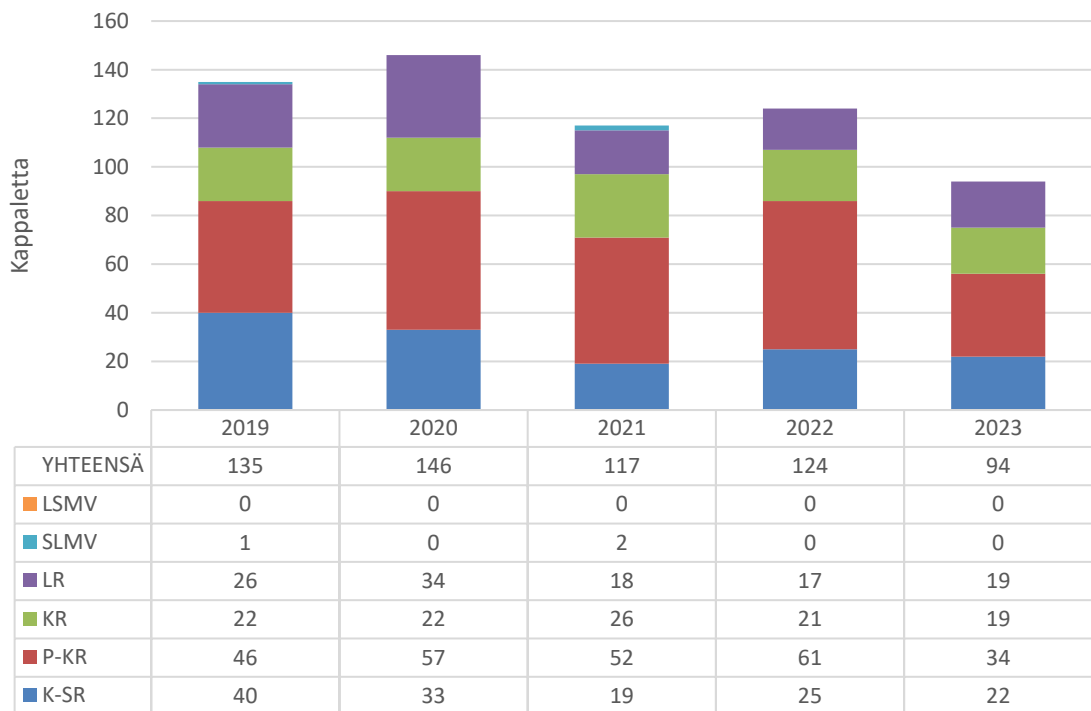
Hallintoyksiköittäin

Rajajärjestyssopimuksen rikkomukset (hlöt, kotieläimet, muut)

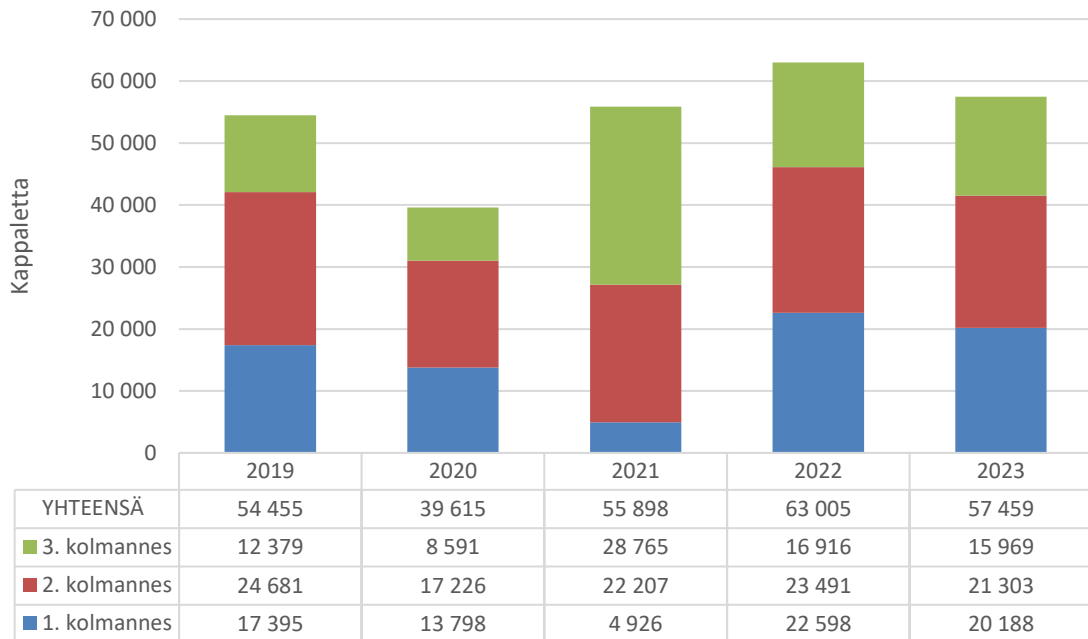

Hallintoyksiköittäin

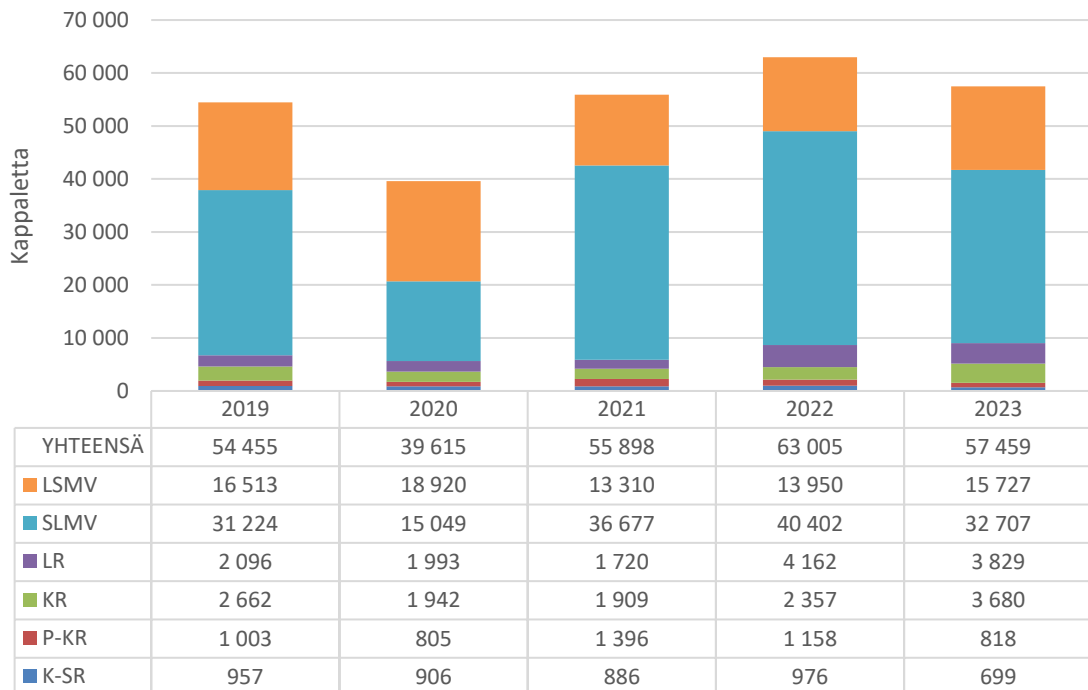

Muut suoritteet raja- ja merialueella

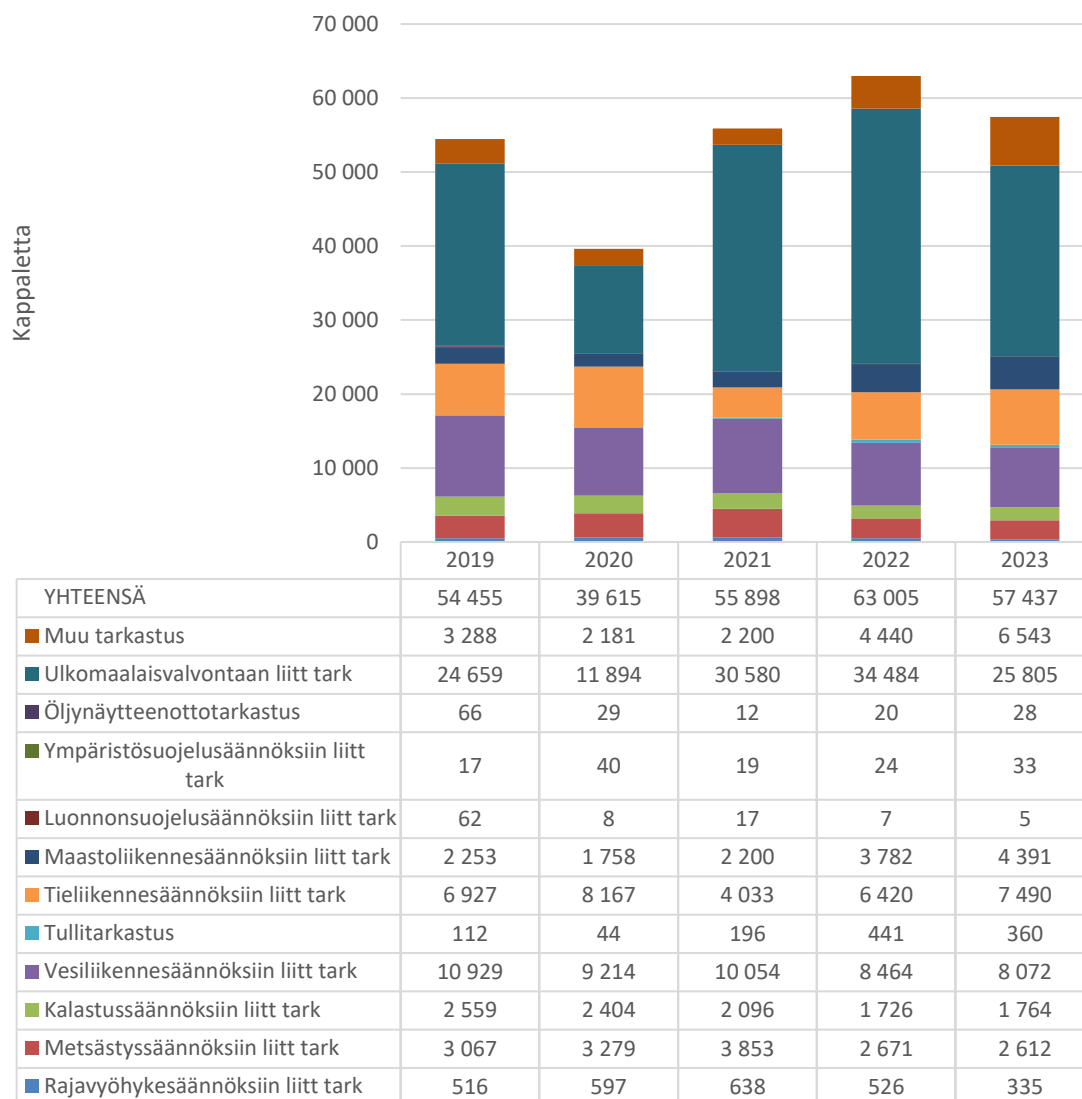
Tarkastukset

Hallintoyksiköittäin

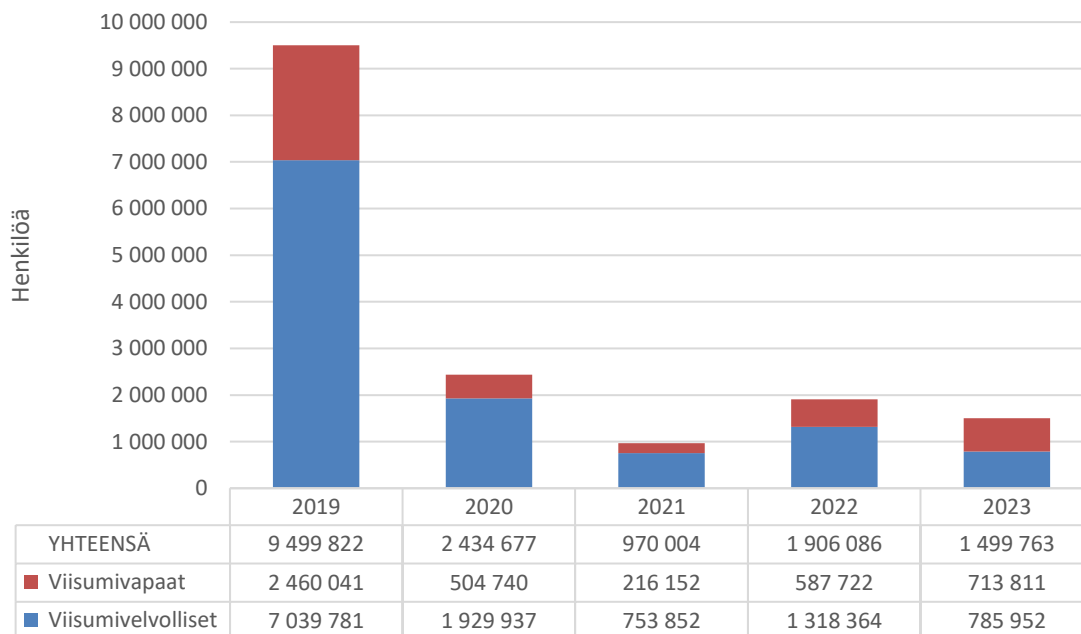
Lajeittain

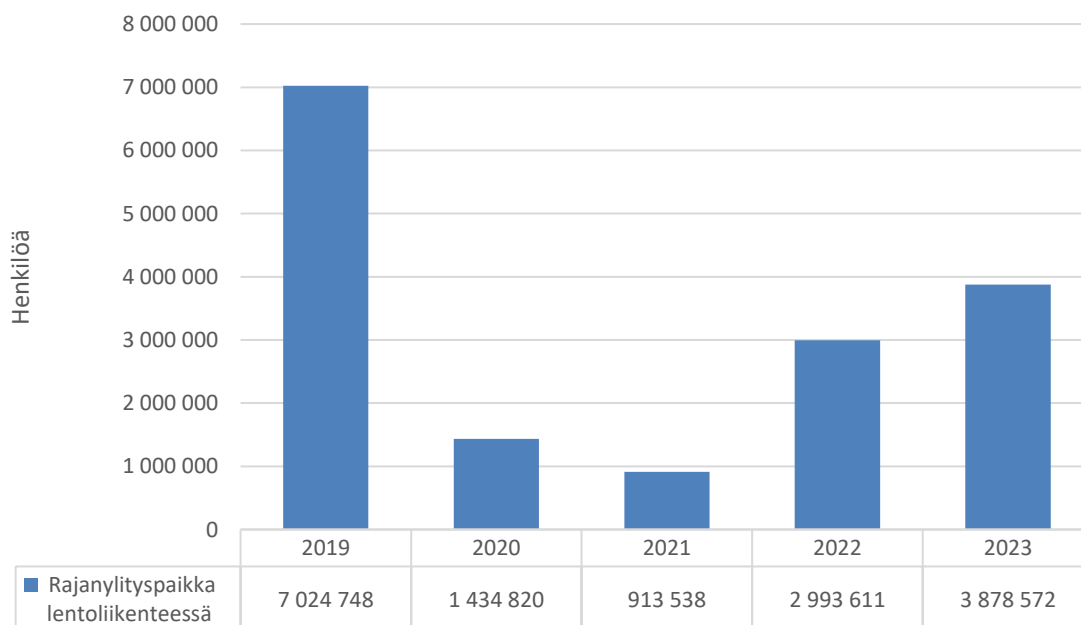
2.3 Rajatarkastukset

Tarkastetut henkilöt ulkorajaliikenteessä

Itärajan liikenne

Lentoliikenne

Henkilöiden rajatarkastukset ulkorajaliikenteessä rajanylityspaikoittain

Lentoasemat

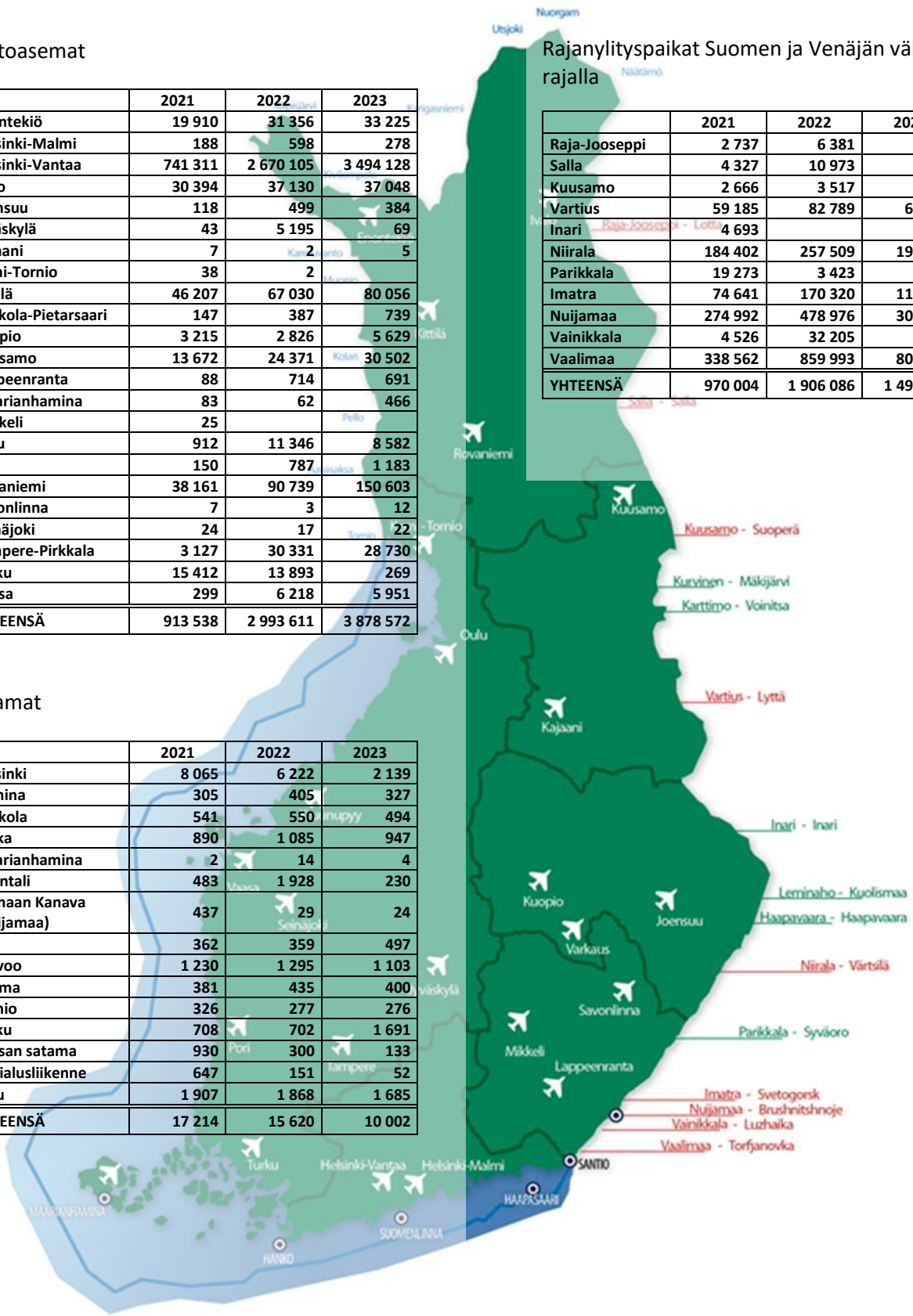
	2021	2022	2023
Enontekiö	19 910	31 356	33 225
Helsinki-Malmi	188	598	278
Helsinki-Vantaa	741 311	2 670 105	3 494 128
Ivalo	30 394	37 130	37 048
Joensuu	118	499	384
Jyväskylä	43	5 195	69
Kajaani	7	2	5
Kemi-Tornio	38	2	
Kittilä	46 207	67 030	80 056
Kokkola-Pietarsaari	147	387	739
Kuopio	3 215	2 826	5 629
Kuusamo	13 672	24 371	30 502
Lappeenranta	88	714	691
Maarianhamina	83	62	466
Mikkeli	25		
Oulu	912	11 346	8 582
Pori	150	787	1 183
Rovaniemi	38 161	90 739	150 603
Savonlinna	7	3	12
Seinäjoki	24	17	22
Tampere-Pirkkala	3 127	30 331	28 730
Turku	15 412	13 893	269
Vaasa	299	6 218	5 951
YHTEENSÄ	913 538	2 993 611	3 878 572

Rajanylityspaikat Suomen ja Venäjän välisellä rajalla

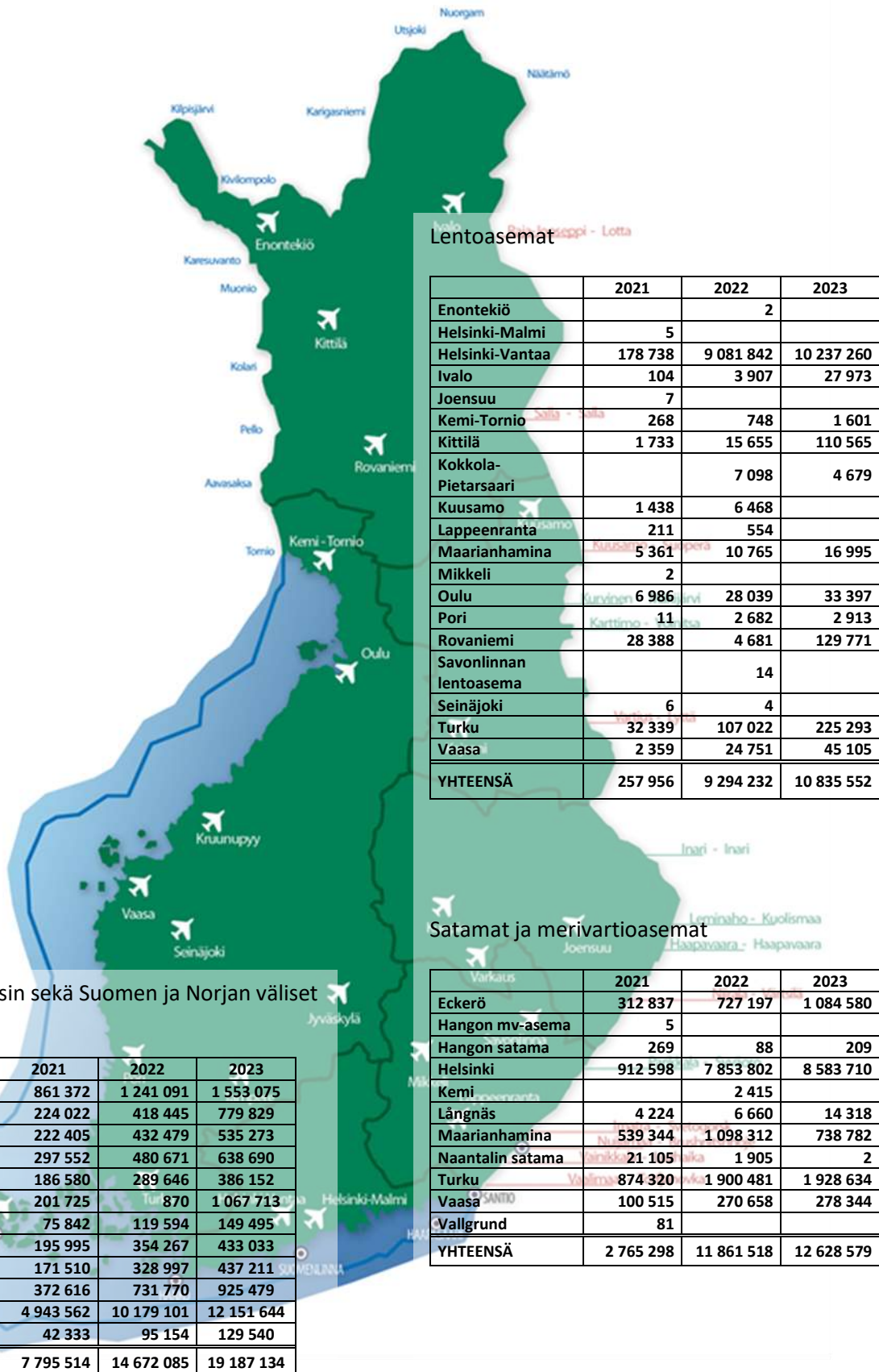
	2021	2022	2023
Raja-Jooseppi	2 737	6 381	2 356
Salla	4 327	10 973	7 579
Kuusamo	2 666	3 517	2 911
Vartiuss	59 185	82 789	63 476
Inari	4 693		
Niirala	184 402	257 509	193 203
Parikkala	19 273	3 423	
Imatra	74 641	170 320	119 117
Nuijamaa	274 992	478 976	307 327
Vainikkala	4 526	32 205	93
Vaalimaa	338 562	859 993	803 701
YHTEENSÄ	970 004	1 906 086	1 499 763

Satamat

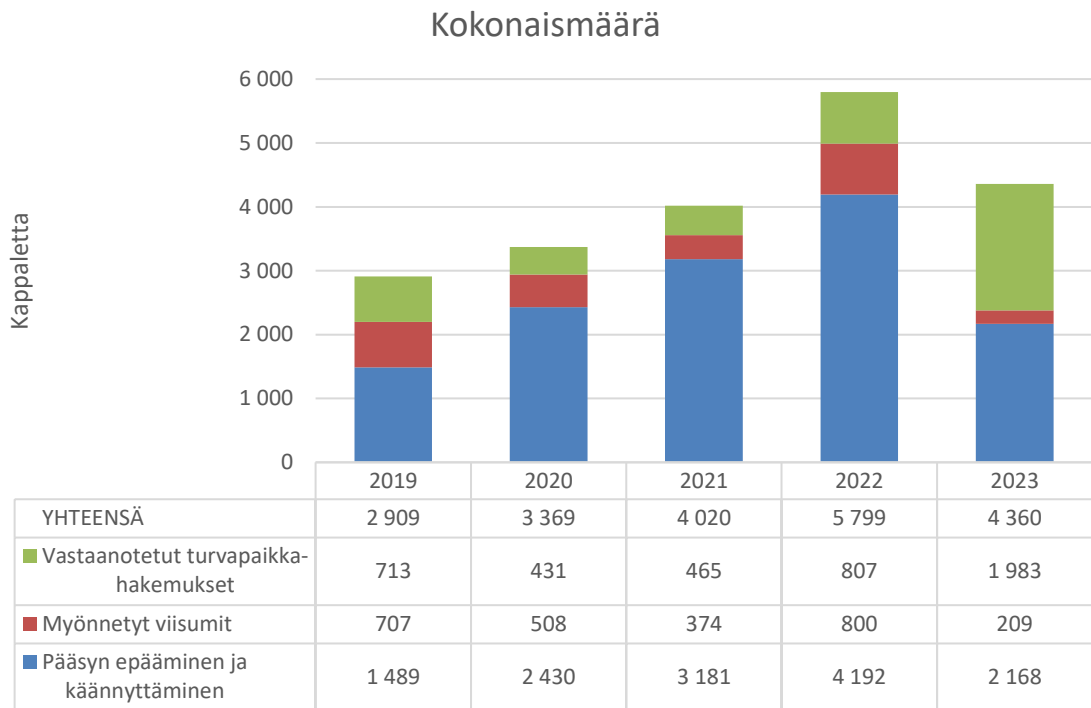
	2021	2022	2023
Helsinki	8 065	6 222	2 139
Hamina	305	405	327
Kokkola	541	550	494
Kotka	890	1 085	947
Maarianhamina	2	14	4
Naantali	483	1 928	230
Saimaan Kanava (Nuijamaa)	437	29	24
Pori	362	359	497
Porvoo	1 230	1 295	1 103
Rauma	381	435	400
Tornio	326	277	276
Turku	708	702	1 691
Vaasan satama	930	300	133
Huvialusliikenne	647	151	52
Muu	1 907	1 868	1 685
YHTEENSÄ	17 214	15 620	10 002

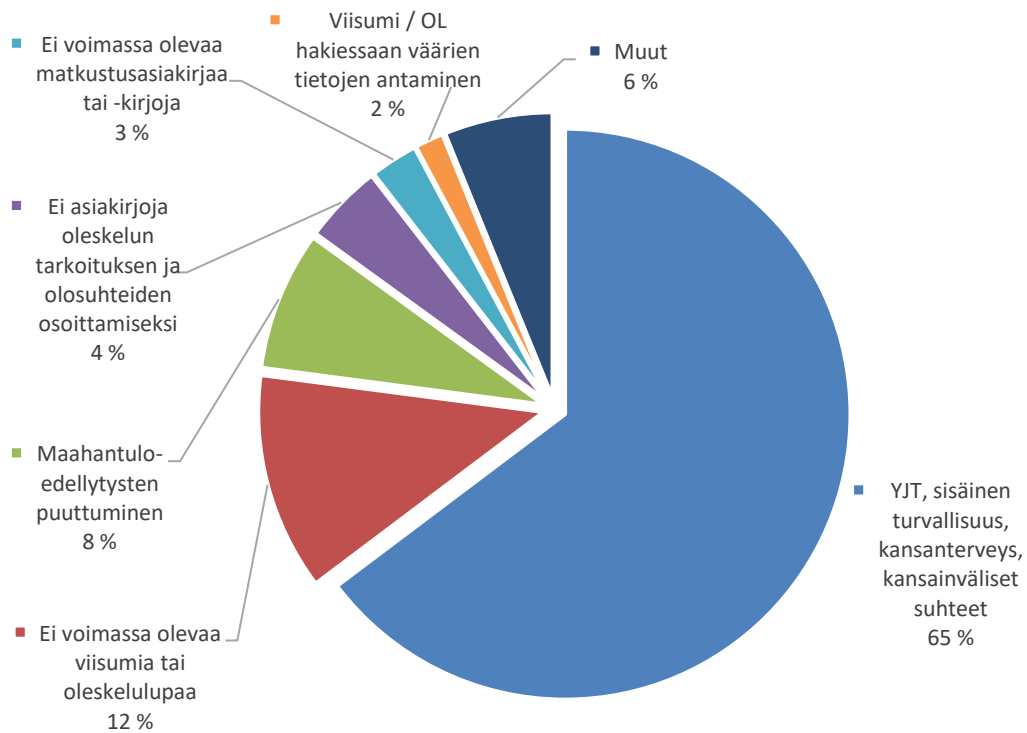
Henkilöiden kokonaisliikennemäärät sisärajaliikenteessä

Havainnot ja jatkotoimenpiteet

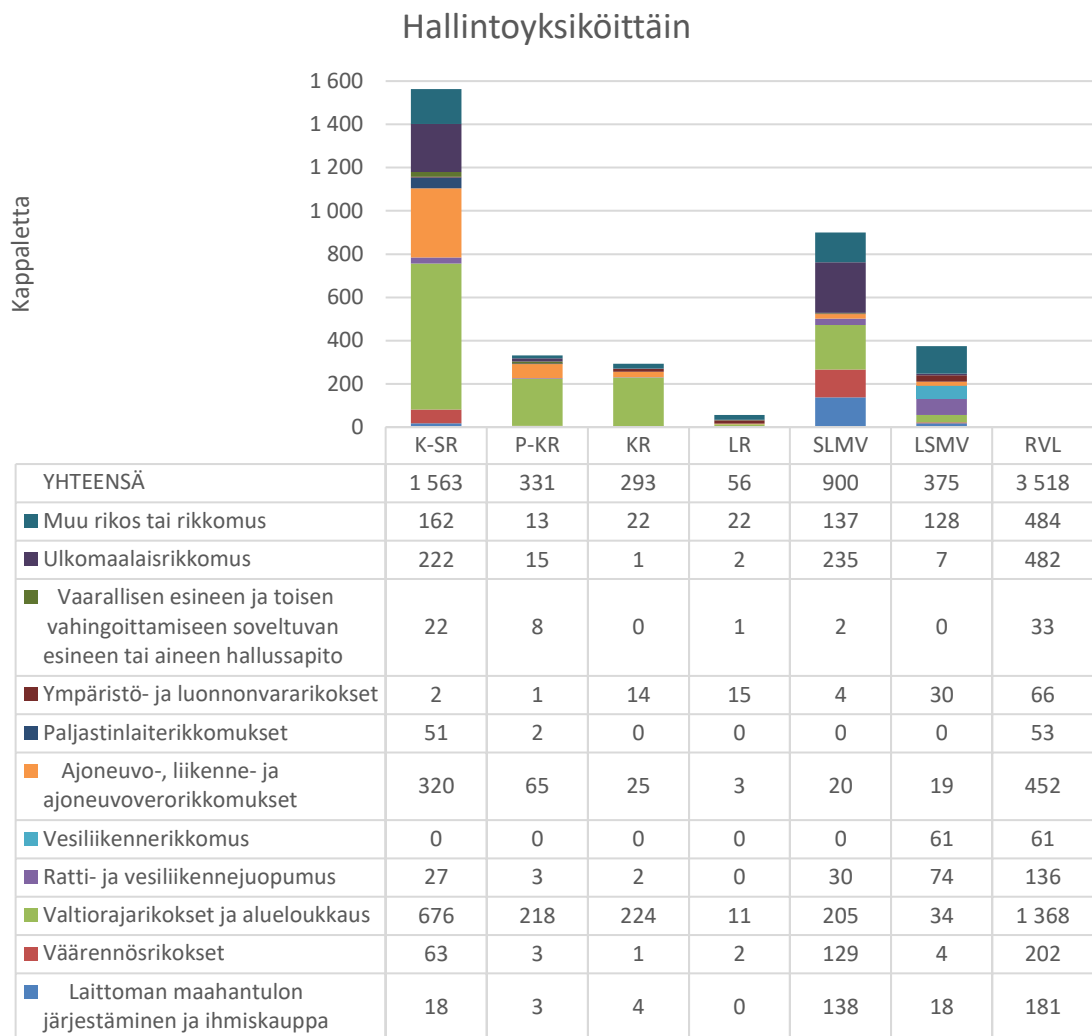

Käännytyksperusteet vuonna 2023

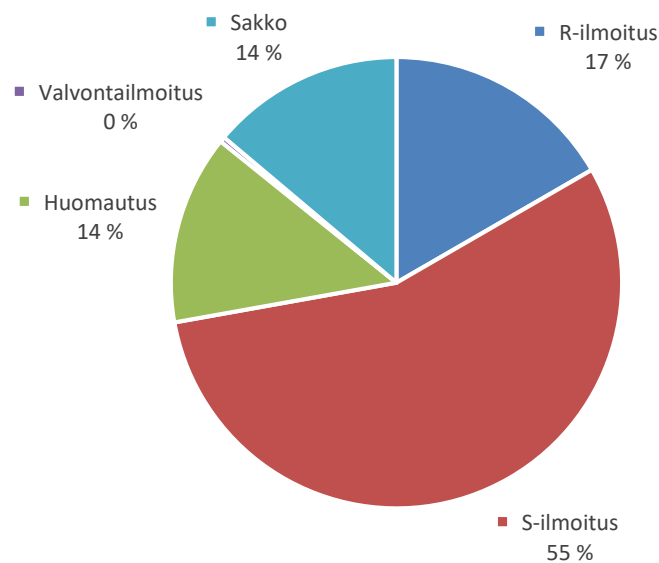

2.4 Rikostorjunta

Esitutkintaan tulleet tapaukset 2023

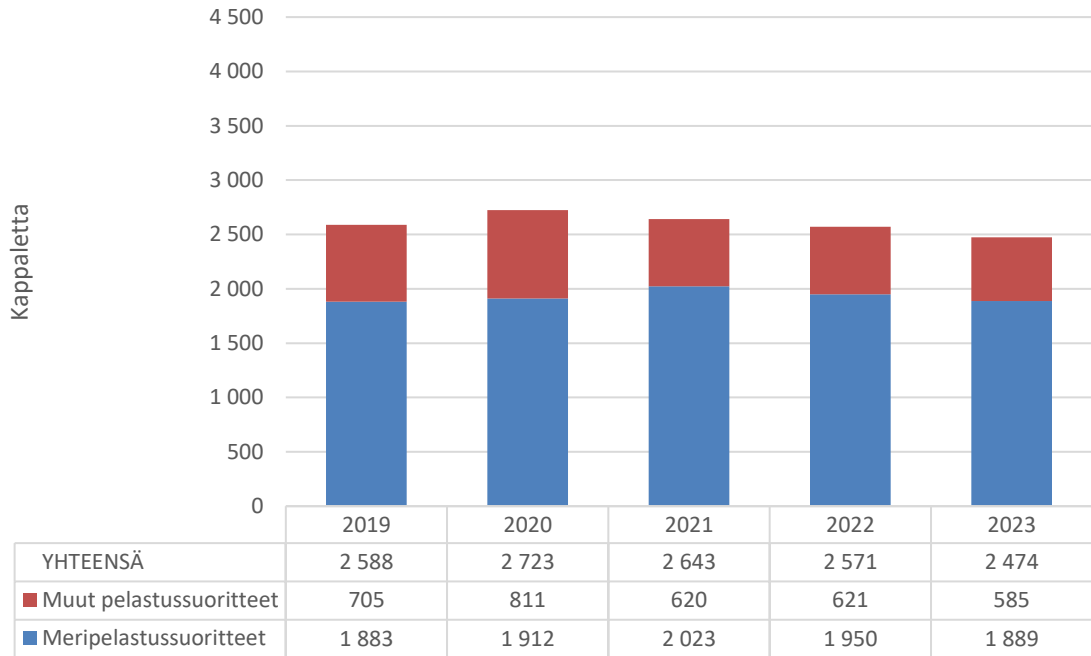
Jatkotoimenpiteet vuonna 2023

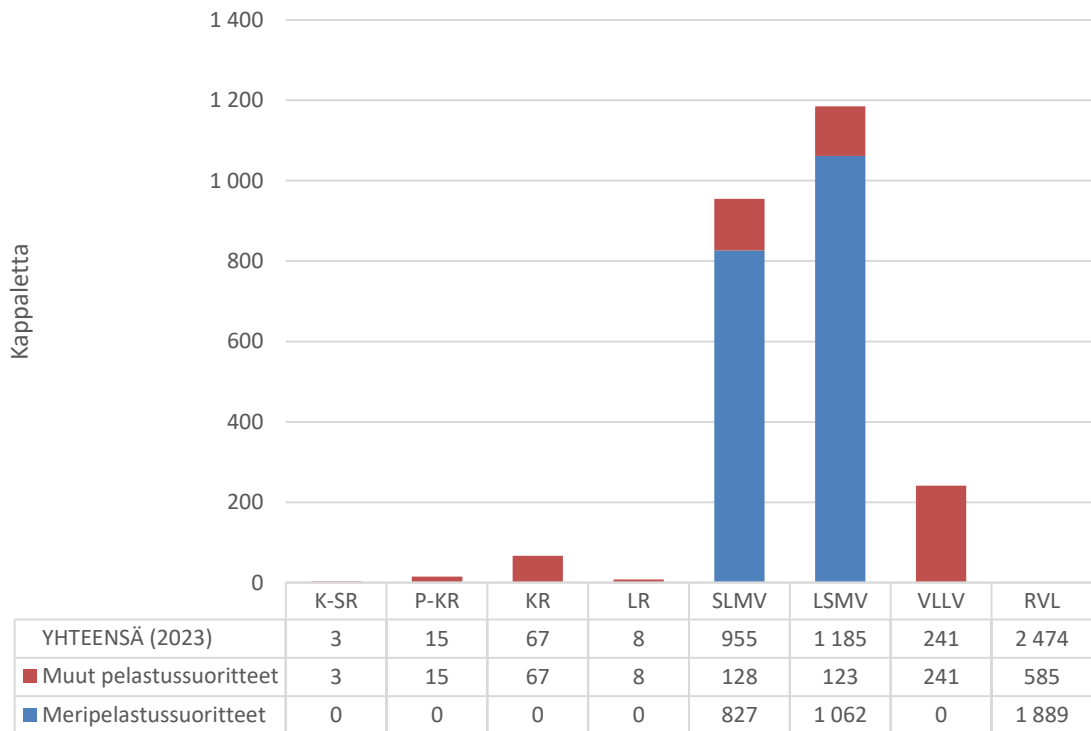
2.5 Turvallisuus merialueilla

Pelastus- ja avustussuoritteet

Kokonaismäärä

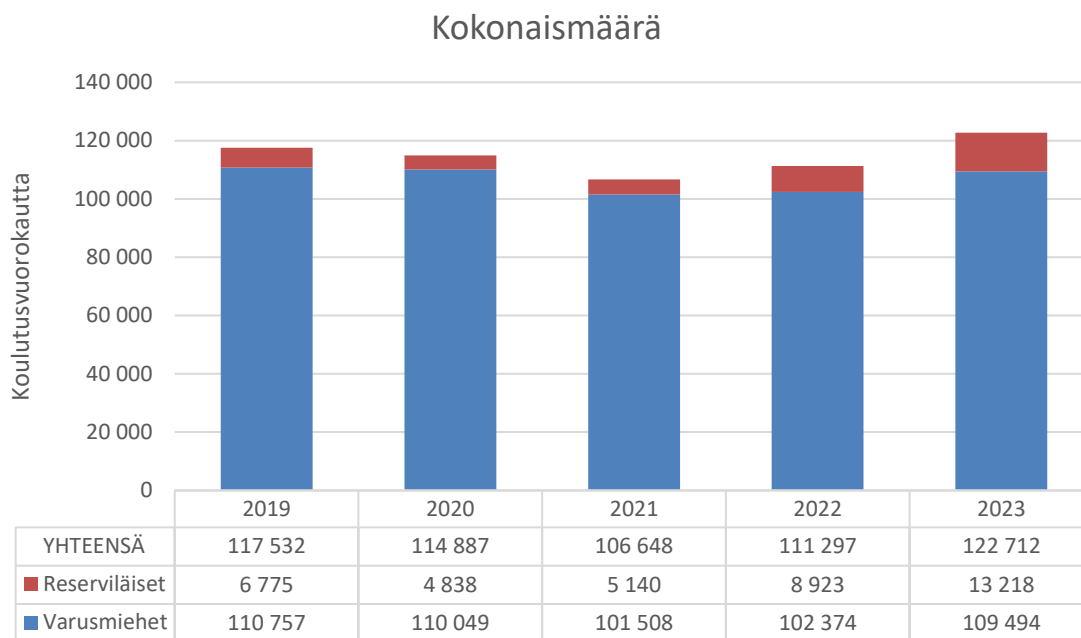

Hallintoyksiköittäin

2.6 Alueellinen koskemattomuus ja sotilaallinen maanpuolustus

Koulutusvuorokaudet

Hallintoyksiköittäin

Varusmiehet	2019	2020	2021	2022	2023
P-KR	47 862	49 861	45 325	46 845	46 687
LR	49 035	46 218	42 983	43 179	46 827
RMVK	13 860	13 970	13 200	12 350	15 980
RVL YHTEENSÄ	110 757	110 049	101 508	102 374	109 494

ALLEKIRJOITUKSET

Rajavartiolaitoksen tilintarkastuksesta vastaa Valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.

Rajavartiolaitoksen vuoden 2023 tilinpäätös on hyväksytty.

Helsingissä 27. päivänä helmikuuta 2024

Rajavartiolaitoksen päällikkö
Kenraaliluutnantti

Rasi Kostamovaara

Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö
Kontra-amiraali

Markku Hassinen